

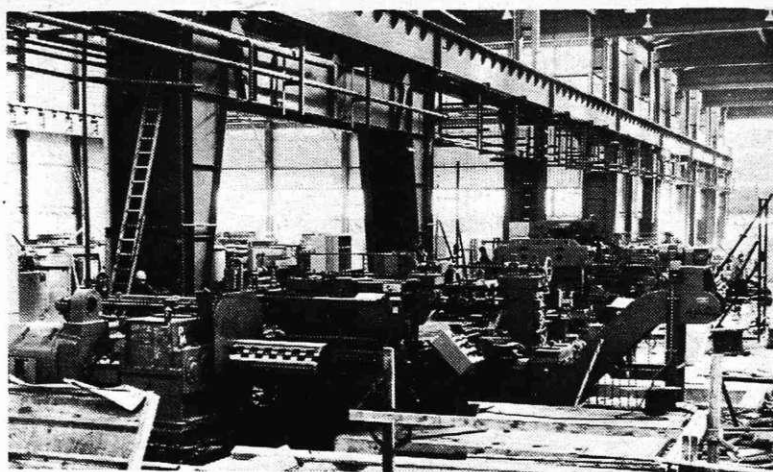
ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 8. APRILA 1976

ŠTEVILKA: 14. LETO: XXV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarnja, SZ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju št. 421/1-72

Linija za pripravo trakov v hladni valjarni na Beli

ZAVAROVANJE PLAČIL MED UPORABNIKI DRUŽBENIH SREDSTEV IN UGOTAVLJANJE TER OBRAČUNAVANJE CELOTNEGA DOHODKA V TOZD

V uradnem listu SFRJ št. 60/75 sta izšla zakon o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev in zakon o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka v temeljnih organizacijah združenega dela. Zakona prinašata na področju obračunavanja celotnega dohodka in na področju dolžniško-upniških odnosov bistvene spremembe v primerjavi z dosedanjimi zakonodajami.

V današnjem sestavku predstavljamo zakon o zavarovanju plačil, ki zahteva nov pristop k odnosom med kupci in dobavitelji. Osnovno, kar ta

zakon zahteva je, da se terjatve oziroma dolgi poravnajo praktično tekoče, zato dovoljuje šest oblik plačilnih instrumentov, ki so:

- plačilo v naprej (avans),
- tekoče plačevanje (v roku 15 dni),
- plačevanje z menico,
- plačevanje s čekom,
- plačevanje z garancijo in
- plačevanje na osnovi akreditiva.

Zakon posebej regulira, kako morajo dolžniki oziroma upniki poravnati svoje obveznosti ločeno za leto 1975, za prvo tromesečje in za leto 1976 in za dobave, ki tečejo od 1. aprila 1976 dalje. Za urejanje upniško dolžniških odnosov je bilo potrebno za to prehodno obdobje sprejeti nekaj osnovnih normativov, ki jim morajo tako nabavna kot prodajna služba, vključno s finančno, upoštevati pri svojem delu.

Zaradi velikega števila faktur, ki v Železarno tekom leta prihajajo, ali jih mi pošiljamo našim kupcem (približno 100.000) se moramo predvsem v bolj široki obliki posluževati drugega člena zakona, ki dovoljuje, da se s kupcem oziroma dobaviteljem dogovorimo pogodbeno za obračunsko obdobje, v katerem bi obračunavali stalne in delne dobave

NOV NAČIN OBRAČUNA OSEBNEGA DOHODKA IN SAMOPRISPEVEK

V Uradnem listu SR Slovenije št. 8, z dne 25. 3. 1976 so objavljene nove stopnje prispevkov iz osebnega dohodka za financiranje interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v letu 1976. Stopnje prispevkov za interesne skupnosti so po družbenem dogovoru določene različno v posameznih slovenskih občinah. To velja za naslednje interesne skupnosti: telesno kulturo, kulturno, izobraževalno, skupnost za socialno varstvo in občinsko otroško varstvo.

Prispevek za zvezo skupnosti otroškega varstva, zdravstveno zavarovanje in invalidsko pokojninsko zavarovanje pa se plačuje po enotni stopnji v občini, v kateri je sedež podjetja, v našem primeru v občini Jesenice. Zaradi boljše primerjave navajamo pregled stopenj prispevkov po interesnih skupnostih za naše delavce za tri občine, v katerih so najbolj številno zastopani:

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRED ODLOČITVIJO O TIPU VAKUUMSKE NAPRAVE

V železarni Jesenice že dolgo čutimo potrebo po sodobni vakuumski napravi. Vsem nam, ki poznamo hiter razvoj vakuumske metalurgije v svetu in prednosti, ki jih vakuumska metalurgija nudi in težave, ki jih imamo s proizvodnjo kvalitetnih jekel je znano, da bi vakuumsko napravo potrebovali že danes.

Dnevno utrpiamo veliko škodo zaradi zgrešenih sarž, zaradi nekontrolirane temperature pri vlivanju, zaradi nizkih izplenov, zaradi slabe homogenosti, slabe čistote, prevelike količine plinov in podobnih napak. Vsa ta škoda, ki jo moramo nadoknaditi, ni nikjer registrirana, nikjer ne beležijo zaradi tega povečanih stroškov proizvodnje, izgubljenih kapacitet in drugo. Pa vendar bi se večini teh problemov lahko izognili, če bi več vedeli o vakuumski metalurgiji in če bi bili bolj pogumni, odločni in vztrajni pri nabavi takšne naprave.

Reševanje kvalitetnih problemov pri proizvodnji jekla pa je le del tega, čemur naj bi vakuumsko naprava služila. Predvsem se moramo zavedati, da ves čas izgradnje naše železarnice planiramo in tudi gradimo nove obrate tako, da bo delež proizvodnje kvalitetnih jekel večji, da bomo to jeklo v večji meri predelali doma in dražje prodali. Tako načrtujemo tudi v srednjeročnem programu razvoja železarnice Jesenice za obdobje 1976–1980.

(Nadaljevanje na 7. strani)

V MARCU NAJNIŽJI ZASTOJI IN NAJVIŠJA PROIZVODNJA V VALJARNI ŽICE

Za delovni kolektiv valjarne žice je bil mesec marec pri izpolnjevanju nalog zelo uspešen. Obratovodja valjarne žice Franc Ravnihar nam je povedal, da so sicer z akcijskim programom zastoje v obratu narčtovali s 34 %, vendar jim je z dobrim delom in prizadevnostjo vseh zaposlenih uspelo znižati valjavske, elektro mehanske ter zastoje pri vzdrževanju na 28 odstotkov. Ob izredno nizkih zastojih so tako dosegli tudi največjo mesečno proizvodnjo v marcu, ki znaša 11.591 ton. S tem je bila presežena največja proizvodnja dosežena v lankem januarju in sicer 10.600 ton. Zanimivo je, da so tudi v lanskem januarju zabeležili samo 31 % zastojev.

Največja mesečna proizvodnja v marcu predstavlja pravzaprav izreden uspeh celotnega kolektiva obrata valjarne žice od valjavcev do vzdrževalcev pri izpolnjevanju akcijskega programa. Pričakujemo, da bo dosežena največja proizvodnja hkrati tudi spodbuda sodelavcem valjarne žice, da bodo ob manjših zastojih tudi v prihodnje lahko dosegli tako dobre rezultate kot v marcu.

Prejšnji teden je bil na Jesenicah razgovor o samoupravnem družbenem planiranju, v katerem so sodelovali predstavniki naše železarnice, skupščine občine Jesenice, Slovenskih železarn ter družbenopolitičnih organizacij Železarnice in občine. V razgovoru je sodeloval tudi član izvršnega komiteja predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Miran Potrč.

NUJNE AKTIVNOSTI ZA NORMALNO ODPREMO GOTOVE PROIZVODNJE

Zastoji v odpremi gotove proizvodnje naše železarnice, ki so nastali kot posledica novih, zaostrenih plačilnih pogojev, so dosegli veliko večji obseg, kot smo v Železarni predvidevali v začetku akcije ob prehodu na nov način plačevanja. Zato je prve dni aprila prišlo do kopičenja naših gotovih proizvodov v skladiščih. Strokovno vodstvo Železarnice je vprašanje kopičenja zaloga obravnavalo in izdelalo osnovno strategijo za razreševanje tega problema. Aktivnost v Železarni bomo morali z vsoto delovno odgovornostjo in disciplino usmeriti na naslednja področja:

- ponuditi kupcem sprejemljivejša plačilna pogoja, da bi z ozirom na njihove težave v prehodu na zaostreni plačilni sistem lažje prevzemali že naročeno blago v Železarni;
- sporazumeti se z dobavitelji o takem načinu plačevanja, ki ga bomo z ozirom na priliv sredstev tudi lahko uresničevali;
- trenutno za tretje tromesečje letošnjega leta ne bomo v Železarni zaključevali nobenega uvoza polfabrikatov;
- Železarna ne bo dajala soglasij za uvoz materialov, v kolikor naše zmogljivosti ne bodo polno zasedene;
- preko vpeljanih izvoznih poti bomo povečali izvoz v drugem tromesečju;
- nabava rezervnih delov iz domačih podjetij se do nadaljnjega zniža na najnujnejše rezervne dele;
- investicije, ki še niso začete in tiste, ki jih brez večje škode lahko odložimo, je treba prestaviti na kasnejši čas;
- angažiranost drugih podjetij za redno delo v proizvodnji Železarnice je treba zmanjšati;
- s premeščanjem delavcev med obrati znotraj Železarnice je potrebno doseči tisto stopnjo gibčnosti, ki omogoča učinkovitejšo prilagajanje zahtevam naših kupcev (o tem je izdana posebna okrožnica);

O naštetih posebnih aktivnostih so izdelani ali so v izdelavi podrobni in konkretni programi, o katerih bodo razpravljali in se izrekli delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovni skupnosti Skupne službe v naslednjih dneh. Čeprav ne gre situacije, ki je nastala z uveljavljanjem zaostrenih plačilnih pogojev dramatičirati, bo treba vse sprejete ukrepe in aktivnosti zelo dosledno, disciplinirano in zavestno uresničevati, da bomo kar najbolj ublažili posledice tega prehodnega obdobja pri uveljavljanju zakona o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev.

KOLIKŠNE BODO POKOJNINE IN INVALIDNINE V LETU 1976

Skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije je 18. marca imela svojo letošnjo prvo sejo. Ker so vsi za ključki – sklepi za naše bralce zanimivi vam jih bomo postopno obrazilili.

Skupščina se je sestala šele potem, ko je preko svojih 60 občinskih konferenc sprejela pismena mnenja delegatov s sestankov v delegatski bazi. Skupščina je najprej potrdila zaključni račun skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja za leto 1975, ki izkazuje:

	din
– skupnih dohodkov	6.135.125.643,38
– izločitev v rezervno	129.500.000,00
– čistih dohodkov	6.005.625.643,38
– skupnih izdatkov	6.158.575.779,57
– primanjkljaj	152.950.136,19

Delegati smo sklenili, da se ta primanjkljaj krije iz poslovne rezerve. Poslovna rezerva skupnosti je znašala na dan 1. 1. 1975 – 456.819.023,93 din, po povečanju za ustvarjanje rezerv v letu 1975 in zmanjšanju za ustvarjeni primanjkljaj je znašala na dan 31. 12. 1975 še 433.368.887,74 din. Delegati so sprejeli še finančni načrt skupnosti za leto 1976, ki predvideva:

	din
– skupne dohodke	7.950.000.000
– izločitev v rezervno:	
a) za kritje primanjkljaja iz leta 1975	152.950.000
b) za povečanje v letu 1976	149.950.000
– čiste dohodke	7.647.100.000
– izdatke	7.647.100.000

V razpravi o finančnem načrtu, so delegati iz nekaterih občinskih konferenc, v imenu svojih delegatov predlagali, naj bi si skupnost ustvarila tolikšna sredstva poslovne rezerve, da ne bi bilo potrebno najemati vsak mesec pred izplačilom pokojnin toliko dragih kreditov. Ta poslovna rezerva namreč predstavlja za skupnost le del nujnih obratnih sredstev.

Da bi ustvarili ta finančni načrt, so delegati sprejeli še sklep o stopnjah

(Nadaljevanje na 5. strani)

ZAVAROVANJE PLAČIL MED UPORABNIKI DRUŽBENIH SREDSTEV IN UGOTAVLJANJE TER OBRAČUNAVANJE CELOTNEGA DOHODKA V TOZD

(Nadaljevanje s 1. strani)

in je dan tega obračuna enak dnevu nastopa dolžniško-upniških odnosov. Zato morata tako nabavna kot prodajna služba v svojih konkretnih

dogovorih z dobavitelji oziroma kupci za promet blaga po 1. 4. 1976 sprejeti anekse k pogodbam.

V praksi, ki je veljala doslej, so tako kupci kot dobavitelji imeli v

pogodbah določen valutni rok plačila, ki je določal datum, od kdaj tečejo obresti za neplačano blago. Po novi zakonodaji je valutni rok sicer dan (15 dni), vendar bi izjemno lahko na strani nabave kot prodaje še vedno obdržali stari valutni rok, kar pomeni, da bi obrestni na finančnih dokumentih tekli od valutnega roka dalje, ne pa od dneva izdaje dokumenta. S tem bi prodaji olajšali delo pri sklepanju aneksov k pogodbam, ker bi le-ta penaliziral neplačani del dobav v istih rokih kot doslej.

Obrestna mera, ki jo vsebujejo določeni finančni dokumenti (predvsem menica) naj bo praviloma 12 odstotna. V primeru, da bo 12 odstotna obrestna mera, ki jo predlagamo v železarni Jesenice, ali previsoka ali prenizka, glede na obrestno mero, ki jo bodo sprejeli drugi, se ta odločitev lahko ustrezno spremeni.

Prav tako zahtevamo od kupcev, da so vse menice, ki jih bo železarna Jesenice sprejela kot plačilni instrument v prvi fazi dela, zajamčene od poslovnih bank.

Za tehnično izvajanje zakonskih določil je odgovornost enakomerno porazdeljena predvsem na štiri službe: prodajo, nabavo, finance in pravno službo. Zato je formirana operativna grupa iz odgovornih ljudi v teh službah, ki bo tekoče reševala probleme plačevanja in izterjave.

Toliko o sami tehniki in vsebini zakona. Kakšne posledice pa lahko pričakujemo ob doslednem izvajanju vseh zakonskih določil?

V prvi fazi (v mesecu aprilu) se bodo gotovo zmanjšala naročila in to iz dveh razlogov:

— ena vrsta podjetij je zasičena z zalogami materiala skoraj v vsem proizvodnem programu, zato bodo njihova naročila ali popolnoma stornirana, ali pa bodo kupovali samo določen asortiment;

— druga vrsta delovnih organizacij pa ima težave pri pridobivanju finančne dokumentacije za kritje nabavljenega blaga, ali pa postavljajo take pogoje plačevanja, da jih skoraj ne moremo sprejeti;

— šele v tretjo kategorijo sodijo tiste delovne organizacije, ki bodo tudi po uveljavitvi zakona poslovale v istem obsegu, kot so doslej. Zaradi tega nastopa večina težav, ki jih zakon prinaša na področju tržišča — prodaje blaga, predvsem v mesecu aprilu.

Iz vsega tega lahko ugotovimo, da se mora v bodoče proizvodnja prilagajati tistemu delu tržišča, ki je plačilno sposoben. To pomeni, da bomo morali upoštevati zahteve kupcev tako pri dobavnih rokih, kot pri kompletnih kvaliteten pokazateljih prodanega blaga.

Te zahteve pa rušijo naše dosežke delovne navade, ko smo uspešno proizvodnje merili predvsem skozi količinske pokazatelje. Režim plačevanja, ki ga vpeljuje novi zakon je zelo strog, s celo vrsto kazenskih sankcij, ki so poleg denarnih tudi zaporne. Te sankcije zadevajo v prvi vrsti odgovorne osebe, ki sodelujejo v nastanku dolžniško-upniških odnosov, v drugi fazi, ker se zakon o zavarovanju plačil izvaja istočasno z zakonom o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka v temeljnih organizacijah združenega dela, pa zadevajo tudi izplačevanja osebnih dohodkov vsem zaposlenim.

Problemov v zvezi z uveljavljanjem novih zakonov na področju finanširanja in obračunavanja celotnega dohodka bo precej. Zaradi tega bo potrebno toliko bolj dosledno izvajati nujne ukrepe in aktivnosti za normalno odpremo naše blagovne proizvodnje.

Finančno računovodski sektor

Dopisujte v Železarnja

PRVA LETOŠNJA ŠTEVILKA ŽELEZARSKEGA ZBORNKA

Te dni je izšla prva številka Železarskega zbornika ob jubilejnim desetletju izhajanja. Na 52. straneh je objavljenih pet strokovnih prispevkov, in sicer Bogomirja Doboviška iz Metalurškega inštituta, Ferda Vizjaka, Ferda Grešovnika in Jožeta Rodiča iz železarne Ravne ter Joža Arha in Aleksandra Pavlička iz naše železarne. Prvo številko Železarskega zbornika so prejeli naročniki v vseh treh slovenskih železarnah, na Metalurškem inštitutu v Ljubljani ter ostali naročniki v naši državi in v tujini.

Uredništvo Železarskega zbornika je za tisk pripravilo že obsežno gradivo za drugo številko, ki jo bodo naročniki prejeli v zadnjih dneh meseca junija.

NOV NAČIN OBRAČUNA ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vrsta prispevka po interesnih skupnostih	Stopnje prispevkov			
	Občina Jesenice	Občina Radovljica	Občina Tolmin	
Telesna kultura:				
— občinska	0,67	0,37	0,27	
— SRS	0,05	0,72	0,05	0,42
Kul. skupnost:				
— občinska	0,39	0,42	0,37	
— SRS	0,58	0,97	0,57	0,99
Izobraž. skupnost:				
— občinska	3,79	5,76	5,96	
— solidarnost	1,00	0,14	—	—
— vzajemnost	0,08	4,87	0,07	5,97
Socialno varstvo:				
— občinsko	0,49	0,51	0,85	
— solidarnost	0,11	0,60	0,11	0,62
Občinsko otroško varstvo		0,48	1,27	0,38
Skupnost otroškega varstva SRS		2,88	2,88	2,88
Skupnost zdrav. zavarovanja:				
— za regijo	7,05	7,05	7,05	
— vzajemnost	0,46	7,51	0,46	7,51
Skup. invalid. pokoj. zavar.		12,70	12,70	12,70
Skupaj prispevki v letu 1976	30,73	32,36	31,61	
Prispevki v letu 1975	29,60	29,60	29,60	
Razlika — višji prispevki	1,13	2,76	2,01	

Iz pregleda je razvidno, da smo lani plačevali od bruto osebnega dohodka za redno delovno razmerje v vseh občinah enako skupno stopnjo prispevkov 29,60 %, letos pa so po občinah višje in različne.

Občanom iz občine Jesenice se bo prispevek od osebnega dohodka obračunaval višje kot lani za 1,13 %, občanom Radovljice celo za 2,76 %, Tolmincem za 2,01 %, občanom iz

Slovenske Bistrice za 3,71 %. Bruto osebni dohodek ostane neizpremenjen (možna so le povišanja v mejah samoupravnega sporazuma).

Primer izračuna čistega osebnega dohodka delavcev železarn Jesenice, pristojnim občinam Jesenice, Radovljice in Tolmin, v primerjavi leta 1976 z letom 1975 s predpostavko, da so imeli vsi enak bruto mesečni osebni dohodek.

	Delavec iz občine Jesenice	Delavec iz občine Radovljice	Delavec iz občine Tolmin
Bruto mes. oseb. dohodek	5.682	5.682	5.682
Prisp. v letu 1975	29,60 %	29,60 %	29,60 %
Neto mes. os. doh. l. 1975	4.000	4.000	4.000
Prispevki v letu 1976	30,73 %	32,36 %	31,61 %
Neto mes. os. d. l. 1976	3.936	3.843	3.886
Manjši neto OD v letu 1976 (po novih stopnjah)	64	157	114

Primerjalni račun je narejen na osnovi nespremenjenega bruto osebnega dohodka. Vemo pa, da so se bruto tarifne postavke skladno s planiranimi nivojem osebnega dohodka za leto 1975 (po samoupravnem sporazumu) dvignile v februarju za 8 %, v juniju za 5 % in oktobru za 5 %. Letos v februarju pa še za 4 %.

Sprememba obračuna osebnega dohodka po novih stopnjah prispevkov velja že za obračunski mesec

marec 76 dalje. Poračunavanje za januar in februar, ki sta bila obračunana še po starih stopnjah — letos ne bo.

Delavcem, ki so pristojni občinam drugih republik, bodo prispevki obračunani po stopnjah, ki veljajo za občino Jesenice.

Nadurno delo (nad 42 urami tedensko), nagrade in honorarji pa se obračunavajo po naslednjih stopnjah prispevkov:

Vrsta prispevka	Občina Jesenice	Občina Radovljica	Občina Tolmin
Posebni republ. davek	18,33	18,33	18,33
Telesna kultura	0,72	0,42	0,31
Kultura	0,97	0,99	0,86
Izobraževanje	4,87	5,97	6,02
Socialno varstvo	0,60	0,62	0,95
Zdrav. zavarovanje	7,51	7,51	7,51
Skupaj prispevkov	33,00 %	33,84 %	33,98 %

Upokojenci s tri in polurno in osemurno zaposlitvijo plačajo od bruto osebnega dohodka naslednje prispevke:

Vrsta prispevka	Občina Jesenice	Občina Radovljica	Občina Tolmin
Posebni republ. davek	24,19	24,19	24,19
Telesna kultura	0,72	0,42	0,31
Kultura	0,97	0,99	0,86
Izobraževanje	4,87	5,97	6,02
Socialno varstvo	0,60	0,62	0,95
Skupaj prispevki	31,35 %	32,19 %	32,33 %

OBČINSKI SAMOPRISPEVEK

Na podlagi uspešnega referenduma je izšel v uradnem vestniku Gorenjske št. 6, 23. marca 1976 odlok o uvedbi občinskega samoprispevka za gradnjo šolskega centra Plavž Jesenice. Samoprispevek se uvede za dobo petih let (60 mesecev) z začetkom v obračunskem mesecu aprilu 1976 (izplačilo 15. maja 1976).

Občinski samoprispevek (samo za občane pristojne občini Jesenice) se plačuje v višini 2 % od neto osebnega dohodka oziroma mesečne pokojnine.

Plačevanja samoprispevka so oproščeni občani, ki imajo čiste osebne dohodke izpod 70 % cenzusa (najnižjega zneska na družinskega člana, ki se uporablja pri uveljav-

ljanju otroškega dodatka). Cenzus za leto 1976 je 1.100 : 100 x 70 % = 770 din na družinskega člana.

Olajšava po prejšnjem odstavku se prizna občanom za vsako kolektorsko leto na pisno vlogo poslano SOB Jesenice — davčna uprava.

Občinski samoprispevek se bo izkazoval v izplačilnem listku kot osebni odbitek pod vrsto odbitka 740.

Za obračunski mesec april 76 in dalje bi delavci železarne Jesenice — pristojni občini Jesenice, pri osebnem bruto dohodku 5.682 din dobili neto osebni dohodek 3.936 din, od tega pa plačali 2 % občinskega samoprispevka oziroma 78 din. Tako bi ostalo čisto izplačilo 3.858 din (za 142 din manj od primera za leto 1975). Jahez-Krušič

V množici samoupravnih sporazumov so v zadnjem času verjetno največ različnih stališč doživeli samoupravni sporazumi o kritju izpadlega dohodka na železnici v lanskem letu, financiranju razvoja železnice in luške infrastrukture ter kritju izpadlega dohodka v elektro gospodarstvu. Zaradi različnih stališč pa tudi zaradi različnega ekonomskega položaja posamezne temeljne organizacije združenega dela je še vrsta temeljnih organizacij združenega dela, ki teh sporazumov ni podpisala, pri čemer pa nedvomno ne gre za absolutno odklonilno stališče, temveč v mnogih primerih za številne objektivne razloge, ki zavirajo tako odločitve. Dejstvo, da delovni ljudje Slovenije nikdar doslej v dovolj utemeljenih in prepričljivih trenutkih niso odpovedali svoje solidarnosti, kaže na to, da gre v obravnavanem primeru ali za resnično težko ekonomsko situacijo v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela, ali za nezadostno informiranost. Kakršenkoli drug razlog bi verjetno morali izključiti.

Razumljivo, da je bila v tej situaciji, saj gre za probleme, ki se povezujejo s celotnim slovenskim gospodarstvom, potrebna širša politična akcija, ki naj bi verjetno na eni strani ugotavljala vzroke za tako stanje, na drugi strani pa dala tistim, ki sporazumov še niso podpisali dodatno informacijo o pomenu podpisa sporazumov za vse slovensko gospodarstvo. Dejstvo je namreč, da sta transport in električna energija del proizvodnih sredstev, pomembna tako za sleherni temeljni organizacijo združenega dela, kakor za slovensko gospodarstvo kot celoto in da bi stagnacija ali celo nazadovanje teh dveh gospodarskih področij imela težke posledice za vse slovensko gospodarstvo, kakor tudi za posamezno temeljni organizacijo združenega dela v okviru tega gospodarstva. Zato je seveda kritje izpadlega dohodka in njun nadaljnji razvoj v skrb in interesu vsega slovenskega gospodarstva. Vendar pa pri tem ne bi smeli zanemarjati, niti zanikati vrsto slabosti, ki so se in se javljajo v obravnavanih gospodarstvih. Le-te so bile nemalokrat tudi predmet razprav na zborih delavcev, pa tudi vzrok, da v posameznih sredinah niso podpisali sporazumov. Včasih je celo kazalo, da se ta dva gospodarstva zelo neodvisno obnašata do ostalega gospodarstva ravno v prepričanju, da sta temu gospodarstvu še kako potrebna, ne pa da sta integralni del tega gospodarstva.

Mnogo tega je bilo izrečenega v razpravah tako tam, kjer so sporazume podpisali pa tudi tam, kjer jih iz različnih razlogov še niso. Zanikanje slabosti in napak, ki so se v teh dveh gospodarstvih pojavljale bi bilo nemaristično, vendar pa hkrati dovolj prodorno, prepričljivo in argumentirano pojasnjevati pomen podpisa sporazuma tako za temeljni organizacijo združenega dela, kakor za slovensko gospodarstvo kot celoto. Tako bi bilo prav in v duhu naših samoupravnih socialističnih prizadevanj. Kajti njihče nima pravice samoupravni osebnosti vsiliti neko stališče ali mnenje, temveč šele na osnovi borbe mnenj in močjo argumentov in besede oblikovati družbenopolitično najbolj sprejemljivo, ali kakor pravimo optimalno stališče.

Z MOČJO PREPRIČEVANJA IN ARGUMENTOV

Na vse te resnice večkrat pozabljamo, ko nam neka stvar, pa naj gre za sporazum, ali kakršnokoli drugo odločitev, v prvem trenutku ne uspe. Pozabljamo, da ima vsak človek določeno stališče do obravnavanega vprašanja, ki je bolj ali manj napredno. Da ta svoja stališča zelo težko menja, čemur pravimo tudi konservativizem. Da pri oblikovanju stališč deluje lahko tako konservativizem, kakor tudi drugi tako pozitivni, kakor negativni vplivi. Zato je pri takih odločitvah toliko bolj pomembna dobra, vsestranska pa tudi kritična informacija že v prvi fazi razprav, da se kar najbolj prepričajo razni drugi naj si bo konservativni, naj si bo ozki, lokalistični in podobni interesi pa tudi interesi, ki so tuji našemu samoupravnemu socializmu. V obravnavanih vprašanjih pa je bilo verjetno ravno informiranje v smislu kritičnosti in prepričljive argumentiranosti dosti pomanjkljivo. Najbrž še vedno kot posledica prejšnjega odločanja v organih, medtem ko je v obravnavanih primerih šlo za odločanje med slovenskimi delavci. To pa seveda zahteva drugačen pristop k informiranju, ki mora sedeti do slehernega delavca.

Seveda pa so vzroki za to, ker nekatere organizacije združenega dela niso podpisale enega ali vseh sporazumov, tudi v objektivnih pogojih gospodarjenja oziroma ekonomskega stanja, predvsem v manjših organizacijah združenega dela, ki poslujejo kot pravimo »iz rok v usta«. Vse to bi morali dovolj objektivno in kritično analizirati, kadar nam taka akcija ne uspe, ne pa iskati za to krivca v posamezni osebi. Res je, da lahko posameznik veliko vpliva na tako ali drugačno odločitev, vendar pa če je bila akcija dovolj pripravljena, če so bili delavci vsestransko in razumljivo informirani in končno, če so svojo vlogo opravile tudi organizirane politične sile v organizaciji združenega dela, potem je vpliv posameznika zmanjšan na minimum, če ne odstranjen. To pa tudi ni namen samoupravnega dogovarjanja in sporazumevanja, v katerem mora ravno na podlagi borbe mnenj priti do najbolj napredne in sprejemljive odločitve. Razumljivo pa bi morali upoštevati tudi resnične objektivne razmere posameznih organizacij združenega dela, kjer akcijo razumejo in podpirajo, vendar pa zaradi lastne neugodne situacije v njej ne morejo sodelovati.

Drug element, ki bi ga pri politični presoji stanja pri podpisovanju obravnavanih sporazumov morali upoštevati, pa je, da je bila ravno v tem zadnjem obdobju pred organizacijami združenega dela množica samoupravnih sporazumov, pri katerih se je bilo v večini primerov potrebno odločati za odstop dela ustvarjenega dohodka oziroma presežka dohodka. Že sama količina oziroma obseg teh sporazumov, je pri tako pomembnih odločitvah vprašljiva, ker jih v večini primerov delavci ne zmorejo prebrati, da ne omenjamo razumljivosti, zato pa je bila toliko bolj pomembna moč besede in argumentov. Pri tem pa gre za izredno pomemben vpliv organiziranih političnih sil v organizaciji združenega dela oziroma v temeljni organizaciji združenega dela in njihove oboroženosti z informacijami oziroma argumenti ter njihove prepričevalne moči.

Obravnavani primeri so bili vzeti bolj kot poduk, da bodo tako pomembne akcije kot so obravnavani sporazumi pa tudi drugi, morale biti bolj pripravljene že v samem začetku. Pri tem je najbolj pomembna prva informacija, ki jo delavec, ki se bo o tem odločal, dobi, ki mora biti dovolj prepričljiva in dokumentirana pa tudi kritična. Kajti če bomo v takih informacijah slabosti prikrivali, jih bodo odkrivali drugi, pa ne vedno z dobrimi nameni, temveč včasih tudi zato, da razpravo speljejo na drugi tir. In končno v vseh takih akcijah se bomo morali bolj bojevati z močjo prepričevanja in argumentov, ki sta najmočnejše orožje v samoupravnem dogovarjanju in sporazumevanju. Kajti naš osnovni interes je in mora biti, da predlagana stališča ne sprejemamo formalno, temveč da jih delovni ljudje in občani tudi osvojijo kot svoja stališča.

IZVRŠITEV PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V MARCU

Obrat	SKUPNA PROIZVODNJA			GOTOVA PROIZVODNJA TUJA			Odprema
	Program	Izvršitev	%	Program	Izvršitev	%	
Plavž	13.000	14.505,4	111,6				
SM jeklarna	26.000	27.658,9	106,4				
El. jeklarna	14.300	16.209,8	113,4				
Livarne	150	158,7	105,8	60	24,0	40,0	24,0
Šamotarna	1.380	1.498,9	108,6	200	157,8	78,9	157,8
TOZD TALILNICE	54.830	60.031,7	109,5	260	181,8	69,9	181,8
Bluming	38.000	39.062,7	102,8	600	657,1	109,5	618,7
Štekel	7.900	8.006,8	101,4	3.600	3.909,7	108,6	4.032,8
Termična obdelava	2.900	3.082,5	106,3	2.900	3.082,0	106,3	3.152,9
SKUPAJ	48.800	50.152,0	102,8	7.100	7.648,8	107,7	7.804,4
Valjarna žice	9.900	11.490,6	116,1	2.300	2.511,7	109,2	2.580,3
Valjarna prof.	2.650	2.814,6	106,2		420,1		295,1
Valjarna deb. ploč.	8.200	8.182,3	99,8	8.150	8.055,2	98,8	7.744,6
TOZD VALJARNE	69.550	72.639,5	104,4	17.550	18.636,8	106,2	18.424,9
Hladna valjarna	2.590	2.512,8	97,0	2.540	2.408,1	94,8	2.453,8
Žičarna	5.300	5.918,2	111,7	3.410	3.771,8	110,6	3.812,4
Profilarna	2.080	1.707,4	82,1	2.080	1.702,4	81,8	1.728,7
Podbojarna	40	53,9	134,8	40	53,9	134,8	31,8
Jeklovlek	1.660	1.753,8	105,7	1.650	1.747,8	105,9	1.919,6
Elektrodni obrat	1.530	1.654,1	108,1	1.520	1.646,8	108,3	1.665,8
Žebliarna	1.060	1.082,6	102,1	1.060	1.082,6	102,1	965,4
TOZD PREDELAVA	14.260	14.682,8	103,0	12.300	12.413,4	100,9	12.577,5
ŽELEZARNA	138.640	147.354,0	106,3	30.110	31.232,0	103,7	31.184,2

TOZD Talilnice

Plavž:

Proizvodnja je znašala 14.505 ton grodlja. Tako količina letos in v letu 1975 ni bila dosežena, edino v dveh mesecih leta 1974 je bila večja. Ob takem uspehu v količini pa ne moremo biti povsem zadovoljni s porabo koksa, ki je bila 671 kg na tono grodlja (lani v povprečju 652 kg). Velika je tudi razlika v porabi koksa med plavžem 1 in 2, saj znaša 180 kg na tono. Kvaliteta grodlja je bila zelo dobra.

Martinarna:

Obratovala je devet dni s petimi pečmi, v ostalih dnevih pa s štirimi. Izdelala je 27.659 ton jekla. Saržni časi so dosegli šest ur 29 minut, kar je blizu do sedaj najboljšega dosežka, ki je bil dosežen v marcu 1972 s šestimi urami 23 minutami. Temu primerna je tudi poraba goriva s 124 kg na tono.

Elektro jeklarna:

Obrat je delal zelo dobro, saj je z desetimi saržami na dan in s 575 ton dnevne proizvodnje dosegel enake rezultate kot v februarju. Poraba električne energije je znašala 595 kWh na tono, poraba elektrod se je zmanjšala in znaša 6,6 kg na tono.

Skupno je v četrtletju izdelano 131 tisoč 521 ton jekla, ali 2,83% več kot je predvideval plan.

Livarna:

Odliho je bilo 158,7 ton jekla in barvnih kovin.

Šamotarna:

Izdelano je bilo 1499 ton opek in mas. V tem mesecu nismo imeli dovolj surovin, kar se je poznalo na kvaliteti proizvodov. Sele zadnji teden v mesecu smo zopet lahko uporabljali preizkušene surovine.

Stanko Cop

TOZD Valjarne

Tudi v marcu se je nadaljevalo letos dobro začeto delo v obratih TOZD Valjarne. Zato so vsi obrati pri skupni proizvodnji presegli programirane količine, medtem ko smo pri gotovi proizvodnji imeli nekaj težav samo v valjarni 2400. V prvem tromesečju kažejo proizvodni rezultati, da smo v TOZD Valjarne proizvedli nekoliko več, kot je pri skupni proizvodnji predvideval družbeni plan. Pri gotovi proizvodnji smo za to obdobje nekaj sto ton pod družbenim planom.

Valjarna bluming:

Ta valjarna je z dobrim delom presegla za mesec marec programirano skupno in gotovo proizvodnjo. V tem mesecu je deset dni obratovala tudi potisna peč in je bilo prek nje prevajanih 4.830 ton slabov. Skupni zastoji na obratovalni čas so bili z 22,4%, kar je zelo nizko.

Valjarna štekel:

Ob solidnem delu valjarne bluming in obratovanju potisne peči, je valjarna štekel pri skupni proizvodnji praktično na planu, medtem ko je planirano gotovo proizvodnjo presegla.

Valjarna žice:

Ta valjarna je imela v mesecu marcu dva rekordna dosežka: doslej najvišjo mesečno skupno proizvodnjo in najnižje zastoj na obratovalni čas. Skupni zastoji so z 28% prvič pod 30% in za 3% nižji kot so bili predhodno najboljši dosežki v aprilu 1974 in januarju 1975. Takšne rezultate je bilo mogoče doseči samo z zelo dobrim delom tako proizvodnih, kakor tudi vzdrževalnih delavcev.

Valjarna 2400:

V skupni proizvodnji je bil plan dosežen. Nekaj težav je bilo ob koncu meseca z odpremo zaradi prepoznega prihoda prevzemalca.

Valjarna profilov:

V marcu so bile občasne težave zaradi pomanjkanja vode za pogonsko turbino. Zato je bilo potrebno določeno spreminjanje proizvodnega programa. Kljub temu je bila planirana skupna proizvodnja dosežena.

Avugust Karba

Jeklovlek

Proizvodnja je večja kot je predvideval operativni program in manjša kot je predvideval družbeni plan. Proizvodnja za domače tržišče je mnogo bolj razdrobljena kot v lanskem letu, ko smo imeli velike izvozne pozicije. Zato po količini proizvodnje v letošnjem letu lanskotne ne bo dosegla. Odprema iz zaloga pa je na ravni družbenega plana.

Elektrodni obrat

To je edini obrat, ki je presegel količino predvideno z družbenim planom. Dodatno delo in normalna preskrba z vložkom in surovinami omogočata tako dobre uspehe v tem obratu.

Žebliarna

Operativni program je delno predvideval spremembo asortimenta, zato smo z dodatnim delom ob prostih sobotah lahko izdelali količino predvideno z operativnim programom.

Franc Vičar

Železarski globus

HONDURAS

Železarska družba Altos Hornes de Centro America gradi novo železarno. Njena letna proizvodna zmogljivost bo v prvi fazi 600.000 ton surovega jekla. S proizvodnjo bo pričela v drugi polovici letošnjega leta. V drugi fazi bodo zgradili še drugi plavž, instalirali LD konvertor in napravili za kontinuirno vlivanje surovega jekla.

ITALIJA

Železarno Cornigliano, ki je last železarske družbe Italsider bodo modernizirali. Instalirali bodo nove kisikove konvertorje, ki bodo nadomestili obstoječe SM peči. Modernizirali bodo tudi že obstoječo hladno valjarno. Za to bodo porabili 200 milij. dolarjev investicijskih stroškov. Letna proizvodna zmogljivost bo narasla od sedanjih dva milijona ton surovega jekla na 2,4 milij. ton.

MEHIKA

Tudi ta srednjeameriška država si vedno bolj prizadeva, da bi lahko njena železarska industrija sama krila domače potrebe po železarskih izdelkih. Do leta 1977 bo v ta namen porabila 1,6 milijard dolarjev. Do takrat bodo končane tudi vse rekonstrukcije in modernizacije v železarnah. Predvidevajo tudi, da v letu 1977 ne bodo imeli bistvenega uvoza železarskih izdelkov.

Žica pripravljena za nadaljnjo hladno predelavo

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KO

VODJEM SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN IN OBRATOVOODSTVOM

V tem tednu bi morali zaključiti z razpravo:

- PREDLOGA O ZDRUŽEVANJU IN DELITVI SKLADA SKUPNE PORABE,
- PREDLOGA DRUŽBENEGA DOGOVORA O RAZPOREJANJU DOHODKA V OBČINI in
- PREDLOGA SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O DRUŽBENI SAMOZAŠČITI.

Zlasti pomembno je, da zaključimo z razpravo o predlogu združevanja in delitve sklada skupne porabe v letošnjem letu, ker predlog vsebuje tudi jubilejne nagrade, katere naj bi razdelili ob prazniku dela 1. maja. Zato bodo delavski sveti TOZD v prihodnjem tednu večinoma imeli svoje seje, na katerih bodo usklajali pripombe samoupravnih delovnih skupin in ugotovili, ali je predlog sprejet. V primeru, da bi s tem zavlačevali, službam ne bo ostalo dovolj časa, da bi lahko izračunali kolikšna nagrada pripada posameznemu delavcu in bodo nastale težave pri pravočasnem izplačilu.

Po tem, koliko smo doslej v centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje sprejeli zapisnikov iz sestankov samoupravnih delovnih skupin lahko ugotovimo, da bodo delavski sveti TOZD Talilnice, Valjarn, Hladne predelave in delovne skupnosti Skupne službe, lahko sprejeli ugotovitvene sklepe o delitvi sklada skupne porabe, za delavski svet TOZD VET pa je to vprašljivo, kajti v strojnem vzdrževanju, elektro vzdrževanju, RTA in na transportu predloga še niso obravnavali v takem številu, da bi lahko rekli, da delavci soglašajo s predlagano delitvijo. Opozarjamo vodje samoupravnih delovnih skupin, da čimprej pošljejo zapisnike s sestanka samoupravne delovne skupine, ker se v nasprotnem prav lahko zgodi, da pred praznikom dela ne bomo v železarni dobili jubilejnih nagrad tudi v tistih TOZD, ki so vestno pristopile k razpravi in plodno sodelovale pri oblikovanju sklepa o delitvi sklada skupne porabe.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:

PONEDELJEK – 12. 4.

TOREK – 13. 4.

SREDA – 14. 4.

ČETRTEK – 15. 4.

PETEK – 16. 4.

SOBOTA – 17. 4.

NEDELJA – 18. 4.

DNEVNI:

STARE BRANKO

ARH JOŽE

SLIVNIK ALOJZ

ULČAR MARJAN

SVETINA JOŽE

KRAPEŽ BERTI

RAVNİK JOŽE

NOČNI:

REKAR VINKO

TRONTLEJ MARJAN

ROZMAN JANEZ

PRAPROTNIK NIKO

BURJA ANTON, ml.

BURJA ANTON, st.

GMAJNAR JANEZ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6. ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 12. do 17. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: I. obratna ambulanta

popoldan: II. in IV. obratna ambulanta

V soboto, 17. aprila, samo dopoldan IV. obratna ambulanta.

V zobni ambulanti:

dopoldan: II. zobna ambulanta

popoldan: I. zobna ambulanta

V soboto, 17. aprila, samo dopoldan II. zobna ambulanta

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.
V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Na osnovi sklepa odbora za kadre in medsebojna razmerja DSSS in v skladu s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v DSSS, dajemo naslednje

OBJAVO

za prosto delovno mesto v družbeni prehrani
ekonom v Biogradu na moru

POGOJI:

Za zasedbo navedenega delovnega mesta se zahteva dokončana osemletka, šofer B kategorije, moški z odsluženim vojaškim rokom.

Delo je za določen čas od 1. 6. do 30. 9. 1976.

Osebn dohodek je 4.192 din netto, poleg tega ima še brezplačno stanovanje in hrano.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti naj intesenti pošljejo na kadroviski sektor ŽJ. Objava velja do zasedbe delovnega mesta.

KADROVISKI SEKTOR

PERSONALNE VESTI – MAREC

V mesecu marcu je pridobilo lastnost delavca v ŽJ 43 oseb, izgubilo pa 42 oseb.

UPOKOJENI SO BILI: Pavel LEGAT, 1921, valjarna profilov – 19 let in pol v ŽJ, Rudolf MAJCEN, 1914, hladna valjarna – 36 let v ŽJ in Karel ZIMIC, 1919, žičarna – 23 let in pol v ŽJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI: Jože ERJAVEC, 1927, transport – 29 let v ŽJ.

Svojem naše iskreno sožalje!

V JLA so odšli: Rafko Čurman, 1957, martinarna, Franc Jakopič, 1957, strojne delavnice, Jože Krivc, 1957, martinarna, Franc Markizeti, 1957, sektor novogradenj, Jože Martinjak, 1957, elektro vzdrževanje, Vinko Poklukar, 1956, elektro vzdrževanje, Fuad Suljanović, 1957, valjarna profilov, Anton Urbas, 1957, valjarna Bela in Igor Vajs, 1953, prodajni sektor.

Izključeni: Emin Alukič, 1955, valjarna žice, Radivoje Antanasković, 1952, transport, Mone Atanasovski, 1953, hladna valjarna, Mitja Azman, 1959, nova hladna valjarna, Ibrahim Bašić, 1954, transport, Mejaz Cerić, 1955, plavž, Milorad Dubajič, 1954, profilarna, Safet Karavelić, 1954, plavž, Zvonka Mole, 1955, DE-DP, Džemal Mujčić, 1930, plavž, Šefko Rabihić, 1954, elektro jeklarna, Sadik Salija, 1955, valjarna Bela, Mehmed Sajić, 1955, valjarna profilov, Šaban Smajić, 1954, šamotarna, Ibrahim Šakić, 1955, valjarna profilov in Peco Trajanovski, 1954, elektro jeklarna.

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Hladna predelava

26. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V sredo, 31. marca, je bila 26. seja delavskega sveta TOZD Hladna predelava. Predsednik delavskega sveta Ivan Sušnik je v obravnavo predlagal pregled sklepov prejšnje seje, srednjeročni program razvoja Železarne in program koriščenja denarja iz investicijskega vzdrževanja (IV) in amortizacijskih zamenjav (AZ) za leto 1976.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so bili v celoti izvršeni. Srednjeročni program razvoja Železarne za obdobje 1976–1980 so potrdili v celoti, kot je bil predložen.

Direktor TOZD je delavskemu svetu predložil v potrditev predlog programa IV in AZ za leto 1976. Iz predloga je razvidno, da TOZD Hladna predelava v letu 1976 razpolaga s 4.500.000 dinarji za AZ in s 7.354.470 din za IV.

Program koriščenja denarja iz amortizacijskih zamenjav:

hladna valjarna	1.500.000
žičarna	1.585.000
profilarna	1.300.000
podbojarna	—
jeklovlek	80.000
elektrodni obrat	450.000
žebeljarna	270.000
elektrovzdrževanje	125.000
skupaj	5.310.000

Vsota, s katero razpolaga TOZD je presežena, ker celotnega programa, ki je predviden za leto 1976 ne bo mogoče realizirati.

Predlog za razdelitev denarja iz investicijskega vzdrževanja:

hladna valjarna	3.400.000
žičarna	340.000
profilarna	1.450.000
podbojarna	350.000
jeklovlek	720.000
elektrodni obrat	420.000
žebeljarna	570.000
elektro vzdrževanje	680.000
skupaj	7.930.000

Tudi pri tem programu je vsota presežena ker ne bo mogoče uresničiti celotnega programa.

Iz leta 1975 se iz programa AZ prenašajo sredstva v leto 1976 v naslednjih vsotah:

hladna valjarna	279.580
žičarna	4.064.121
profilarna	350.000
podbojarna	2.297.365
jeklovlek	338.160
elektrodni obrat	418.997
žebeljarna	1.725.000
skupno TOZD	9.923.050

Delavski svet je s predlagano razdelitvijo sredstev za IV in AZ program soglašal in celoten predlog, vključno s prekoračitvami potrdil.

Delavski svet je zatem obravnaval predlog finančno računovodskega sektorja za obračun amortizacije že odpisanih sredstev in sklenil, da se

za odpisana osnovna sredstva še v naprej obračunava amortizacija in da se razlika, ki bo nastala v l. 1976 med še možnimi odpisi osnovnih sredstev in obračunano amortizacijo, prenese in s tem poveča lastne vire poslovnega sklada.

Oddelek za zaščito industrijske lastnine je delavskemu svetu posredoval predlog dopolnitve samoupravnega sporazuma za podelitev nagrade »inovator leta«, ker so se v posameznih lenih pokazale določene nejasnosti.

Predlagane so naslednje dopolnitve:

—Člen 1, točka 4 se pravilno glasi »Postopek in organe za izbiro novatorja leta...« in ne »Postopek in organe za obravnavanje predlogov«.

Člen 5 se glasi: »Vsako leto mora oddelek za zaščito industrijske lastnine izbrati osem najuspešnejših novatorjev z upoštevanjem kriterijev iz člena 6.«

Člen 6 — prvi stavek se pravilno glasi: »Predlog za novatorja leta obravnava odbor za raziskave,

izume in racionalizacije pri delavskem svetu Železarne po sledečih kriterijih«.

Člen 6, točka 4 se pravilno glasi »Poleg nagrade prejme novator leta še plaketo in diplomu. Na osnovi predpisanih kriterijev odbor za raziskave, izume in racionalizacije izbranega kandidata predlaga delavskemu svetu Železarne«.

Člen 7 se pravilno glasi: »V primeru, ko je avtorjev z enako višino največjih prihrankov več, se denarna nagrada razdeli v enakih delih, plaketo in diplomu pa prejme vsak«.

Ta dopolnila ne spreminjajo osnovne vsebine sporazuma, pač pa natančneje določajo, da nagrado ne prejmejo avtorji tehnične izboljšave, ki je v preteklem letu dala največ prihrankov, temveč novator kot oseba, ki v preteklem letu s tehničnimi izboljšavami ustvari največ prihrankov oziroma koristi.

Delavski svet je s predlaganimi dopolnitvami soglašal in jih v celoti potrdil. Delavski svet je potrdil še naslednjo spremembo normativa v obratu jeklovlek:

ukinitve delovnih mest: šifra 1726 vodja hladne predelave in šifra 1716 vodja toplotne obdelave, novo delovno mesto — vodja proizvodnje.

Obratovodstvo jeklovleka pa je dolžno, da oddelku za organizacijo poda predlog o zasedbi delovnega mesta in popis delovnega mesta.

JS

29. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V torek, 30. marca, je bila 29. seja odbora za gospodarstvo TOZD Hladna predelava. Predsednik odbora Stane Horvat je za sejo predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, srednjeročni program Železarne za obdobje 1976–1980, proizvodni in finančni rezultati v mesecu februarju in operativni program za mesec april.

Odbor je najprej pregledal sklepe prejšnje seje in ugotovil, da so bili vsi izvršeni. Na vprašanje, ki ga je odbor postavil na prejšnji seji, zakaj je planska cena za nekatere proizvode v obratu jeklovlek višja od prodajne cene, je odgovoril knjigovodja tov. Mesarič in povedal, da so temu vzrok višji stroški kot je prodajna cena.

Člani odbora so nato pregledali predlog srednjeročnega programa razvoja Železarne za obdobje 1976–1980 in ga potrdili takega kot je bil predložen.

O proizvodnih rezultatih je odboru poročal direktor TOZD Franc Vičar. V mesecu februarju so planske obveznosti izpolnili le trije obrati in sicer: žičarna, profilarna in elektrodni obrat. Težava, s katero se srečujejo obrati TOZD Hladna predelava je predvsem v pomanjkanju naročil. To je tudi osnovni razlog, da hladna valjarna v tem mesecu ni izpolnila planskih obveznosti. Žebeljarna pa ima težave zaradi spremenjenega asortimenta.

Knjigovodja Mesarič je posredoval nekaj podatkov o finančnih rezultatih doseženih v mesecu januarju, ker za februar še niso znani. Gibanje stroškov je bilo v obratih TOZD Hladna predelava naslednje:

hladna valjarna — znižanje za	1.202.000
žičarna — znižanje za	85.000
profilarna — zvišanje za	981.000
podbojarna — zvišanje za	898.000
jeklovlek — znižanje za	889.000
elektrodni obrat — zvišanje za	100.000
žebeljarna — zvišanje za	548.000
Prodajne cene so znašale:	
hladna valjarna	10.160
žičarna	9.681
profilarna	8.714
podbojarna	26.242
jeklovlek	13.946
elektrodni obrat	13.447
žebeljarna	9.676

V nadaljevanju se je odbor potrdil za mesec april:

	družbeni plan	operativni program (ton)
hladna valjarna	2.570	2.420
žičarna	5.750	5.500
profilarna	2.320	1.890
podbojarna	40	40
jeklovlek	1.790	1.650
elektrodni obrat	1.450	1.450
žebeljarna	1.080	1.000

PREGLED SESTANKOV SDS

Samoupravne delovne skupine, ki so se sestale v prejšnjem tednu so obravnavale: predlog združevanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1976, samoupravni sporazum o družbeni samozaščiti in družbeni dogovor o razporejanju dohodka v letu 1976.

Samoupravne delovne skupine, ki so razpravljale o predlogu sklada skupne porabe so imele naslednje pripombe. V samoupravni delovni skupini *staro železo 1* so predlagali, da naj povišajo solidarnostno pomoč sindikalni organizaciji od 0,36 % na 0,40 %. Prav tako tudi predlagajo, da se povišajo jubilejne nagrade. V samoupravni delovni skupini *adjustaža štel 2* predlagajo, da naj bi bil regres višji za tiste, ki ne koristijo počitniških domov. V samoupravni delovni skupini *adjustaža bluming 2, 3, 4* predlagajo, da se namenijo sredstva v višini 98.000 din za rekreacijski center na Kresu. V samoupravni delovni skupini *žičarna 2/1* bi radi videli za primerjavo podoben predlog združevanja in delitve sklada skupne porabe, kakega podjetja v jeseški občini. V samoupravni delovni skupini *bluming 1 in 4* predlagata, da se jubilejne nagrade povečajo in to predlagajo tudi še druge samoupravne delovne skupine, poveča naj se delež na leta, medtem ko naj osnova ostane ista. V samoupravni delovni skupini *staro železo 4* predlagajo, da se hokejskemu in smučarskemu društvu Jesenice ne da nobene dotacije, ker menijo, da morata denar dobiti od samoupravne interesne telesnokulturne skupnosti, več sredstev pa naj se namenijo za rekreativno dejavnost zaposlenih delavcev v Železarni. V samoupravni delovni skupini *brusilnica 1* so imeli pomisleke glede upravičenosti investicije za plastično skakalnico na Breznici, pri investicijah naj se upošteva rekreacijski center na Kresu in Strelišču. Menijo, da bi morali več investicij nameniti za množično rekreacijo.

V samoupravni delovni skupini *obratovodstva ETE in PIV* imajo pripombe, da v samoupravnem sporazumu ni zajeta služba za varstvo pri delu, eventualna prekinitev dela, poplave, plazovi. V samoupravni delovni skupini *parne naprave 2, 4, delavnica toplotne energije*, so imeli pripombe na člen 45 in sicer v pogledu odgovorov na njihova vprašanja, ker se sedaj ni dosledno izvajal in samoupravne delovne skupine niso dobile odgovora na zastavljena vprašanja. V samoupravni delovni skupini *socialno zdravstvena služba* imajo pripombo na 2. točko v 14. členu in menijo, da bi bilo potrebno z nekim določilom zagotoviti, da se ne bi določila te točke obrnila v škodo možnosti zaposlovanja naših delovnih invalidov.

Prav tako so imele samoupravne delovne skupine pripombe na družbeni dogovor o razporejanju dohodka v letu 1976. V samoupravni delovni skupini *PIV 4* predlagajo, da se poveča vrednost bonov za malico. V samoupravni delovni skupini *obratovodstvo žičarne* imajo pripombo glede višine najnižjega osebnega dohodka 2.900 din bruto, kar pa je po njihovem mnenju prenizko in bi moral biti to vsaj najnižji neto

osebni dohodek. V samoupravni delovni skupini *obratovodstva valjarne žice* menijo, da je družbeni dogovor zelo pomanjkljiv, ker ne ureja niti najvažnejših področij, kot je stanovanjsko vprašanje in njegovo finansiranje prav tako cene malic niso v skladu z vloženimi naporji. V samoupravni delovni skupini *kovačnica* menijo, da so prispevne stopnje previsoke.

TOZD TALILNICE

V obratu *plavž* sta imeli sestanek samoupravni delovni skupini aglomeracija 1 in 2, ki sta obravnavali vprašanja navedena v uvodu.

V obratu *martinarna* so imele sestanek samoupravne delovne skupine staro železo 1, 2, 4, SM peči 1, 2, 3, livna jama 1, ki je imela dva sestanka in livna jama 3. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja navedena v uvodu. V samoupravni delovni skupini *livna jama 1* so tudi obravnavali poročilo delegata samoupravne interesne skupnosti za socialno invalidsko zavarovanje.

V obratu *livarna* so imele sestanek samoupravne delovne skupine: obratovodstvo, modelna mizarna, kovinolitarna, čistilnica odlitkov, jeklovilarna 1, ki so obravnavale vprašanja navedena v uvodu. V samoupravni delovni skupini *čistilnica odlitkov* člani delovne skupine želijo, da se kokile flemajo v popoldanskem času kot je bilo dogovorjeno, ker flemanje dopolne celo onesnažuje zrak in moti delo njihove skupine. V obratu *elektrojeklarna* je imela sestanek samoupravna delovna skupina elektro peči 3, ki je obravnavala vprašanja navedena v uvodu. V obratu *šamotarna* so imele sestanek samoupravne delovne skupine obratovodstvo, peči šamotarne, mlini 1, oblikovanje. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja navedena v uvodu, poleg tega pa tudi proizvodnjo v mesecu februarju in plan za mesec marec.

TOZD VALJARNE

V obratu *valjarna Bela-bluming*, so imele sestanek samoupravne delovne skupine bluming 1, 2, 4, ki so obravnavale vprašanja navedena v uvodu in dosežene rezultate dela v mesecu februarju.

V obratu *adjustaža štel Javornik* je imela sestanek samoupravna delovna skupina adjustaža štel 2, ki je obravnavala vprašanja navedena v uvodu, in poročilo o proizvodnji.

V obratu *adjustaža bluming* so imele sestanek vse samoupravne delovne skupine, ki so obravnavale vprašanja navedena v uvodu, pregled delovnih rezultatov za mesec februar in analizo nezdov.

V obratu *valjarna žice in profilov* so imele sestanek vse samoupravne delovne skupine, ki so obravnavale vprašanja navedena v uvodu.

V obratu *valjarna 2400* so imele sestanek samoupravne delovne skupine: obratovodstvo, proga 2400-1, adjustaža 2400-2 in 2400-3. Samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja navedena v uvodu.

TOZD HLADNA PREDELAVA

V obratu *žičarna* so imele sestanek samoupravne delovne skupine: obratovodstvo, žičarna 1/1, 1/3, 2/1 in 2/2, patentirnica

Vzroki za znižanje operativnih programov v odnosu na družbeni plan so naslednji:

— Hladna valjarna ima znižan operativni program za 150 ton, zaradi pomanjkanja naročil pri širokih in zelo širokih trakvih in zato, ker družbeni plan predvideva 210 ton trakov za profilarno, katerih pa profilarna ne potrebuje, zaradi pomanjkanja naročil za vratne podboje.

— Žičarna ima znižan operativni program za 250 ton, zaradi pomanjkanja naročil za debelo žico.

— Profilarna ima znižan operativni program za 430 ton zaradi pomanjkanja naročil za progo Rossi 1.

— Jeklovlek ima znižan operativni program za 140 ton zaradi pomanjkanja naročil za Schumag vlečni stroj.

— Žebeljarna ima znižan operativni program za 80 ton zaradi spremenjenega asortimenta.

Odbor je obravnaval tudi predlog finančno računovodskega sektorja za obračun amortizacije že odpisanih osnovnih sredstev in sklenil, da se za od-

pisana osnovna sredstva še v naprej obračunava amortizacija in da se razlika, ki bo nastala v letu 1976 med še možnimi odpisi osnovnih sredstev in obračunano amortizacijo prenese oziroma za toliko povečajo lastni viri poslovnega sklada.

Ker sta izšla dva nova zakona in to zakon o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev in zakon o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka v temeljnih organizacijah, je finančno računovodski sektor posredoval odboru predlog o izvajanju teh dveh zakonov.

Odbor je s predlaganimi tezami finančno računovodskega sektorja soglašal in jih potrdil.

Odbor je obravnaval še predlog sporazuma o dolgoročnem poslovnem sodelovanju med železarno Jesenice in splošnim kovinskim podjetjem Ajdovščina in sporazum potrdil, ker smatra, da je sprejemljiva in koristna za obe strani.

JS

TOZD Valjarne

33. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Roman Jakopič je 1. aprila sklical 33. sejo odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarne z naslednjim dnevnim redom: srednjeročni program razvoja železarne Jesenice za obdobje 1976–1980, proizvodnja, plan izplen in asortiment v februarju 1976, doseganje ciljev za uresničitev družbenega plana v obratih TOZD Valjarne v februarju 1976, operativni program obratov TOZD Valjarne za april 1976, zakon o zavarovanju plačil in obravnava ter potrditev predlogov programa investicijskega vzdrževanja za obrate TOZD Valjarne v letu 1976.

Direktor A. Karba je posredoval odboru poročilo o doseženi proizvodnji in izplenu v mesecu februarju v obratih TOZD Valjarne. Skupna proizvodnja je bila dosežena s 101,1 odstotkom, gotova proizvodnja pa s 106 odstotki.

Direktor je poročal tudi o uresničevanju ciljev družbenega plana v obratih TOZD Valjarne v februarju 1976:

Valjarna bluming: zastoji — obveza 22 odstotkov, doseženo 24,7 odstotkov, poraba mazuta na globinskih pečeh — obveza 22,5 kg/t vložka, doseženo 22,2 kg/t, zastoji žerjavov v adjustaži valjarne bluming — cilj 4,5 odstotka, doseženo 2,13, izplen v valjarni bluming — cilj planiran, doseženo 3,1 odstotek pod planiranim, izplen v valjarni štel — cilj planiran, dosežen 0,2 odstotka nad planiranim.

Valjarna žice: zastoji — cilj 34 odstotkov, doseženo 37,49 odstotkov, izplen — cilj 90,3 odstotka, doseženo 90,4 odstotka, žica na petem navijalcu in preklasificirana — cilj 4,8 odstotka, doseženo 4,6 odstotka.

Valjarna 2400: zastoji — cilj valjarski 3,8 odstotka, doseženo 3,54 odstotka, cilj mehanski 3,9 odstotka, doseženo 4,34 odstotka, izplen — cilj 79,9 odstotka, doseženo 90,38 odstotkov, pločevina predana na zalogo — cilj 4,5 odstotkov, doseženo 2,59 odstotka.

Direktor je v nadaljevanju razložil srednjeročni program razvoja železarne Jesenice za obdobje 1976–1980.

Vodja priprave dela Janez Rozman je predložil operativni program obratov TOZD Valjarne za mesec april 1976. Po družbenem planu je predvidene skup-

ne proizvodnje 66.240 ton, programirane pa 64.670 ton. Blagovne proizvodnje je predvidene po družbenem planu 15.070 ton, programirane pa 15.500 ton.

Ko je izčrpal dnevni red, je odbor sprejel naslednje ugotovitve in sklepe: 1. Potrdi se srednjeročni program razvoja železarne Jesenice za obdobje 1976–1980.

2. Kljub nekaterim težavam so obrati v mesecu februarju delali dosti dobro in vsi razen valjarne štelki izpolnili proizvodni program. Slabši rezultat je bil dosežen le pri izplenu v valjarni bluming, kar je tudi negativno vplivalo na finančni rezultat v januarju in februarju. Zato je izboljšanje izplena v valjarni bluming treba nameniti vso pozornost, tako iz valjarske, kakor tudi iz metalurške strani.

3. Rezultati pri izpolnitvi ciljev za doseganje družbenega plana TOZD Valjarne so v februarju 1976 ugodni in boljši kakor so bili doseženi v januarju, vendar je treba doseganju planiranega izplena v valjarni bluming, posvetiti več pozornosti.

4. Potrdi se operativni program za mesec april 1976.

5. Potrdi se predlog koriščenja sredstev IV v obratih TOZD Valjarne za leto 1976.

6. Vzeli so na znanje določila zakona o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev in zakon o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka v temeljnih organizacijah družbenega dela oziroma način uresničevanja, ki ga je predlagal finančno-računovodski sektor.

HZ

žice 3 in pocinkovalnica žice 3. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja našeta v uvodu. Poleg tega pa tudi proizvodnjo v mesecu februarju in plan za mesec marec.

V obratu *jeklovlek* so imele sestanek samoupravne delovne skupine brusilnica 1, 2, 3, adjustaža jeklovleka 2, ki so obravnavale vprašanja navedena v uvodu.

TOZD VZDRŽEVANJE, ENERGIJA IN TRANSPORT

V obratu *strojne delavnice* so imele sestanek samoupravne delovne skupine strugarji Jesenice 1 in 2, kovačnica, priprava dela, konstrukcijska delavnica 1 in 2. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja našeta v uvodu. V samoupravni delovni skupini *strugarji Jesenice 1* želijo, da se zaziada odprtina med strugarno in livarno. V samoupravni delovni skupini *strugarji Jesenice 2* želijo, da se uredi razsvetljava in ventilacija na nadstropnih okvirjih. Ventilator naj se vgradi v garderobi, kjer je v poletnih mesecih slab zrak.

V obratu *strojno vzdrževanje* so imele sestanek samoupravne delovne skupine SV plavž 1, 2, 3 in SV-HVZ, ki so obravnavale vprašanja našeta v uvodu.

V obratu *RTA* sta imeli sestanek samoupravni delovni skupini TMK in PMA, ki sta obravnavali vprašanja navedena v uvodu.

V obratu *strugarna valjev* je imela sestanek samoupravna delovna skupina strugarna valjev Bela, ki je obravnavala vprašanja našeta v uvodu.

V obratu *gradbeno vzdrževanje* so imele sestanek samoupravne delovne skupine: tesarji, mizarji, kleparji, zidarji in plastika. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja navedena v uvodu.

V obratu *PIV* so imele sestanek samoupravne delovne skupine obratovodstvo, PIV 1, 2, 4, ki so obravnavale vprašanja našeta v uvodu.

V obratu *ETE* so imele sestanek samoupravne delovne skupine: obratovodstvo, delavnica toplotne energije, parne naprave 2, 3, 4, delavnica elektroenergije, dispečerji elektro energije 1, 2, 3 in 4. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja navedena v uvodu.

DELOVNA SKUPNOSTI SKUPNE SLUŽBE

V delovni skupnosti Skupne službe so imele sestanek samoupravne delovne skupine: socialno zdravstvena služba, laboratorij šamotarne, spektrokemijski laboratorij, priprava vzorcev, raziskovalni oddelek, tehnološki laboratorij in glavni laboratorij. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja navedena v uvodu.

V samoupravni delovni skupini *socialno zdravstvena služba* so tudi obravnavali stabilizacijske ukrepe posameznih služb v okviru njihovega oddelka. Člani so predlagali, da bi ukiniteli dajanje tablet proti glavobolu. Prav tako naj se ukine dajanje tablet in mazil v večjih količinah. V samoupravni delovni skupini *raziskovalni oddelek* so poleg tega obravnavali tudi premakljivi delovni čas.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

PRAZNOVANJE 30-LETNICE MDB V JESENIŠKI OBČINI

Konec preteklega tedna je jeseniška mladina proslavila dan brigadirjev in 30-letnico mladinskih delovnih brigad v svobodni domovini. Najprej je bila v petek, 2. aprila otvoritev razstave v nekdanji poslovalnici Vjatorja. Ta razstava, ki so jo pripravili člani kluba brigadirjev v fotografijah, prikazuje brigadirsko delo, razstavljeni pa so tudi razni drugi predmeti (uniforme, značke, prapore), ki so jih prispevali nekdanji brigadirji. Mimogrede naj opozorimo, da je ta razstava še vedno odprta in sicer vsak dan od 9. do 12. in od 15. do 18. ure do vključno danes 8. aprila.

Tega dne je bila zvečer v gledališču Tone Cufar osrednja proslava v počastitev 30-letnice MDB. Govoril je Zlato Vogrič, vodja centra za mladinske delovne akcije pri republiški konferenci ZSMS. Orisal je zgodovino mladinskih delovnih akcij, spregovoril pa tudi o današnjem mladinskem prostovoljnem delu. Ob tej priložnosti je tudi podelil priznanje — značko udarnika — Zvonetu

Obru, komandantu brigade »Jeseniško-bohinjski odred«, ki je bila v preteklem letu proglašena za najbolj uspešno v akciji na Brkinih. Na proslavi so zatem v kulturnem programu nastopili člani amaterskega gledališča Tone Cufar, ki so ob glasbeni spremljavi izvedli recital o mladinskih delovnih akcijah.

Naslednji dan, 3. aprila pa je bila v Železarni izvedena prva mladinska lokalna delovna akcija, ki je delovno obeležila pomemben jubilej. Akcija pod nazivom »100 ton odpadnega železa« je zelo dobro uspela. V njej je sodelovalo 164 mladincev iz jeseniške občine, ki so skupaj zbrali 105 ton odpadnega železa. Kot smo izvedeli po akciji, so bili predstavniki Železarnice izredno zadovoljni z delom mladih, saj so na vseh delovnih mestih vestno izvršili dane naloge. Pri koordinacijskem svetu ZSMS je potekajo razgovori za novo lokalno delovno akcijo, ki naj bi bila v železarni izvedena še ta mesec.

Omenimo naj še, da je več kot dvajset jeseniških gimnazijcev mi-

nulo soboto delalo v spominskem parku na Plavžu, kjer so čistili in urejali park. Tudi ta akcija je sodila v okvir praznovanja 30-letnice MDB in je zelo uspela, saj so se gimnazijci res vestno lotili dela. V akciji so sodelovali tudi učenci posebne osnole Jesenice.

J.

VABILO NA OGLED OPERNE PREDSTAVE

Komisija za kulturo pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarnice se je odločila za nakup vstopnic za operno predstavo Pikova dama, ki bo v soboto, 10. aprila v ljubljanski Operi. Predstavo si bo lahko ogledalo petdeset članov osnovnih organizacij ZSMS, ki jih zanima operna umetnost. Vse, ki si želijo ogledati to operno predstavo opozarjamo, da se najkasneje do jutri, 9. aprila prijavijo Romanu Kosmaču osebno ali po telefonu (269 ali 218). Poseben avtobus bo v soboto, 10. aprila odpeljal ob 17.30 z avtobusne postaje na Plavžu.

TEKMOVANJE MLADIH MATEMATIKOV

Predtekmovanja iz matematike za srednje šole jeseniške občine se je udeležilo 95 dijakov tehnične srednje šole in gimnazije. Tekmovanje je organiziralo društvo matematikov, fizikov in astronomov — združnica Jesenice.

Na republiškem tekmovanju, ki bo 10. aprila, bo nastopilo v vsakem razredu 30 tekmovalcev. Posebna republiška komisija v Ljubljani je izbrala 11 najboljših matematikov iz jeseniškega tekmovanja. Tako se bodo republiškega tekmovanja udeležili: Dragica Jošt 1.b gimnazija Jesenice, Andrej Cerne 4.m TSS Jesenice, Vlasta Intihar 4.m TSS Jesenice, Marjanca Bajt 2.c gimnazija Jesenice, Bogdan Bricelj 4.b gimnazija Jesenice, Vojko Mencinger 4.a gimnazija Jesenice, Mojca Mohorič 3.s TSS Jesenice, Marjan Jenko 1.b gimnazija Jesenice, Borut Lešnik 1.m TSS Jesenice, Jernej Pogačnik 1.m TSS Jesenice in Bojan Pohar 1.b gimnazija Jesenice.

Klemen Čebulj

Novak Jošt

Člani komisije pri občinski konferenci ZSMS Jesenice

NA OBISKU V ŠOLI ZA MILIČNIKE

Osmošolci jeseniške občine, ki se zanimajo za miličniško šolo in poklice v katerih lahko napredujejo, so imeli v torek, 30. marca priložnost, da si jo pogledajo. Zaradi omejenega števila, se je lahko prijavilo le nekaj učencev iz vsakega razreda. Z avtobusom smo se odpeljali do Kranja kjer so že čakali trije posebni avtobusi, saj so bili tam tudi učenci drugih osnovnih šol Gorenjske. Kmalu smo bili na cilju, med modernimi poslopji.

Gostitelji so nas seznanili s pogoji šolanja, dolžnostmi, disciplino in redom ter z delom v prostem času. Možnost šolanja ima vsak učenec s končno osnovno šolo, z najmanj dobrim uspehom in da ni bil kaznovan. Šolanje, obleka, hrana in stanovanje je brezplačno, učenci pa dobijo tudi žepnino. Pouk poteka dopoldan in popoldan, v soboto pa so prosti. Kdor stanuje blizu, gre lahko trikrat na mesec domov. Imajo tudi zimsko in letne počitnice.

Po tem opisnem uvodu so nas razdelili v skupine, približno po 12 učencev v vsako, in nas vodili na podrobnejši ogled. Začeli smo pri moderni telovadnici, ki je razdeljena v dva prostora. V manjšem, ki je namenjen za borilne veščine, so trenirali judo. Drugi del, nekoliko večji, pa je moderna telovadnica-z vsemi potrebnimi pripomočki. Naslednji objekt je bilo šolsko poslopje, kjer so kabinete za poučevanje predmetov, ki so značilni za ta poklic. To so npr.: fizikalni in kemični laboratorij za preiskavo predmetov najdenih na mestu umora ali nesreče. Imajo tudi kabinete za radio telegrafiranje, fotografiranje in podobno. Prav fotografiranje je na šoli zelo aktivno. Zabeležene imajo razne postopke za odkrivanje prstnih odtisov, odtisov podplatov in celo rokavic. Mikro — in makro fotografijo ter fotografijo z infra-rdečimi žarki za odkrivanje ponaredkov.

Vodič nam je nato razkazal sobe, kjer bodo kadeti bivali in se učijo, v spodnjih prostorih pa imajo tudi bazen, a načrtujejo še večjega in moder-

nejšega. Ko smo šli proti strelišču smo se zaustavili še pri garažah, kjer so na »fickih« vadili zamenjavo kolesa, ki mora biti izvršena v treh minutah. Na strelišču smo prišli prepozno, kajti s streljanjem so že zaključili in pokazali so nam lahko le še kako se razstavi mitraljez.

Nasemu obisku so namenili izredno pozornost, saj so z Brnikov poklicali celo helikopter, da nam je pokazal, kaj vse zmore. Ko je izstopil pilot, nam je razložil še tehnične sposobnosti helikopterja.

Ura je bila kar prehitro dvanajst in povabili so nas na malico v novo, moderno jedilnico. Ko smo se okrepčali, so nas zunaj že čakali avtobusi in prehitro smo se morali posloviti in oditi.

Učencem miličniške šole in njihovim učiteljem smo izredno hvaležni za vse, kar so storili za nas, da smo spoznali njihov način življenja in dela. Vse zainteresirane za vpis na to šolo vabijo, da se jim priključijo.

KOLIKŠNE BODO POKOJNINE IN INVALIDNINE V LETU 1976

(Nadaljevanje s 1. strani)

prispevkov zavarovancev. Po tem sklepu bomo zavarovanci v letu 1976 plačevali v povprečju po 12,50 odstotkov prispevka od osebnega dohodka za potrebe pokojninskega in invalidskega zavarovanja, kar pa smo v prvih treh mesecih letos plačevali po lanskem stopniji 11,8 odstotkov, bomo v naslednjih devetih mesecih plačevali po 12,70 odstotkov prispevka od osebnega dohodka.

Temeljne organizacije združenega dela in druge delovne skupnosti, zasebni delodajalci, in osebe, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost, bodo plačevali prispevek za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni iz dohodka oziroma lastnih sredstev po stopnji 0,80 odstotkov, od skupnega osebnega dohodka oziroma zavarovalne osnove.

Temeljne organizacije združenega dela bodo (kot zavezanke prispevka za zavarovalno dobo, ki se šteje za povečanje (beneficirano dobo), plačevale še naslednji prispevek od osebnega dohodka delavcev, ki delajo na takih delovnih mestih:

- kjer se šteje 12 mesecev za 14 mesecev, prispevek 3,5 odstotka,
- kjer se šteje 12 mesecev za 15 mesecev, prispevek 5,2 odstotka,
- kjer se šteje 12 mesecev za 16 mesecev, prispevek 7,0 odstotka,
- kjer se šteje 12 mesecev za 18 mesecev, prispevek 10,5 odstotka.

V železarni Jesenice smo za leto 1975 plačali za beneficirano dobo 2.477.852,60 din prispevka.

V nadaljevanju seje so delegati potrdili še ostale prispevne stopnje, od poslovnega sklada, za vaje, upoko-jence in druge.

DOKONČNA USKLADITEV POKOJNIN

Skupščina se je odločila, da na podlagi uradno ugotovljenega podatka, da so se v letu 1975 nasproti 1974 letu povečali povprečni nominalni osebni dohodki na zaposlenega v SR Sloveniji za 25,1 odstotek, izvede dokončna uskladitev pokojnin. Pri uskladitvi pokojnin s tem odstotkom je bilo treba upoštevati medletno uskladitev, to je povečanje s 1. avgustom 1975 in drugo akontativno povečanje s 1. januarjem 1976, ker je bila prva akontacija prista k pokojninam iz julija 1975 in druga akontacija pristala k pokojninam iz decembra 1975, je ostalo do končne uskladitve še tri odstotke.

Upoko-jencem bodo tako k januarski oziroma sedanji pokojnini pristeli še tri odstotke in to vsi v enakem odstotku. Tako povečano pokojnino in obračunano za nazaj, bodo upoko-jenci prejeli ob nakazilu za mesec maj.

POVEČANJE INVALIDNIN

V skladu z družbenim dogovorom je skupščina tudi potrdila sklep o povečanju invalidnin, to je zneskov, ki predstavljajo nadomestilo za telesno okvaro. Zneski invalidnin, ki so veljali za leto 1975 in se sedaj že izplačujejo kot akontacija, se bodo povečali za 26 odstotkov, to je za toliko, za kolikor so se dvignili življenjski stroški v letu 1975 nasproti letu 1974. Znesek invalid-

nine je predvsem odvisen od ocenjene stopnje telesne okvare (obstoja osem stopenj od 30 odstotkov po deset odstotkov navzgor do 100 odstotkov). Višina invalidnine pa se loči še po vzroku nastanka. Če je bil vzrok nastanka te invalidnosti nezgoda pri delu ali po-

stopnja	telesna okvara %	po vzroku nastanka znaša	
		za nesreče pri delu poklicno bolezni din	za bolezen ali poškodbo izven dela din
1	100	382	267,40
2	90	344	240,80
3	80	306	214,20
4	70	267	186,90
5	60	229	160,30
6	50	192	134,40
7	40	152	106,40
8	30	115	80,50

Zneski za nesrečo pri delu ali poklicno bolezen so zaokroženi navzgor, za primer bolezni in poškodbe izven dela pa ne.

DODATEK ZA POMOC IN POSTREŽBO

Tudi za ta dodatek se je skupščina odločila, da se za leto 1976 določi povečani znesek. Predloženi in sprejeti zneski pomenijo za dobrih 22 odstotkov povečanje od zneskov iz leta 1975. Delegati iz nekaterih občinskih konferenc so skladno z zahtevo zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije, zagovarjali potrebo po večjem odstotku povečanja. V svojem zagovoru so navajali, da za 1.100 din, kar je bil predlog polnega dodatka, ni mogoče dobiti osebo, ki bi skrbela za upoko-jenca, kateremu je neogibno potrebna pomoč in postrežba drugega za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb. Po teh stališčih je mnenje zago-

likalna bolezen je višina 100 odstotka, če pa je bil vzrok bolezni ali nezgode izven dela, pa znaša invalidnina le 70 odstotkov polnega zneska.

Novi zneski invalidnin, glede na stopnje in vzrok nastanka telesne okvare znašajo od 1. januarja 1976:

vornikov v tem, da naj bi skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja upravičencem tuje pomoči, leto v celoti krila, kot da sami od svoje redne pokojnine niso dolžni nič prispevati k svoji oskrbi. Po tej logiki bi gotovo zaključili, da noben dodatek socialne narave ni zadosten (otroški dodatek, invalidnine za telesno okvaro, varstveni dodatek k pokojnini in podobni dodatki). Skupščina je sklenila, da se dodatki za pomoč in postrežbo od 1. januarja 1976 določijo v višini:

I. 1.100 din na mesec starostnim, invalidskim in družinskim upoko-jencem, katerim je neogibno potrebna pomoč in postrežba drugega za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb ter zavarovancem oziroma upoko-jencem iz drugega (slepi zavarovanci in slepi upoko-jenci) in tretjega (nepokretni zavarovanci) odstavka ter upoko-jencem iz četrtega odstavka 114. člena statuta.

II. 800 din na mesec vsem zgoraj naštetim upoko-jencem, katerim je potrebna neogibna in stalna pomoč in postrežba drugega za opravljanje večine življenjskih potreb.

MEJNI ZNESEK NAJNIZJŠIH POKOJNINSKIH PREJEMKOV

Skupščina je sklenila, da znaša mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov (za polno pokojninsko dobo) od 1. januarja dalje 1.713 dinarjev.

Sprejet je bil tudi sklep o premoženjskih pogojih za priznanje varstvenega dodatka. Pravico do varstvenega dodatka k pokojnini ima upoko-jenec, če njegovi prispevki in davku zavezani dohodki skupaj z dohodki članov gospodinjstva ne presegajo:

- 9.618 din letno na upoko-jenca in
- 4.909 din letno na posameznega člana gospodinjstva.

ENKRATNI PRISPEVEK UPOKOJENCEM ZA REKREACIJO (regres)

Za leto 1976 je določeno, da upoko-jenci prejmejo z nakazilom pokojnine za mesec junij:

- 420 din kot enkratni prispevek za rekreacijo.

Ta znesek (regres) pripada tistim upoko-jencem, katerim je v času nadomestila, katerim se je začela dajatev izplačevati najpozneje do vključno 1. aprila 1976.

Za danes naj bo to dovolj, ostalo o tej za vse zavarovance zanimivi seji skupščine skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, vam bom skušal pojasniti prihodnjič.

Vaš delegat
Zdravko Pogačnik

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

MARTINARNA

V ponedeljek, 22. marca je bila osma seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Predlog za podelitev srebrnega znaka sindikata Slovenije, bodo posredovali pristojnemu organu. V nadaljevanju se je so šestim sodelavcem odobrili denarno pomoč. Z delom vzdrževalcev pri remontih SM peči niso zadovoljni. Zavzemali so se zato, da naj bodo dela bolj strokovno in natančno opravljena. Namesto Dominika Sokliča referenta za oddihe in izlete predlagajo Cvetka Blaža. BK

DRUGA RAZŠIRJENA SEJA KOMISIJE ZA ODDIHE IN IZLETE

V torek, 23. marca je bila druga razširjena seja komisije za izlete pri izvršnem odboru sindikata Železarn. Seje so se udeležili tudi referenti za oddihe in izlete v osnovnih organizacijah sindikata Železarn.

Referentom za oddihe in izlete so razdelili okrožnico o oddihih in regresih. Seznanili so jih tudi s planom razpoložljivih mest za posamezne osnovne organizacije sindikata. Preljeli so tudi potrdila ter obrazce za izlete in bloke blagajniških prejemkov.

Predsednica komisije Marica Simon je povedala, da je komisija pripravila letošnji plan oddihov za počitniške domove v Biogradu na moru in v Crikvenici. Referentom za oddihe in izlete je naročila, da naj interese z večdružinskimi člani opozorijo, da bo na razpolago samo toliko postelj kolikor je planiranih. S tem v zvezi so referenti za oddihe in izlete prejeli tudi podrobna navodila glede načina prevoza, zbrane podatke pa bo komisija posredovala Viatorju. Potrdila bodo morali referenti za oddihe in izlete predložiti do 25. aprila.

RAZISKOVALNI ODDELEK

V četrtek, 25. marca je bila seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Razpravljali so o premakljivem delovnem času. Tak sistem na raziskovalnem oddelku uporabljajo že 18 mesecev in so iz oblikovali določena mnenja ter stališča o morebitnih slabostih PDC, ki pa bi jih z dobro organizacijo dela lahko odpravili. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata meni, da PDC predstavlja velik korak naprej v humanizaciji dela in za čimvečji učinek na delovnem mestu. Menijo, da bi morali PDC uveljaviti povsod, kjer narava dela omogoča takšno obliko delovnega časa.

Na seji so spregovorili tudi o dvo-dnevni organizaciji izleta v Poreč, 24. in 25. aprila. Udeleženci izleta bodo prispevali po 100 dinarjev. Beseda je tekla tudi o prijavih za letovanje v počitniških domovih v Biogradu in Crikvenici. Dodeljenih je 28 mest in eno brezplačno mesto. Glede razporejanja prijavljenih delavcev bodo še razpravljali. Določili bodo tudi sodelavca, ki naj bi brezplačno letoval na morju.

Udeležba sodelavcev na vseh tekmovanjih je bila zelo dobra. V smučanju so se uvrstili na vidna mesta in prav tako tudi pri sankanju in kegljanju na ledu. Organizirano je bilo tudi tekmovanje v kegljanju na asfaltu, vendar udeležba ni bila najboljša. Najbolj uspešna sta bila Lajoja pri moških in Lotričeva pri ženskah. Petega marca so organizirali smučarski izlet na Zatrnik.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL JAVORNIK

V petek, 26. marca, je bila tretja seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Predsednik izvršnega odbora Mavro Lenardič je obravnaval nov način finančnega poslovanja in s tem v zvezi omenil nekatere podrobnosti z nedavnega seminarja o tej problematiki. Posredovano je bilo tudi poročilo referenta za letovanje Djura Pirija. Brazplačno letovanje na morju so odobrili Jožici Vovk. Namesto Petra Obida je bila v komisijo za prošnje in socialna vprašanja v TOZD Valjarne imenovana Jožica Vovk. Helena Sudžuković je izvršni odbor osnovne organizacije sindikata seznanila z novim načinom vodenja finančnega poslovanja in registriranjem raznih računov. S tem v zvezi so se dogovorili, da bodo sodelavcem za tekmovanja na Jesenicah prispevali po 15 dinarjev, denarno pomoč pa bodo izplačali po 500 dinarjev. Izlete bodo organizirali tako, da bodo izvršnemu odboru sindikata predložili predkalkulacijo.

Referent za šport je opozoril na tečaj za neplavalce in pozval vse zainteresirane sodelavce, da se čimprej prijavijo za udeležbo na tečaju.

SEJA KOMISIJE ZA KULTURO IN IZOBRAŽEVANJE

Komisija za kulturo in izobraževanje pri izvršnem odboru sindikata Železarn je imela v petek, 30. marca četrto sejo. Sklepi sprejeti na prejšnji seji so bili izpolnjeni, le seminar za kulturne animatorje je še v pripravi in se bo začel 17. aprila. Doslej še ni bil realiziran sklep sprejet na drugi seji, da je treba kulturnoprosvetni dejavnosti posvetiti več pozornosti, tako v tovarniški konferenci osnovnih organizacij sindikata, kakor tudi v najširšem krogu delovnih skupin. Ugotavljajo, da razen referentov in članov komisije v naši delovni organizaciji nihče ne posveča pozornosti kulturnoprosvetni problematiki. V predlogu okvirnega programa in v sprejetih zaključkih na letni skupščini področje kulturne prosvetne dejavnosti ni obravnavano. Vprašujejo, če so člani komisije za zaključke morda površno prebrali sklepe osmega kongresa sindikata Slovenije.

V drugi točki dnevnega reda je komisija ugotovila, da je program ZKPO pomanjkljiv, ker razen koncertne dejavnosti in še ta je uvožena, ničesar drugega ne upošteva. V programu manjka predvsem domača amaterska dejavnost, kljub temu da ZKPO občine Jesenice združuje 18 kulturnih skupin.

V nadaljevanju se je bil sprejet program, iz katerega je razvidno, da bodo 10. aprila organizirali dramsko literarno večer v izvedbi kulturnih delavcev amaterjev SZ. V četrtek, 22. aprila, bo na Jesenicah koncert pihalnega orkestra jeseniških železarjev, dan pozneje pa srečanje s pisateljem Ivanom Janom. Komisija načrtuje tudi seminar za referente za kulturno dejavnost. Sindikalna organizacija bo omogočila ogled gledališke predstave Svet brez sovraštva Mire Miheličeve v jeseniških gledališču. Komisija bo odkupila tudi predstavo ob 100-letnici rojstva Ivana Cankarja prav tako v izvedbi amaterskega gledališča Tone Čufar. V jesenskem delu programa sta še dva koncerta pihalnega orkestra Jeseniških železarjev in drama Prežihla – Grūna. Pernjakovi v izvedbi gle-

dališča Tone Čufar in seveda še dramska dela drugih skupin v okviru ZKPO, v kolikor bodo na ustrezni umetniški ravni.

SEJA KOMISIJE ZA PROŠNJE IN SOCIALNA VPRAŠANJA V TOZD VALJARNE

Predsednik komisije Anton Jakšič je za petek, 30. marca sklical sedmo sejo. Komisija je odobrila 800 dinarjev pomoči sodelavcu Nedeljku Umenović, ki je utrpel materialno škodo ob požaru v stanovanju. Na osnovi zbranih predlogov je komisija za prošnje in socialna vprašanja odobrila denarno pomoč petim sodelavcem, ki dalj časa bolujejo. Komisija se bo pred prvomajskimi prazniki še enkrat sestala in razpravljala o obiskih pri sodelavcih, ki bolujejo.

Dopisujte v Železarja

PRVO SREČANJE SLOVENSKEGA ŽELEZARJEV – GLEDALIŠKIH AMATERJEV

V soboto, 10. aprila ob 19. uri se nam bodo v dvorani gledališča Tone Čufar na Jesenicah, prvič predstavili delavci sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarn, ki se v svojem prostem času amatersko udeležujejo na dramskem področju. V programu, ki pa je le delni prikaz njihove dejavnosti, se nam bodo predstavili delavci iz železarn Ravne, Štore in Jesenice.

Jeseniki železarji smo bili organizatorji prvega srečanja pihalnih orkestror Slovenskih železarjev, ki je iz skromnega začetka že preraslo v vsakoletno srečanje, z vedno večjim številom izvajalcev in obiskovalcev.

Tudi srečanje pevskih zborov bomo letos izvedli že drugič. Prvo srečanje je bilo lani v Kropi, letos pa je organizator srečanja pevec komisija za kulturo pri IO OOS železarn Ravne. Tudi za to prireditev je čedalje večje zanimanje in število prijavljenih zborov je vedno večje.

Prepričani smo, da bomo delavci železarn Jesenice, ki nam je večer odrske besede tudi namenjen, s svojim obiskom dokazali stopnjo kulturne zavesti, ki nam jo pripisujejo, obenem pa dali izvajalcem tudi priznanje, ki ga za svoje delo kot amaterji na kulturnem področju tudi zaslužijo.

Vstopnice za to prireditev dobite pri svojih referentih za kulturo.

Komisija za kulturo pri IO OOS ŽJ

ODDIHI IN REGRESI V LETU 1976

Po sklepu delavskih svetov TOZD in delavskega sveta Železarn ter na osnovi samoupravnega sporazuma o uveljavitvi sindikalne liste Slovenskih železarjev, so opredeljeni regresi za članke kolektiva in njihove nezaposlene svoje ter cene in ostali pogoji letovanja v počitniških domovih Železarn za leto 1976. Da bi bili o tem vsi delavci obveščeni, povzemamo najpomembnejše stvari iz okrožnice, ki jo je osnovnim organizacijam sindikata poslala komisija za oddihe in izlete pri izvršnem odboru sindikata Železarn.

REGRESI:

- za članke kolektiva 800 din
- za nezaposlene svoje in otroke, stare nad 10 let 350 din
- za otroke do 10 let starosti 300 din

Regres lahko uveljavljajo samo člani kolektiva in sicer za sebe in nezaposlene svoje. O izplačevanju regresa bodo člani kolektiva še obveščeni.

V počitniških domovih bodo v letošnjem letu veljale naslednje cene:

BIOGRAD na moru – v sezoni:

- polna cena za članke kolektiva 120 din
- regresirana cena za članke kolektiva 65 din
- polna cena za otroke do 10 let starosti 60 din
- regresirana cena za otroke do 10 let starosti 32 din

BIOGRAD na moru – v pred in posezoni:

- polna cena za članke kolektiva 100 din
- regresirana cena za članke kolektiva 45 din
- polna cena za otroke do 10 let starosti 50 din
- regresirana cena za otroke do 10 let starosti 23 din

CRIKVENICA – v sezoni:

- polna cena za članke kolektiva 120 din
- regresirana cena za članke kolektiva 75 din
- polna cena za otroke do 10 let starosti 60 din
- regresirana cena za otroke do 10 let starosti 37 din

CRIKVENICA – v pred in posezoni:

- polna cena za članke kolektiva 100 din
- regresirana cena za članke kolektiva 55 din
- polna cena za otroke do 10 let starosti 50 din
- regresirana cena za otroke do 10 let starosti 28 din

ZUNANJI GOSTJE:

- v sezoni – odrasli 150 din
- v sezoni – otroci do 10 let starosti 75 din
- v pred in posezoni – odrasli 120 din
- otroci do 10 let v pred in posezoni 60 din

Polna cena 100 in 120 din velja za članke kolektiva, ki bi koristili več kakor 10 dni dopusta in za njihove svoje, ki so zaposleni v drugih podjetjih (mož. žena ali otroci).

Izmenje v domovih se bodo menjavale vsakihi deset dni od 1. junija do 13. septembra. Pravico do regresirane cene v počitniških domovih imajo člani kolektiva in njihovi nezaposleni svoji ter upokojenci Železarn in to največ deset dni v letu.

Referenti za oddihe in izlete pri osnovnih organizacijah sindikata imajo plan mest za svoj obrat, zato naj se glede rezervacij sodelavci obračajo izključno samo na svojega referenta.

Prednost pri izbiri počitniškega doma in termina imajo tisti člani, ki so najmanj pet let zaposleni v Železarni in v tem času tega še niso koristili pred tistimi, ki so ga koristili enkrat, dvakrat, trikrat, ipd.

Otroci, rojeni po 1. januarju 1974 ne morejo koristiti počitniškega doma. Izredne slučaje rešuje komisija za oddihe in izlete pri IO sindikata ŽJ.

Po sklepu izvršnega odbora sindikata Železarn otrokom do četrtega leta starosti ni obvezno jemati hrane, ampak samo posteljo; za otroke od četrtega leta dalje pa je hrana obvezna.

Napotnice za počitniški dom bodo sodelavci prejeli v pisarni sindikata Železarn na osnovi potrdila osnovne organizacije sindikata obrata.

Društva upokojencev morajo na potrdilu navesti, v katerem obratu je bil prijaviteljen zaposlen pred upokojitvijo.

Referenti za oddihe in izlete pri osnovnih organizacijah morajo do 25. aprila oddati vsa potrdila za vse termine.

Člani kolektiva, ki bodo v počitniških domovih Železarn koristili samo hrano, morajo prav tako dvigniti napotnico, da s tem uveljavijo regresirano ceno. V ta namen naj imajo pri sebi potrebne podatke (delavsko številko). V nasprotnem primeru upravi počitniških domov ne bosta priznavali cen po regresu. Napotnic za naknadno uveljavljanje regresirane cene pa ne bomo izstavljali.

AVTOBUSNI PREVOZI

Po pogodbi s TOZD Viator Jesenice bo organiziran prevoz s posebnimi avtobusi do tabora v Biogradu n/m. Cena povratne vozovnice bo 250 dinarjev (vključno s prtljago).

Prevozi za Crikvenico bodo organizirani ob izmenah, cena povratne vozovnice s prtljago pa bo 140 dinarjev.

Otroci od četrtega do desetega leta starosti plačajo 50 % cene in imajo pravico do sedeža. Otroci do štirih let imajo brezplačen prevoz, vendar brez lastnega sedeža.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

UPORABA ELEKTRIČNIH RAČUNALNIKOV V ŽELEZARNAH

Elektronski računalniki se vedno bolj uveljavljajo v različnih vejah gospodarstva in industrije. Še pred desetletjem so gospodarstveniki z nezaupanjem govorili o elektronskih računalnikih, kajti njihova vsestranska uporaba jim ni bila znana. Sprva so opravljali le manj zapletene naloge, kot je računanje osebnih dohodkov. Še danes na žalost nekateri gospodarstveniki mislijo, da so lahko uporabni samo pri takih nalogah. Vendar pa v svetu danes prevladuje mnenje, da ni mogoča moderna industrijska proizvodnja brez uporabe elektronskih računalnikov. Z njimi lahko vodimo celotno proizvodnjo, kontrolo, administrativne posle in podobno.

Elektronski računalniki nam pomagajo pri raziskavi tržica, pri vseh ekonomskih poslih. Njihova pomoč je resnično vsestranska. Pri tem pa moramo seveda upoštevati tudi to, da elektronski računalnik ni le »čudežna skrinjica«, iz katere dobimo vse željene podatke. Da bo njegova uporaba res učinkovita, moramo imeti tudi podatke primerno urejene, važen pa je tudi ustrezen strokovni kader. Kajti le s strokovno uporabo

elektronskih računalnikov bomo lahko dosegli zadovoljive rezultate.

Uporaba elektronskih računalnikov je prodira tudi v svetovno železarsko industrijo. Kot primer njihove uporabe v železarnah bomo opisali računalniški sistem v železarnah japonske železarske družbe Nippon Sttel.

Povečanje proizvodnje surovega jekla, rast japonskega gospodarstva, tekmovanje med japonskimi železarskimi družbami, težave pri prodaji in proizvodnji, so pripeljale do različnih gospodarskih aktivnosti. Da pa so le-te lahko uspešno uskladjali med vsemi desetimi železarnami te železarske družbe, so uporabili računalniški sistem.

Danes uporabljajo železarn te železarske družbe 37 elektronskih računalnikov za ekonomske posle in 20 terminalov. Terminal je »podružnica« glavnega računalnika, s katerim je povezan. Ima samo vhodno in izhodno enoto, procesiranje podatkov pa se vrši v glavnem računalniku. Poleg tega imajo še 160 procesnih računalnikov. To so elektronski računalniki, s pomočjo katerih vodijo celoten proces proizvodnje avtomatično. Ta računalniški sistem pokriva vse glavne dejavnosti železarske družbe. S pomočjo tega sistema vodijo celotno proizvodnjo in zato je tudi proizvodnja surovega jekla in železarskih proizvodov narasla. Tipična primera uspešno računalniško vodene proizvodnje sta železarni Kimitsu in Oita. S pomočjo elektronskih računalnikov vodijo proizvodnjo od železove rude do končnega proizvoda. Podobne računalniške sisteme bodo v kratkem instalirali tudi v ostale železarn.

Poleg vodenja proizvodnje uporabljajo v železarnah železarske družbe Nippon Sttel elektronske računalnike tudi za

kontrolo prodaje železarskih izdelkov. Oba sistema skupaj tvorita tako imenovani informacijski sistem.

Ostaja še tretja vrsta uporabe elektronskih računalnikov pri tej družbi. To je računalniški sistem, ki pokriva planiranje. S pomočjo elektronskih računalnikov določijo vrsto in količino posameznih surovin za določene vrste jekla. Računalniški sistem pomaga tudi pri tem, katere vrste jekla naj proizvaja posamezna železarna glede na svoje značilnosti, da bo proizvodnja najbolj ekonomsko upravičena.

Seveda pa poleg že opisane uporabe elektronskih računalnikov v železarnah družbe Nippon Sttel uporabljajo le-te tudi pri administrativnih poslih. S pomočjo elektronskih računalnikov vodijo knjigovodstvo, izdatke, dohodke, računajo osebne dohodke in podobno. Tak administrativni računalniški sistem ima vsaka železarna posebej. Vi ti računalniški sistemi pa so povezani na centralni sistem za celotno družbo.

Raziskave so pokazale, da uporaba elektronskih računalnikov prihrani precej denarja kljub temu, da je računalniška oprema precej draga. Tako so finančni strokovnjaki te japonske železarske družbe izračunali, da so leta 1974 zaradi uporabe elektronskih računalnikov prihranili 195 milijonov dolarjev. V to številko so vključeni tudi prihranki zaradi vodenja proizvodnje s procesnimi računalniki.

Kot vidimo, je uporaba elektronskih računalnikov v vsakem primeru upravičena. Le-ti nam lahko pomagajo vsepovsod, poleg tega pa nam prihranijo tudi denar. Zato bo uporaba elektronskih računalnikov tudi v železarski industriji v prihodnosti nedvomno še naraščala.

PETLETNI RAZVOJ TOZD KOVINOSERVIS IN TOZD MONTER DRAVOGRAD

V 12. številki Železarnja z dne 25. 3. 1976, je bil v skrajšani obliki objavljen razvojni program železarnje Jesenice za obdobje 1976—1980. Pomotoma sta izpadla razvojna programa temeljnih organizacij združenega dela MONTER — Dravograd in KOVINOSERVIS — Jesenice.

Razvojna usmeritev obeh združenih temeljnih organizacij bazira na predelavi in dodelavi polizdelkov ostalih temeljnih organizacij Železarnje. Danes posredujemo bralcem nekatere osnovne pokazatelje razvojne usmeritve obeh temeljnih organizacij združenega dela za obdobje 1976—1980.

Ena od temeljnih nalog, ki je naznana v temeljnih ciljih razvojne politike Železarnje v obdobju 1976—1980 je, izvesti integracijsko povezavo s kovinsko predelovalnim kompleksom z namenom predelave izdelkov 114 in 117 panoge v proizvodnje večje stopnje predelave.

Prvi korak v tej smeri je bil storjen v preteklem letu, ko smo se na zborih delavcev odločili o pripojitvi organizacij združenega dela KOVINOSERVIS JESENICE in MONTER DRAVOGRAD kot samostojni TOZD železarnje Jesenice.

Razvojna programa obeh pridruženih temeljnih organizacij sledita cilju pridelati čim več jekla v končne izdelke, v katere je vloženo več dela in znanja.

Obe organizaciji združenega dela načrtujeta porast proizvodnje tistih izdelkov, za katere bodo dobavljale potrebne polizdelke ostale temeljne organizacije združenega dela železarnje Jesenice.

Tako načrtuje KOVINOSERVIS JESENICE rast proizvodnje tunel-

skih opažev za potrebe gradbeništva. Tunelski opaž naj bi bil po programu glavni proizvod te temeljne organizacije. Njegova proizvodnja naj bi se dvignila do leta 1980 na 6.200 kvadr. metrov.

Ustvarjeni celotni dohodek naj bi naraščal po letni stopnji rasti 5,2 % in bo po planu ustvarjen v višini 21 mio din v letu 1980 računano na cene iz leta 1974. Število zaposlenih naj bi v tem obdobju ne povečevali, kar se odraža na visoki letni stopnji rasti produktivnosti merjeni z ustvarjenim družbenim proizvodom za zaposlenega. Le-ta naj bi predvidoma naraščal po letni stopnji 7,8 %.

MONTER DRAVOGRAD načrtuje povečanje proizvodnje tistih izdelkov izdelanih na bazi hladnooblikovanih profilov in žice. Ti izdelki so elementi konstrukcij, regalna skladišča in statik nosilci.

Razvojna usmeritev MONTERJA je sprejemljiva tako za profilarno kot dobavitelja hladno oblikovanih profilov, kot tudi za MONTERJA, ki

bo profile predeloval — dodeloval v izdelke višje stopnje.

Proizvodni program predvideva usmeritev v proizvodnjo regalnih skladišč, industrijskih hal, raznih zvarjenec in v proizvodnjo statik nosilcev. Proizvodnja posameznih izdelkov in njena rast je razvidna iz priložene tabele, ki vsebuje nekaj temeljnih količinskih in vrednostnih pokazateljev iz razvojnega programa MONTERJA. Ustvarjeni celotni dohodek naj bi naraščal po letni stopnji rasti 16 % in bo po planu ustvarjen v višini 229,7 milij. din v letu 1980, računano na cene v začetku leta 1975.

Število zaposlenih se bo v tem obdobju povečalo za 119 ali po letni stopnji 10 %.

Produktivnost, merjena z ustvarjenim družbenim proizvodom na zaposlenega, naj bi naraščala po letni stopnji 3,5 %.

Za obe temeljni organizaciji so prikazane osnovne značilnosti razvoja v obdobju 1976—1980 v priloženih tabelah. Podatki so vzeti iz programov razvoja, ki sta bila izdelana v lanskem letu in ki sta že, oziroma bosta tekom letošnjega leta doživela nekatere korekture, ki bodo predvsem vplivale na finančne pokazatelje v pozitivnem smislu, ne bodo pa vplivale na osnovne koncepte razvojne usmeritve obeh temeljnih organizacij združenega dela.

mlajši iz te vrste, saj je v svetu v rabi le osem takih naprav. Oba postopka so razvili predvsem za izdelavo nerjavnih in visokolegiranih orodnih in konstrukcijskih jekel. Seveda lahko preko ASEA-SKF naprave izdelamo tudi čisto navadno pomirjeno jeklo, vendar tega nihče ne dela, ker je postopek mnogo predrago, čeprav smo s tem povečali storilnost talilnega agregata, to je električne peči, za približno 30 ali več odstotkov.

Z večletnim zasledovanjem tehnologije vakuumske metalurgije v svetu, z ogledi takih naprav v ZRN, še posebno pa po zadnji praksi pri firmi Armco v ZDA, smo v elektrojeklarni in na raziskovalnem oddelku prišli do prepričanja, da lahko izbiramo le med omenjenimi tremi postopki, to je RH, ASEA-SKF ali Finkl-Moor postopkom.

Oglejmo si najprej najbolj tipične pokazatelje teh treh naprav:

RH postopek sta razvili firmi Ruhrstahl in Haereus v ZRN leta 1959. Prednost postopka pred klasičnimi je v tem, da ponve ni treba postavljati v komoro, ampak komoro potopimo v ponev. Jeklo se potem s pomočjo argona dviga v komoro po dotočni cevi, kjer se vakuumira in po odtočni cevi odteče nazaj v ponev. Poraba argona znaša 50—80 NI, kar bi zneslo 5—6 Mn³ na saržo. Vakuumska komora je električno ogrevana z grafitno palico, tako, da so izgube temperature minimalne. Naprava je opremljena s silosi za legiranje. Možno je legiranje do treh odstotkov legiranih elementov. Ponovica z jeklom se s posebnim vozom prevaža od peči pod vakuumsko komoro in nazaj na vlivališče. Prednost te naprave je predvsem v tem, da je posebno primerna za redukcijsko obdelavo sarž, to je za znižanje kisika v jeklu in ogljika npr.: dinamo in trafo jekla, za specialna jekla, za globoki vlek z nizko vsebnostjo ogljika. Vzrok za to je argon, ki pospešuje reakcijo FeO + C = CO.

PRIMERJAVA VAKUUMSKIH NAPRAV GLEDE NA METALURŠKO DELO:

	RH	ASEA-SKF	Finkl-Moor
Odstranitev H ₂	xxx	xxx	xxx
Odstranitev O ₂	xxx	xxx	xxx
Odstranitev N ₂	xx	xx	xx
Legiranje	xxx	xxxx	xxxx
Urajava temperature	xxx	xxxx	xxxx
Odstranitev vključkov	xxx	xxx	xxx
Znižanje C	xxx	xxx	xxx
Izdelava 18/8	xxx	xxx	xxx
Izdelava dinamo	xxx	xxx	xxx
Izdelava jekla z ekstra nizk. C	xxx	xxx	xxx
Jekla brez Al	xxx	xxx	xxx
Izguba temperature	30—40	0	0
Zlindra na talini	da	ne	ne
Posebne ponove	ne	da	da
Možnost odžveplanja	ne	da	da
Čas vakuumiranja za 80 t	15—25'	30—100'	30—100'
Posadka na izmeno	2	3	3
Obratovalni stroški DM/t	10	45	40
Cena 80 t naprave milj. DM	6	12	11

Pri odločitvi o tipu vakuumske naprave je treba poznati vrste in količino jekel, ki jih bomo vakuumirali. Te pa so naslednje:

Dinamo jekla	60.000 ton
Nerjavna jekla	25.000 ton
Specialno jeklo na	
goboko vlečenje	10.000 ton
Konstrukcijska jekla	50.000 ton
Jekla za žičarno	40.000 ton
Jekla za cement.	
in poboljšanje	30.000 ton
Jekla za posebne namene	5.000 ton
	220.000 ton

Iz navedenega programa je približno 20.000 ton SM kvalitet, to sta patentirana žica in globoki vlek. Lahko pa bi izdelali v SM peči tudi del dinamo jekla, z ostalim programom pa bi bili zasedeni obe električni peči.

Iz zahtev, ki smo jih navedli iz kvalitete programa vidimo, da sta le za izdelavo nerjavnih jekel boljše ASEA-SKF in Finkl-Moor postopka, pri ostalem programu med posameznimi postopki ni posebnih razlik v metalurškem pogledu.

V pogledu storilnosti pa moramo vedeti, da dosežemo največje povečanje pri nerjavnih jeklih in sicer po oceni firme 36 odstotkov, pri manj

Naprava je manj primerna za oksidacijsko obdelavo jekla, npr.: za oksidacijo nerjavnih jekel v vakuum, čeprav delajo tudi to. Storičnost se poveča za okrog deset odstotkov. V letu 1974 je delalo na svetu že 46 takih naprav.

ASEA-SKF postopek je znan od leta 1965. Postopek omogoča kakršnokoli metalurško obdelavo jekla izven talilnega agregata, ki je običajno električna peč v posebni ponvici ali ponvični peči kot jo imenujejo. Ta ponvica je iz nerjavnega jekla zato, da je nemagnetna, obzidana z magnezitno oblogo. Ponvico postavijo v induktivni mešalec, potem pa se v njej lahko vršijo različne kombinacije postopkov: oksidacija, vakuumiranje, dezoksidiranje, odžveplanje, legiranje in ogrevanje. Izбира postopkov je odvisna od vrste jekla in zahtev. Zaradi navedenih možnosti ta postopek uporabljajo predvsem za izdelavo nerjavnih in visokolegiranih jekel. Lahko pa v njej izdelamo katerokoli jeklo.

Postopek omogoča 30—50 odstotno povečanje storilnost talilnega agregata.

V letu 1972 je obratovalo že 20 takih naprav od tega deset na Švedskem. Iz referenčne liste se vidi, da imajo te naprave le proizvajalci kvalitetnih jekel.

Finkl-Moor napravo so v današnji izvedbi postavili šele leta 1972 pri firmi Scholler Bleckmann v Avstriji. Od SKF postopka se v principu razlikuje le v tem, da se mešanje jekla in so zato cenejše. Poleg tega pa argon ugodno deluje na razogljčenje, ker pospešuje reakcijo FeO + C = CO. Sicer pa omogoča ta postopek enake metalurške operacije kakor ASEA-SKF.

Sestoji iz stojšča za oksidacijo v vakuumu in stojšča za ogrevanje v vakuumu. Postopek uporabljajo predvsem za izdelavo nerjavnih in legiranih orodnih in konstrukcijskih jekel. Danes je v obratovanju že osem takšnih naprav.

legiranih pa bo povečanje storilnosti manjše, majhno pa pri dinamo jeklu in jeklu za globoki vlek, ki ju lahko že v peči hitro izdelamo. Obratovalni stroški so pri zadnjih dveh postopkih gotovo preveliki, da bi v njih lahko ekonomično izdelovali navadna jekla in tega, kolikor nam je znano iz referenčnih list, tudi nihče ne dela.

Se vedno velja pravilo, da navadna ogljikova jekla lahko najhitreje in najceneje izdelamo v električni peči po enožilnem postopku.

Vse te stvari bomo morali upoštevati pri izbiri tipa vakuumske naprave. Jeklarji si samo želimo, da bi do izbire in nakupa kaj kmalu prišlo.

Jože Arh

ZAHVALA ZA SODELOVANJE PRI TV SNEMANJU

V Železarni je od 22. do 26. marca snemala ekipa za izobraževalno redakcijo TV Ljubljana. Oglasili se bodo po potrebi še za dan ali dva, da dopolnijo ali popravijo nekaj posnetkov.

Kot avtor, oziroma scenarist TV serije Psihologija dela, se v imenu izobraževalne redakcije TV Ljubljana zahvaljujem vodstvu Železarnje ter vsem, ki so kakorkoli sodelovali in pomagali, zlasti v obratih plavž, SM jeklarni, elektro jeklarni, valjarni bluming, hladni valjarni, žičarni ter sodelavcem splošne varnostne službe, službe za varstvo pri delu, raziskovalnega oddelka in obratne ambulante.

Franc Belčič

OSNOVNI POKAZATELJI RAZVOJNE USMERITVE TOZD KOVINOSERVIS V OBDOBJU 1976—1980

	Enota mere	1976	1977	1978	1979	1980	Let. st. rasti %
Tunelski opaži	kv. meter	4.000	5.500	6.000	6.200	6.200	11,6
Konstrukcije	ton	80					
Brusilniki	kosov	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	
Strojna obdelava	ure	26.000	26.000	24.000	24.000	24.000	
Montaža	ure	5.400					
Eksterno	ure	5.500	3.750	3.750	3.750	3.750	
Število zaposlenih		92	90	90	90	90	
Investicije v osnovna sredstva	v 000 din	1.650	1.240	330	200	200	
Celotni dohodek	v 000 din	17.155	19.292	20.495	21.000	21.000	5,2
Družbeni proizvod	v 000 din	10.969	12.705	13.753	14.480	14.480	7,2
DP/zaposlenega	v 000 din	119	141	153	161	161	7,8

Opomba: Podatki iz razvojnega programa izdelanega v letu 1975!

OSNOVNI POKAZATELJI RAZVOJNE USMERITVE TOZD MONTER V OBDOBJU 1976—1980

	Enota mere	1976	1977	1978	1979	1980	Let. st. rasti %
Statik nosilci	ton	3.350	3.350	3.350	3.350	3.350	
Regalna skladišča	ton	1.200	1.400	1.600	1.700	1.700	9,1
Industrijske hale	ton	1.500	1.450	1.450	1.450	1.450	
Razni zvarjenci	ton	1.080	2.000	3.000	4.350	6.000	53,5
Instalatersko kleparska dela	m ²	120.925	135.435	151.687	166.855	166.855	8,4
Storitve	ur	14.300	15.700	17.200	18.800	20.600	9,5
Število zaposlenih		256	282	310	341	375	10,0
Investicije	v 000 din	11.500	11.700	10.400	11.200	11.700	
Celotni dohodek	v 000 din	126.788	148.590	172.666	201.356	229.733	16,0
Družbeni proizvod	v 000 din	94.944	109.066	125.330	142.543	159.215	13,8
DP/zaposlenega	v 000 din	371	387	404	418	425	3,5

Opomba: Podatki iz razvojnega programa izdelanega v letu 1975!

PRED ODLOČITVIJO O TIPU VAKUUMSKE ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Žal moram reči, da smo v zadnjih letih po izgradnji veljarne Bela večkrat delali tako, kakor da smo proizvajalec masovnega jekla in da od naših kvaliteten principov mnogokje odstopamo, kar se nam potem maščuje.

Odslej bi moralo biti drugače. Tudi vakuumska naprava, ki naj bi jo čez nekaj let dobili bo le člen več v naši kvalitetni usmeritvi. Sicer pa danes vakuumskih naprav nimajo le proizvajalci kvalitetnih jekel, kakor je to bilo še pred desetimi leti, ampak so vakuumske naprave sestavni del naprav tudi pri proizvodnji masovnih vrst jekla. Proizvajalci kvalitetnih jekel, kakor smo to videli pri firmi Armco v ZDA, pa vso svojo proizvodnjo predelajo na vakuumskih napravah.

KAJ PRIČAKUJEMO OD VAKUUMSKE NAPRAVE?

Vakuumska naprava nam mora omogočiti:

1. Možnost odstranjevanja plinov pod 2ml/100g. Prevelika količina plinov, predvsem pri nizkolegiranih jeklih, za cementacijo in poboljšanje, pri nekaterih posebnih vrstah jekel in visokotrdnih konstrukcijskih jeklih, povzroča napake znane pod imenom kosmičavost. Te napake bi s tem odstranili.

2. Oksidacijska obdelava sarže: To pomeni, da lahko oksidacijo izvršimo v vakuumu, kar pride v poštev predvsem pri izdelavi nerjavnih jekel, še posebno pa pri tistih s posebno nizkim ogljikom. Pri oksidaciji v vakuumu krom ne odgoreva,

kar pomeni velik prihranek na dragem legirnem elementu.

3. Redukcijska obdelava sarže: Z redukcijsko obdelavo sarže odstranimo kisik iz jekla, ki smo ga vnesli vanj z oksidacijo. Kisik se odstrani po redukciji z ogljikom to pomeni, da se obenem zniža tudi ogljik iz jekla. Na ta način lahko znižamo ogljik do zelo nizkih vrednosti, le na nekaj tisočink odstotka. Ker smo tako kisik odstranili iz jekla kot plin CO, postane jeklo zelo čisto.

Ta postopek uporabimo za izdelavo dinamo jekel z nizkim ogljikom ali pa za izdelavo specialnih jekel za globoko vlečenje z nizkim ogljikom, kar pomeni, da se obenem zniža tudi ogljik iz jekla. Na ta način lahko znižamo ogljik do zelo nizkih vrednosti, le na nekaj tisočink odstotka. Ker smo tako kisik odstranili iz jekla kot plin CO, postane jeklo zelo čisto.

4. Legiranje v vakuumu: Z legiranjem jekla v vakuumu dosežemo zelo majhen odgorek legirnih elementov in zaradi tega mnogo boljše čistočo jekla in ozke analize meje. Pomembna pa je zlasti ekonomičnost legiranja z dragimi elementi, ki sicer močno odgorevajo npr.: silicij, aluminij, vanadij, titam, niobij, nekatere od teh npr.: cirkon, bor, kalcij in redke zemlje pa na drugačen način sploh ne moremo izdelati. Lahko pa tudi za druga ogljikova jekla npr.: jekla za patentirano žico, ki naj ne bi vsebovala aluminija.

5. Povečanje storilnosti: Istočasno povečanje storilnosti proizvodnje jekla je prav tako pomembno. Delež povečanja storilnosti je različen na različnih napravah. Za primer povečanja storilnosti pri RH napravi

znaša okrog 10 odstotkov pri Finkl-Moor ali ASEA-SKF postopku pa od 30—50 odstotkov.

6. Zmanjšanje proizvodnih stroškov: Čeprav vakuumska obdelava jekla ni poceni, lahko dosegamo zmanjšanje proizvodnih stroškov z večjim izkoristkom legirnih elementov, zaradi sigurnih analizičnih mej, zaradi zmanjšanja izmečka predvsem zaradi slabe homogenosti in površinskih napak in kontrolirane temperature samo primer PMO, zaradi možnosti razogljčenja (npr.: dinamo pločevina — stroški žarenja se močno zmanjšajo), zaradi boljše mehanskih lastnosti v prečni smeri, boljše plastičnosti in podobno.

KAKŠNO VAKUUMSKO NAPRAVO NAJ BI IZBRALI?

Pri izbiri vakuumske naprave moramo upoštevati, da je naš proizvodni program izredno pester, od nizkoogljičnih jekel za globoko vlečenje, preko dinamo in nerjavnih jekel do visokoogljičnih nelegiranih ali nizkolegiranih posebnih vrst jekla. Izbrati takšno napravo, ki bi vsem tem različnim vrstam jekla najbolje ustrezala je nemogoče.

Za posamezne vrste jekel so se v zadnjih letih razvili posebni postopki, ki le-tim najbolj ustrezajo in so za druga jekla uporabni le v manjši meri ali pa sploh ne. Tako poznamo danes AOD konvertor, ki je namenjen le za izdelavo nerjavnih jekel v kombinaciji z električno pečjo, ki je le talilni agregat, vendar so kapacitete teh naprav velike in je nabava upravičena le pri proizvodnji nad 40.000 ton nerjavnega jekla letno.

Podobna postopka sta ASEA-SKF in Finkl-Moor. Zadnji je naj-

Železarski globus

AVSTRALIJA

Avstralska železarska družba Broken Hill raziskuje možnost za izkoriščanje novega nahajališča visoko kvalitetne železove rude. To je zanimivo zaradi tega, ker je nahajališče ob zahodni avstralski obali 304 m pod morsko gladino. Skupno količino cenijo na okoli 100 milij. ton. Predvidevajo, da bodo lahko letno nakopali iz tega bodočega rudnika milijon ton te železarske surovine.

JOŽE ULČAR-MIRO SPOMINI IZ NOB, KI NE ZBLEDIJO

»PARTIZANSKE POMANJKLJIVOSTI«

Narodni heroj Tone Okrogar-Nestl, je znan širši slovenski javnosti. Doma je bil iz Trbovelj in poleti leta 1944 je bil namestnik komandanta vzhodno koroškega odreda. Ta edinstveni borec in izjemen tovariš je bil znan tudi kot posebnec. Nestla se je dalo prepoznati med stotinami partizanov po tem, da je imel obešenih čez ramena nešteto vrvic in jermenov. Tudi oborožen je bil izjemno. Vedno je imel po dve pištoli — eno težko znamke »08« in lažjo tipa »Walther«. Poleg tega je imel še znano avtomatsko pištolo »Parabel-lum«. Vse te pištole je nosil na posebnih jermenih opranih čez ramena. Poleg tega je imel na jermenih še nemško oficirsko torbico, potem torbico za zemljevide, torbico za saržerje, pa ročne granate, oprtače za opasat in še kaj. Druga njegova posebnost je bila, da se od vse te opreme nikoli ni ločil. Tudi takrat, ko je bilo varno, je vedno spal prepašen z vsem tem jermenjem. Kako mu je pri vsem tem to uspelo, niti takrat nisimo mogli dojeti. Kaj šele danes!

Njegova največja odlika je bila veliko osebno junaštvo. Velikokrat je s svojim osebnim zgledom odločil potek bitke. Dostikrat je v tem tudi pretiraval in je bil za razne njemu lastne podvige tudi kritiziran. Vendar se v tem pogledu ni dalo skoraj nič narediti. Nestl je ostajal tak kot je bil; preprosti, skromen in iskren tovariš — vedno priljubljen in spoštovan pri borcih, kolegih in nadrejenih.

Operativno področje vzhodno koroškega odreda je takrat obsegalo precej velik rajon. Potekalo je na južnem bregu Drave od Lobnika, Bistre, Koprivne, Pece, Kotelj do Lunderčkega vrha in še čez. Na tem področju so bile vsled močne aktivnosti odreda v vseh večjih krajih močne policijske in žandarmerijske postaje. Med nemškimi postojankami, ki so bile za Nemce izredno pomembne, je bila bivša meteorološka postaja na Obirju, katero so Nemci sprejeli v prisluskovalno postajo za odkrivanje bližajočih se letal. Bila je premenjena s takrat najmodernejšimi prisluskovalnimi aparati in je imela dobro oboroženo posadko iz okrog 40 do 50 policistov. Postojanka je bila tudi močno utrjena. Ta postojanka je bila seveda tudi zelo pomembna za zavezniško letalstvo, saj je dovolj zgodaj lahko odkrila nalet zavezniških eskadrilj. Ne vem več, ali nam je bilo takrat ukazano, ali smo na lastno iniciativo začeli snovati akcijo za likvidacijo postojanke. Spominim se samo tega, da se je posadka v določenih ciklikih menjala. Morda vsak mesec ali pa vsake 14 dni.

Napad na postojanko je pripravil, vodil in izvedel Nestl z drugim bataljonom vzhodno koroškega odreda. Podrobnosti o napadu bi sedaj zelo težko našteval. Spominim se le tega, da je bil napad izveden ob priliki menjave posadke v postojanki, podnevi in da je to moralo biti nekje v juniju leta 1944. Teren za napad je na vrhu Obirja zelo neugoden, ker je zelo redko poraščen, ohranjen skoraj gol. No, kakorkoli že, napad je uspel in Nemci so imeli nekaj deset mrtvih. Tudi naši so izgubili nekaj tovarišev, pa tudi ranjenec so imeli. Nestl je bil kot vedno temeljit. Zavzel je postojanko, razbil prisluskovalne naprave, bunkerje in vse ostalo, kar je bilo pomembno za obstoj takega objekta. Pri tem je zasegel tudi obile plen. Naši so zaplenili velike količine municije, pušk ter nekaj strojnice in brzostrelk, poleg razne druge opreme.

Reakcija Nemcev na ta napad je bila alergična in hitra. Z likvidacijo postojanke na Obirju je bil paraliziran občutljiv živec, ki je bil v stanju vedno pravočasno javljati nalet zavezniških bombnikov. Zato so Nemci takoj po začetku boja z vseh strani poslali pomoč napadenim postojankam. Vendar ta pomoč z ozirom na oddaljenost postojank in učinkovitosti našega napada, ni prišla pravočasno. Kljub temu pa je Nestl pri umiku bataljona imel precejšnje težave. Nemške enote, ki so prišle na pomoč, so Obir obkule. Bataljon, se je rešil iz nevarnega položaja skozi opuščen jašek, ki je bil izkopen kdo ve kaj malo pod vrhom skozi Obir in se tako neopazno umaknil.

Uspeh te akcije je bil enkratni. Nemci po tem napadu niso več obnovili postojanke na Obirju.

TOMAŽ ISKRA

18

KROKODILOV PA NI VEČ

Na rob ograde, pod katerim je ležal sarkofag, prazen, vse drugo je bilo v kairskem muzeju, se nisimo mogli prebiti vsi naenkrat, zato sem se zamotil s fantastično stensko slikarico, ki je osvetljena z žarometi delovala kot »od večera«. Na severni steni za kamnitim sarkofagom se vrsti več prizorov: na skrajni levi se objemata Oziris (bog kraljestva mrtvih) in kralj, ki ga vodi njegov utelešeni Ka, to pa pomeni ponovno oživitve. Temu se na desni pridružuje motiv, kjer boginja neba Nut sprejema faraona, ki se je vrnil z zemlje na nebo in mu objublja življenje med bogovi. Kij in palica v faraonovih rokah naznanjata nezlomljivo moč umrlega. Na levi strani je upodobljena nočna vožnja faraona skozi podzemlje v shemi 12 ur, ki jih ščiti 12 pavijanov, kot zaščitni bogovi.

Morda bi se povedali, da se je Tutankamon prej imenoval Tutankaton, da je vladal le devet let, da je umrl komaj pri dvajsetih. V tistem času je vladala tudi kraljica Nefretete (kar pomeni: lepota je prišla), njen kip iz alabastra pa je danes lahko kupiti pri vsakem boljšem trgovcu po vsem Egiptu.

Iz hladnega hodnika nas je Amon v resnici blagoslovil s svetlobo in medtem, ko so tovariši sopotniki zavili v naslednjo grobnico, sva z Janezom zavila v majhno restavracijo za vogalom in se odžejala s hladnim pivom.

Ko so naju ostali zagledali ob izhodu iz lukenj kraljev, so se pognali proti tistemu malemu piskemu »izviru«, kot čreda slonov proti izviru Nila. Trkali smo, da je bilo veselje.

Naši kombiji so se usmerili v Deir el-Bahari zahodno od Teb. Po slabi uri »nježe« je naša moderna karavana prispela pred ogromno svetišče, ki se je zaključevalo v notranjost gore in kamor se povelje zahajajoče sonce. Ugašena gradbenega materiala in povezanost z vertikalno in horizontalno strukturo skalnega masiva je dajala presenetljivo enotnost pokrajine in pričujoče arhitekture.

To je bil tempelj kraljice Hačepust. Ta ženska je morala biti nekaj

Čez dan ali dva je Nestl poslal poročilo o akciji štabu odreda. Kot običajno je opisal pripravo in potek bitke, potem rezultat akcije in čisto na koncu plen. Pod to zadnjo postavko je lepo po številu navedel koliko je zaplenil pušk, brzostrelk, strojnice, municije in opreme. Čisto na koncu pa je dodal: »in razne druge partizanske pomanjkljivosti«.

Po tej akciji smo se z Nestlom srečali čez teden dni ali dva. Seveda smo se najprej pogovorili o akciji sami in Nestl nam je zelo razpoloženo razlagal, kako je akcijo zasnoval in izvedel. No, na koncu je padlo tudi vprašanje o partizanskih »pomanjkljivostih«. Nestl se je zvitro nasmehnil in v značilnem revirskem žargonu dejal:

»Ali mislite, da sem zmešan. Če bi v reportu javil o zaplenjenih daljnogledih, urah, pištolah, cigaretah in drugi opremi, bi nam pol pobrali. Tako pa imajo vse to tisti, ki so se borili.«

In prav je bilo tako. Nestl je pustil vse »partizanske pomanjkljivosti« borcem bataljona, ki so jih zaplenili.

Če gledamo z današnje perspektive, bi se reklo, naj z dobrinami razpolaga tisti, ki jih ustvarja. Ali delamo vedno tako?

posebnega. V upodobitvi te kraljice kot sfinge je temu pravljicnemu, pol levemu in pol človeškemu bitju prvič vtisnjen obraz ženske! To pa je bil tudi povod za kasnejše mnenje Grkov (od tod pa se je razširilo po vsem zahodnem svetu), da se o sfingi govori kot o ženskem bitju. Prvič se je tudi pripetilo, da so se pri posmrtnem svetšču povsem odrekli simboli piramide.

Nemo sem potem zijal v stenske reliefe: legenda o kraljicinem mišičnem poreklu, upodobitev ladje na Nilu, tu si lahko videl zajetne vreče kadij, postavitev velikega obešila v Karnaku; barva slikarj je bila še presneto dobro ohranjena.

S KOČIJAMI V KARNAK

Predno smo zavili proti Luxorju, smo si za hip še ogledali delavnico kipcev. Delavnica je bila dvorišče, na katerem so sedeli Arabci s pilami, noži in preprostimi brusi ter na vse mogoče načine vrteli v rokah alabaster, turkiz ali kakšen drug kamen. Otroci so se poredno podili naokoli in pozirali našim fotografom, hkrati pa stegovali ročice za plačilo.

Po kosilu so nas strpali v kočijo. Zdel sem med dvema Janezoma in dolgočasno opazoval zibajoč pisan Jožetov klobuk. To je bilo vse, kar me je spominjalo na naše prelepe Julijce. Konjček pa kar naprej: tok, tok, tok... Človek bi zaspal. Pokrajina: ravnina z nizkimi belimi hišami, včasih sem pomislil, da so iz kartona. Vse je bilo spokojno, zdelo se mi je, da se je popoldansko sonce ustavilo na jasnem modrem nebu. Na enem izmed stebrov v senci je kazal topolmer 30 stopinj Celzija. Nekateri izmed nas so se za pol-drugo urico privoščili kopanje v hotelskem bazenu. Drugi smo lenarili v senci in pisali razglednice domov. Dva zagnana sta celo z loparčki za tenis skakala za pink ponk žogico.

Ne vem kaj bi dal za požirek piva. Neznosno! Mar se bo ta fata morgana, ta Union pivo, vlekla v nedogled.

In naposled Karnak. Pred vhodom v Tutmosisov tempelj nas sprejmejo levo in desno sfinge z žensko glavo.

Vsaj večji del. To so vedeli tudi gestapovci, ki so od njega zahtevali več, kot le priznanje. Iz njega je izžarevala volja in neka privlačna moč, ki je naraščala od besede do besede. Ta človek je vedel, kaj hoče in je svojo voljo moral imeti v oblasti. Zato ga je še bolj ogledoval.

Bernard je bil starejši od njega, sicer ne drznega, vendar pa odločnega obraza. In kar je rekel, je ostalo kot pribito.

Zaslutil je v njem človeka, ki v uporu nemara pomeni dosti več kot on. Kako to, da potem tudi nanj niso razpisali kake nagrade? Morda pa so, a on vendar ne more vedeti vsega.

Zato sta nadaljnji pogovor gradila po stopinjah, ki so ju pripeljale do tega, da mu je Aleš začel pripovedovati o svojem partizanskem življenju. Kadarkoli ga je pogledal, je bilo njegovo zadržanje podobno vedenju profesorja, ki jih je poučeval na sestankih. Toda Bernard ni mogel biti profesor. Njegova pojava je izražala tudi nenavadno telesno moč. Razen, če se ni motil. Ko je Aleš pripovedoval, ga je Bernard pazljivo poslušal in sem pa tja prikimal, kot bi mu bilo to že znano. Alešu se je vse bolj dozdevalo, s kakšnim človekom ima opraviti, zato mu je zaupal vse bolj.

Vsega mu sicer ni hotel niti mogel povedati, vendar mu je potožil tudi o stiskah in bolečinah, ki so ga mučile. O obtužujočih pogledih rojakov, tudi o zaprtim in obvezanem Filipu ni molčal, vendar ni povedal imen.

Ni lahko, je rekel Bernard. — Tudi marsikaj napačnega si počel, vendar brez izdajalcev tudi pomanjkljivosti ne bi bile zdaj tako boleče. Kako grdo se sliši, a prav izdajstva so nasledek naših napak. Zaradi izdajstva sem tudi jaz tu. Sicer ne vedo dobro, kdo sem, vendar slutijo...

Aleš, ki se je zavestno uprl Wernerju se je pred tem človekom počutil kakor učenec. Tega si ni znal razložiti. Saj v njegovem primeru ni šlo le za priznanje o njihovem taborišču in naštevanje sodelavcev. Šlo jim je predvsem za to, da bi zavrgel uporniško gibanje, šlo jim je za več kot za navadno izdajstvo. In kot bi to čutil tudi Bernard, je še nadaljeval:

— Kar si mi povedal, ni malo. Vem, da boš zdržal pred gestapovci, tudi če te bodo ubijali počasi. Da te lahko vsak hip doleti konec, ti menda ni treba praviti posebej.

— Kaj sem govoril preveč? To ni moja navada, se je ustrašil Aleš.

Bernard se mu je nasmehnil tako očetovsko in spodbudno, da je ves njegov strah izginil.

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

45

Potem je bila večerja: lonček slabe črne kave in tanek košček lepljivega kruha. Vendar sta to hitro pojedla. Odkar je misli med temi zdvigi, se je v Alešu, ki ni kadil že nekaj dni, vzbudila želja po tobaku. Znamenje delnega uravnovešenja.

— Zdaj bi se prilegla vsaj polovička cigarete! Bernard je željo malo manj kakor čakal. Namignil mu je, naj seže v mali žep njegovega suknjčka.

Potipal je in od tam privlekel, precejšen čik. Alešu so se v zahvalo zasvetile oči, ki so obenem vpraševale, kako bosta prižgala. Bernard tudi zdaj ni pokazal zadrege.

— Vžigalice so v notranjem žepu. Vse je razdeljeno, da je bolj skrito!

Našel jih je in s tresočimi rokami prižgal po slabem tobaku smrdeči čik. Sesajoče je potegnil prvi dim, da se mu je kar zavrtelo v glavi.

— Kajenje je moja slabost. Postim se že tri dni! je odkril Bernard.

Ob tem se je spomnil, da mora biti tudi Bernard strasten kadilec. Čemu bi sicer tako skrbno hranil vse to? Po dveh, treh dimih mu je ponudil:

— Oprostite, da se nisem spomnil. Na potegni!

Bernard pa ni vzel takoj.

— Samo, da mi pustite za nekaj dimov. Zdaj ne zamujaj priložnosti! Potreben si, je rekel in gledal fanta, ki je tako vsaj malo pomiril živce in blažil rane.

Zdaj so Alešu odpadle zadnje zavore. Brez besed je občutil, kakšen človek je Bernard.

Potem sta se umirila in razpredla svoje misli. To je bila ura, ko človek, če je sam ali v stiski, postane otožen. Aleš je misli skušal odgnati, kajti vedel je že, da se ne sme prepuščati mehki. A bolj ko se je trudil, bolj je mislil na dekle. Posebno še, ker Bernardu še ni povedal vsega. Kako se je moglo zgoditi, da je izpoved imel zdaj za dolžnost za neodložljivo potrebo? Moral mu bo čimprej povedati vse, potem bo Bernard morda našel ustrežnejši nasvet ali olajšujoč namig.

Prav cigaretni dimi so ga živo spomnili nanjo. Kadar je bilo najhuje je vedno našla kak zavojček cigaret. Misel nanjo, ki je oživela v njem, kot bi bila del njega, ga je pognala naprej do tistega, kar ga je najbolj mučilo. Kje je začetek tega zamotanega klobučja? Kdo je tisti, ki jih je nagnal v gestapovsko mrežo. Kdo je tisti, ki je povzročil, da se je Wernerju malo manj kot posrečilo zatreti upor v njegovi dolini? Podatki, ki jih je že zbral o Filipu, in sumničenja, ki so bila skoraj resnica, so se ob srečanju z njim v zaporu razpršili. Zmeda, iskanje novih sledov. Ali je Filip res posvaril Martino storil, da se je umaknila? A kaj če jo zdaj postavijo preden? Kaj bi storil? In Golob in Rožo? Filip je še zdaj pred navarnostjo, ki mu grozi vak dan, tako gorak Golobu. Morda je čutil za Rožo kaj več?

ŠPIKOV GRABEN

V soboto, 27. marca, smo štirje pripravniki alpinističnega odseka Jesenice ponovili smer Špikov graben, ki poteka po grabnu na vzhodni strani Špikovih piramid. Snežne razmere so bile izredno slabe. Skale so bile poledenele, sneg puhel in gnil.

Tema je še. Zvezde kot biseri svetijo v temno noč, nam pa je že pošteno vroče, ko hitimo svojemu cilju naproti. Tokrat je to Špikov graben. Poleti je ta graben prijeten, sedaj pa, čeprav je že na pragu pomladi, vladajo v njem še čisto zimske razmere.

Dani se. Prvi sončni žarki obsijejo vrh Špika in Frdamanih polje, da izgledajo, kot v zlato okovane gmote. Občudujemo to lepoto in komaj čakamo, da se spoprimejo s smerjo. Polni optimizma smo, čeprav smo slišali od dveh radovoljskih kolegov, da so razmere v grabnu zelo slabe.

V preveliki vneti smo že pod vstopom. Stojimo na vstopnem snežišču in s pogledi objemamo stene okrog nas, ki toplo hajajo v mladem pomladnem jutru. Naša drobna sled se izgublja v širokem koritu in izginja med smrekami.

Kakšna neki bo sled tu v grabnu?

Rahel nasmešek se nam zariša na obrazu, čeprav je izginila tista samozavestnost, s katero smo se odpravili iz koč v Martuljku.

Začel sem. Prvi dotik s steno me opozori, da ne bo preveč vroče. No, šele začetek je. Snega je tu malo, ker je precej strmo, skale pa so poledenele in že po prvih metrih se mi zanohita. Čimkati se moram po desni strani. Cepina tu ne morem uporabljati, ker je premalo snega. Oprimki so slabi. Treba je opreznosti

nadaljevati. Nekajkrat morajo že na pomoč klini. Kar srečen sem, ko prilezem do nič kaj udobnega stojišča. Tu se mi končno nekoliko ogrejejo premrli prsti. Potegnem vrv in Mitja vstopi. Takoj za njim je Marko. Med tem, ko varujem, se že vidim na vrhu, kako poležavam na soncu. Za vzpon računamo največ šest ur.

Pod menoj Mitja godrnja, ker ga zebe. Razjezi se in jo zakorači kar po gasilsko. Kmalu je pri meni. Za njim pa prileze Marko, ki ga Slavic že pošteno priganja, saj v grabnu, kjer on varuje, ni nobene prave vročine.

Pred seboj imamo prvo tretjino vzpona. Lahko bi rekli, najtežji del. Tu se začno precej težki odstavki. Cepina nimam za kaj uporabljati, zato ga zatakem na nahrbtnik.

Začetna okornost in negotovost nas počasi minevata. Večkrat zabijem klin. Postaja nam jasno, kaj imamo pred seboj in kakšne bodo težave. Naslednji problem je strm, zelo mehak snežni odstavki, ki nas bo povezal z drugim skalnim skokom. Varujem do pasu vdrt v mehki sneg in sledim s pogledom ostalim trem, ki previdno in varni razdalji prečijo strmino. V noge me zebe in čutim, da sem že do pasu premočen.

V zgornji del grabna posije sonce in po grabnu se začno drug za drugim voziti mokri snežni plazovi. Še vedno se držimo desne. Roke so mi postale že kar odporne proti mrazu. Občutek imam, kot bi imel prste otekle. Vsi si želimo, da bi nas obsijalo sonce.

Sledi nekoliko lažji odstavki po snegu in tu se fotografiram. Že hitimo dalje. Obsije nas sonce. Toda sneg je vedno bolj moker, kakor tudi mi. V mehki, gnili sneg se udira do pasu. Tu varujemo le s cepinom. Spet se zaženem v strmino. Tokrat računam, da pridem v dveh tegih vrvi čez nov skalni skok in po snegu do macesna.

Skok me precej zdela in sedaj vem, da Fifijev članek v Delu ni pretiraval o razmerah in težavah v grabnu.

Počasi nam začne presedati globok sneg in vse. V grabnu smo že štiri ure. V šestih urah že ne bomo zunaj.

Vlečem vrv in premišljam o smislu zimske alpinistike. Zakaj smo danes tu, sredi snega in ledu? Govoriti o lepoti zim-

skega plezanja je laž. Doma v dolini, na toplem, se spominjamo samo lepega in kujemo načrte. Seveda, načrti so lepši. Ko pa se v steni borimo za vsak meter, nam je žal dejanj. Na vrhu pa smo srečni kot otroci in zidamo nove gradove v oblake. Pozabimo na mraz, težave, ostane uspeh.

Zakaj se zdajle ne vzpenjamo s cepinom in derezami po sončnem grebenu na zasneženi vrh? V ozadju bi nemo ležale verige gora. Skupaj bi se veselili toplote in lepote dneva. Ali pa bi drsli na smučeh preko prostranih snežnih planjav med mogočnimi gorskimi velikani in slikovitimi zasneženimi smrekami. Na razglednem robu bi se ustavili, skuhalo topli čaj. Zrli bi v daljave, v prihodnost. To je prava pot v zimski alpinistiki. Zakaj torej hodimo pozimi v stene? Zene nas notranja sila, moč, ki se ji je težko upreti, mladostna zagnanost.

Mitja je že ob meni in v naslednjem tegu sem mimo macesna pod zadnjim skokom.

Šest ur smo že v smeri. Z novo voljo se zaženem v zadnji težji del. Na vrhu sem. Še precej dolga, strma prečnica po snegu, ki se udira ponekod do pasu, ponekod pa je zmznjen in leden.

Tu se zamenjamo. Midva z Mitjem počakava, Marko in Slavic pa gresta naprej. Precej smo že utrujeni, ko sestopimo v graben. Sneg v njem je slab. Na vrhu ledena skorja, spodaj mehak sneg in nihče nima kaj lepih občutkov.

Končno se nam prikaže izstop. Pohitimo še zadnjih petdeset metrov in zunaj smo. Osem ur smo bili v grabnu. Vsi soglasno izrečemo pohvalo Fifiju in njegovemu tovarišu, ki sta jo preplezala v šestih urah in pol.

Na hitro pojemo nekaj kalorij, saj do sedaj za to nismo imeli časa. V Krnico sestopamo kolikor se da hitro. Če v temi prispemo v Kranjsko goru.

Dan je za nami. Utrujeni sedimo v avtobusu in se veselimo počitka v toplih suhih posteljah, kjer bomo zagotovo tudi jutri polenarili.

AKTUALNOSTI Z JESENIŠKE OBČINE

62 Odstotkov vseh stanovanj v občini zgrajenih po osvoboditvi

V sklad stanovanjskih hiš v občini Jesenice je vloženih 371 stanovanjskih hiš. V teh hišah je 3.956 stanovanj, vložilo pa jih je 47 vlagateljev. Skupna površina stanovanj v stanovanjskem skladu znaša 191.842 kv. metrov, nabavna vrednost pa dobrih 272 milijonov dinarjev. Leta 1966 je bilo v stanovanjskem skladu 2.778 stanovanj, lani pa že 3.956, kar kaže, da je bila skoraj tretjina stanovanj zgrajena v zadnjih desetih letih.

Velika večina stanovanj je dvosobnih, saj jih je 1937 ali 49 odstotkov. Slede jim enosobna, ki jih je 842 ali 21 odstotkov in trisobna, katerih je 671 ali 17 odstotkov. Vseh ostalih stanovanj je v občini Jesenice v stanovanjskem skladu le 13 odstotkov. Med temi 13-timi odstotki pa je največ garsonier, ki jih je 195 ali pet odstotkov, samskih sob, ki jih je 147 ali štiri odstotke in dvoinspolnih stanovanj, ki jih je 123 ali tri odstotke. Zanimivo je to, da je v občini Jesenice izredno malo velikih stanovanj, saj je štirisobnih le deset, štirinapolnih pet, petosobno pa je samo eno. Po točkovni vrednosti pa je največ takih stanovanj, ki imajo od 100 do 125 točk. Takšnih je 1.500 ali skoraj 38 odstotkov.

Od skupnega števila vseh stanovanjskih hiš jih je bilo 228 ali skoraj 62 odstotkov zgrajenih po osvoboditvi, se pravi po letu 1945. Med tistimi, ki so bile zgrajene pred vojno, pa jih je 21 starih od 30 do 40 let, 17 od 40 do 50 let, 12 od 50 do 60 let, 17 od 60 do 70 let, 45 od 70 do 80 let, 13 od 80 do 90 let in 10 od 90 do 100 let, medtem ko jih je osem starih celo nad sto let.

Ti podatki povedo, da je del tistih stanovanjskih hiš, ki so bile zgrajene pred osvoboditvijo že zelo starih in da so stanovanja v teh hišah nekomfortna in marsikdaj že močno neprimerna za bivanje. Zato je razumljivo prizadevanje stanovanjske skupnosti da bi v tisti del starega stanovanjskega sklada, v katerega se to še spleča, vložili večja sredstva in jih revitalizirali.

DOGovorjena PORABA V LETU 1976

Iz družbenega dogovora o razporejanju dohodka v letu 1976, katerega podpisniki so izvršni svet občinske skupščine Jesenice, Socialistična zveza delovnih ljudi, občinski svet Zveze sindikatov ter vse samoupravne interesne skupnosti, je razvidno, da se udeleženci zavezujejo za takšno razporejanje in delitev dohodka, kakršna ustreza zveznim in republiškimi dokumentom, ki zagotavljajo stabilizacijsko politiko v letošnjem letu in kakršna je primerna za specifične razmere v jeseniški občini.

Tisti del dohodka, ki bo razporejen za osebne dohodke, ne bi smel presegati 90 odstotkov celokupnega dohodka. Tiste organizacije združene dela, ki bodo dosegale nadpovprečno stopnjo rasti dohodka, pa ne bi smele izločati za osebne dohodke niti 90 odstotkov, pač pa naj bi izločale sorazmerno več v sklade. Da bi bilo določilo o največ 90 odstotnem povečanju osebnih dohodkov v okviru povečanega dohodka v celoti zagotovljeno in izpeljano, bo izvedena kontrola po obračunskih obdobjih med letom. Dvajset dni po preteku vsakega tromesečja bo zavod za statistiko ugotovil porast produktivnosti dela in ga primerjal z lanskim letom za posamezne skupine delovnih organizacij, ki imajo skupni sporazum o delitvi dohodka in osebnih odhodkov. Istočasno bo zavod za statistiko primerjal porast življenjskih stroškov v primerjalnem obdobju z življenjskimi stroški v lanskem decembru. Na osnovi te primerjave bo za vsako tromesečje v Delavski enotnosti objavljeno, za kolikšen odstotek se lahko povečajo osebni dohodki. Povišanje osebnih dohodkov ne bo smelo v nobenem primeru znašati več kot 60 odstotkov povečanja cen iz lanskega decembra. Sporazum določa, da bodo po posebnem postopku usklajene z gibanjem osebnih dohodkov tudi pokojnine. V osnovi za usklajitev pa bo upoštevano zvišanje pokojnin, ki je bilo izvršeno lani.

Najnižji osebni dohodek, ki ga določa osnutek sporazuma o orientaciji,

sko, naj bi znašal bruto 2.000 dinarjev mesečno za normalni delovni uspeh v polnem delovnem času, najvišje osebne dohodke pa naj bi ugotavljali na osnovi meril v samoupravnih sporazumih za posamezne dejavnosti. Za stanovanjsko gradnjo naj bi izločali najmanj šest odstotkov sredstev od bruto osebnih dohodkov, iz tega denarja pa naj bi izdajali 0,3 odstotka sredstev za izgradnjo dijaških in študentskih domov.

Za izobraževanje delavcev naj bi organizacije združenega dela izločale vsaj 1,5 odstotka sredstev od bruto osebnih dohodkov. Sredstva skladov skupne porabe naj bi rasla za 25 odstotkov počasneje kot skupni dohodek. Iz sklada skupne porabe pa naj bi namenili za prehrano delavcev največ 250 dinarjev na delavca. Dnevnice, potne stroške,

kilometrino in terenske dodatke naj bi poenotili tako, da bi bili enaki za vse kategorije delavcev na vseh področjih.

Družbeni dogovor določa tudi osnove za izračun sredstev skupne porabe in opredeljuje zneske sredstev, ki naj bi jih za realizacijo svojih programov zbrale samoupravne interesne skupnosti. Podrobno so opredeljena tudi sredstva solidarnosti in vzajemnosti. Določeno je tudi, da morajo udeleženci dogovora v primerih, kadar bo le-ta kršen, obvestiti koordinacijski odbor. Če kršitev ne bo odpravljena, ali je ne bo moč odpraviti, je določeno, da bo postavljeno vprašanje moralno-politične odgovornosti kršiteljev in bodo zahtevani ustrezni ukrepi. Dogovoru je dodan tudi pregled prispevkov in prispevnih stopenj za financiranje interesnih skupnosti v občini Jesenice v letu 1976.

OBLIKOVAN AKTIV PREDAVATELJEV V OBČINI

Čeprav se je seminarja predavateljev na področju družbenega izobraževanja, ki ga je organizirala delavska univerza Jesenice, v sodelovanju s koordinacijskim odborom za družbeno izobraževanje pri občinski konferenci SZDL Jesenice v soboto, 3. aprila, udeležila le tretjina vabljenih, je bil s tem narejen pomemben napredek v prizadevanjih za oblikovanje sistema družbenega izobraževanja v občini.

Ob tej priliki je bil ustanovljen tudi aktiv predavateljev občine Jesenice, ki ga bo vodil izvoljen sekretariat, ki bo v sodelovanju s koordinacijskim odborom za družbeno izobraževanje pri občinski konferenci SZDL in delavski univerzi Jesenice, skrbel za povezovanje predavateljev in njihovo usposabljanje za čimbolj kvalitetno delo pri družbenem izobraževanju.

V uvodnem delu je bil poudarjen pomen oblikovanja sistema družbenega izobraževanja v občini, v okviru slovenskega sistema, katerega sestavni del je tudi stalna skrb za predavatelje in njihovo usposabljanje. S tem namenom je bil oblikovan tudi aktiv predavateljev, kot stalna institucija s svojim sekretariatom. V tem delu je bil tudi poudarjen pomen ugotavljanja potreb po družbenem, splošnem in strokovnem izobraževanju oziroma planiranja tega izobraževanja, organiziranja in kvalitetnega izvajanja, kakor tudi ugotavljanja rezultatov izobraževanja. Navzoči, ki so kot predavatelji sodelovali že v različnih oblikah družbenega izobraževanja, so iz svoje prakse iznesli številne izkušnje, ki bodo koristno napotilo pri nadaljnjem tovrstnem prizadevanju. Na seminarju je bolj poglobljeno o oblikovanju sistema družbenega izobraževanja v občini, govoril strokovni delavec delavske univerze Jesenice - Srečko Krč. Podrobno je obrazložil posamezne sestavine, ki

morajo biti vgrajene v sistem družbenega izobraževanja, ki mora izhajati iz potreb delovnih ljudi in občanov za njihovo izobraževanje in usposabljanje za uspešno družbenopolitično in samoupravno življenje in delo, ki mora razvijati samoupravne in humane odnose ter uspešno izvajati cilj našega socialističnega razvoja - osvoboditev človeka in njegovega dela.

Vrhunec sobotnega seminarja pa je nedvomno pomenilo predavanje dr. Ilija Mrnaka, o osnovnih principih družbenopolitičnega izobraževanja odraslih. Predavanje, povezano z živahno razpravo navzočih, je bil prvi, vendar pa izredno kvalitetni prispevek k usposabljanju predavateljev pri njihovem pomembnem družbenem delu. Vsi navzoči so bili enotnega mnenja, da si takih predavanj še želijo, da bi jim dr. Mrnak še večkrat posredoval svoje bogato strokovno znanje in velike praktične izkušnje ter da bi ostali stalni sodelavci aktivna predavateljev v občini. V kvalitetni in koristni razpravi je sodeloval tudi predsednik zveze delavskih univerz Slovenije Marjan Lah.

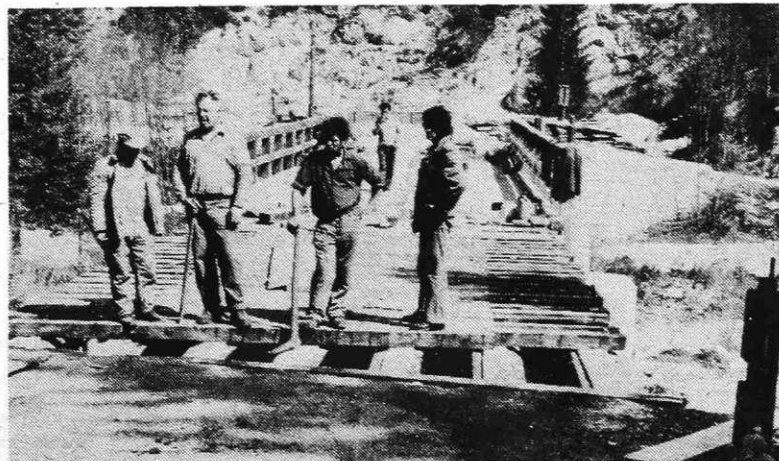
Sobotni seminar, prvi v okviru strokovno metodičnega izobraževanja predavateljev, je nedvomno uspel, hkrati pa je bilo uresničeno prizadevanje, da se oblikuje stalni aktiv predavateljev, kot sestavni del sistema družbenega izobraževanja v občini.

KDO BO NAREDIL OGRAJO OKOLI POKOPALIŠČA?

»Divjad mi je na grobu čez noč naredila za 240,00 dinarjev škodo, ko sem zasadila sveže rože.« ... »Čez noč mi je požrla cvetove nageljinov, za katere sem dala 100,00 dinarjev.« ... »Komaj smo dobro zasuli grob pokojnika, je bilo posmukano vse sveže cvetje iz vencev.« Take in podobne pritožbe in tožbe lahko poslušate vsak dan med našimi občani. Najbrž ni potrebno poudarjati, da gre za naše mestno pokopališče na Blejski Dobravi. Ker tako stanje že nekaj časa traja in ki ni v čast niti podjetju, ki pokopališče upravlja, niti naši komunalni kulturi, zasluži nekaj kritičnih besed pa tudi ustrezno ukrepanje.

Ta pojav na pokopališču ni nova stvar, o tem je pisal tudi že Zelezar, pa vendar se kljub temu dela na pokopališču ogromna škoda, da ne omenjamo pietete in same pokopališke kulture. Odgovor prizadetih nam je že naprej znan. Podjetje za upravljanje pokopališča se bo izgovarjalo, da vzdrževanje pokopališča in pogrebne usluge dela z izgubo in nima sredstev za ureditev ograje, od pristojnih organov na občinski skupščini pa bo sledil odgovor ... pokopališče še ni urejeno, zato ni mogoče urediti ograje ...

Pa vendar se nam zdi, da stanje zahteva takojšnjo in neodložljivo, čeprav samo začasno rešitev. Ali v občini res ni toliko denarja, da bi se kupila ustrezna žična mreža in namestila tako, da se, dokler pokopališče ni dokončno urejeno, lahko brez večjih stroškov prestavlja in s tem prepreči dohod divjadi na pokopališče ter velika škoda, ki se dela svojem oziroma lastnikom grobov.

Most čez Pišenco pri hotelu Erika na cesti na Vršč je dotrajal. Delavci cestnega podjetja ga bodo obnovili do 20. aprila, ko predvidevajo, da bodo odstranili sneg in odprli cesto čez Vršč.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na 47. seji izvršnega sveta SO, 29. 3., so obravnavali zaključne račune sklada za pospeševanje kmetijstva, o sredstvih za ceste, za gradnjo stanovanj borcev NOB in za zatiranje živinskih kužnih bolezni v 1975. tu. Pregledali so tudi dohodka in izdatke za komunalno ureditev gradbenih zemljišč v 1975., obravnavali predlog družbenega dogovora o družbenem planu občine do 1980. leta, stališča problemske konference o urbanizmu, stanovanjski gradnji in gradnji vikend hiš, poročilo o podpisovanju samoupravnega sporazuma za financiranje KS in sklepe zborov občanov in delovnih ljudi ob razpravah občinskega proračuna in skupne porabe.

Problemska konferenca o vprašanjih prostorskega načrtovanja, urbanizacije, stanovanjske gradnje, gradnje počitniških hiš in varstva okolja, ki je bila v petek, 26. 3., je navrgla vrsto pomembnih zahtev delovnih ljudi in DPO v občini. Glede na širok obseg nalog in postopnega reševanja teh zahtev bodo gradivo preučili pristojni občinski organi in inšpekcije ter pripravili predloge odločkov za razreševanje teh vprašanj. Posebno je zahtevano, da se pri izdelavi načrtov mora določiti najboljši in najcenejši izvajalec, sklenjeno pa je, da je nujno preprečiti zaježitev reke Radovne.

Na spominski slovesnosti, 27. 3., na Sr. Dobravi v počastitev spomi a na padlega narodnega heroja Staneta Žagarja je govoril sekretar OK SZDL Drago Rozman, v kulturnem programu pa so nastopili učenci osnovnih šol Staneta Žagarja iz Kranja in Lipnice, pevski zbor Stane Žagar iz Kroke in godba na pihala iz Lesc. Ob tej priložnosti so v avli osnovne šole Lipnica svečano otvorili foto razstavo spomenikov NOB radovljiške občine.

Izvršni odbor predsedstva OK SZDL je v dogovoru z RK SZDL Slovenije in Prešernovo družbo sklical v sredo, 7. 4., posvet poverjenikov Prešernove družbe z območja radovljiške občine. Beseda je tekla o razširitvi mreže poverjenikov, ki jih je za zdaj le 14 in o povečanju števila naročnikov od 600, kolikor jih je bilo lani, na vsaj še enkrat toliko.

Uprava muzejev radovljiške občine je v sredo, 31. 3., pripravila v graščinski dvorani razgovor s predstavniki DPO, turističnih in kulturnih organizacij ter ustanov. Ob ogledu muzejev, Linhartove sobe in Sivčeve hiše so se pogovorili o primernejšem sodelovanju in organizaciji obiskov muzejev in drugih kulturnih zanimivosti Radovljice.

Delovna skupina, ki so jo imenovali na problemski konferenci o prostorskem načrtovanju, stanovanjski gradnji in gradnji počitniških hiš, je na 1. seji 1. 4. preučila pripombe in priporočila iz razprav in oblikovala zaključke in stališča, ki bodo služili OK ZK in OK SZDL za sklepe s tega pomembnega področja.

V sredo, 31. 3., se je sešla delovna skupina SZDL za pripravo problemske konference o štipendiranju. V skupini so zastopani predstavniki občinske skupščine zavoda za zaposlovanje, OZD, sindikatov in društva študentov. Obravnavali so zaključke regijskega posveta o štipendiranju, poročilo izvršnega odbora skupne komisije podpisnic družbenega dogovora o štipendiranju in problematiko štipendiranja v občini. Skupina bo pripravila gradivo za problemsko konferenco, ki bo še ta mesec.

Koordinacijski odbor za razvijanje revolucionarnih tradicij in za proslave pri OK SZDL je na seji, 1. 4., preučil predlog letošnjega programa pomembnejših proslav in prireditev. Največ pozornosti bodo posvetili počastitvi 100-letnice rojstva I. Cankarja in 35-letnice vstaje. V proslavi se bodo vključile vse DPO, kulturne in telesno kulturne organizacije, društva in JLA.

Delovna skupnost zdravstvenega doma - enota Radovljica je na zadnjem zboru, prejšnji teden, ovrgla predlog lokacije nove lekarne v Radovljici poleg obstoječega zdravstvenega doma na Kopališki cesti. O tem je razpravljalo tudi predsedstvo OK SZDL, ki pa je zaradi utemeljenosti zahtev delegatov na 3. seji skupščine KS in vseh DPO Radovljica, podprlo prvotni predlog in vztrajalo, da se nova lekarna zgradi ob zdravstvenem domu.

Predsedstvo OK SZDL je na 8. seji 31. 3. soglašalo s programom letošnjih mladinskih delovnih akcij, ki ga je pripravila OK ZSMS Radovljica. Prednost so dali akciji za gradnjo ceste na Podjelje v Bohinju, ki bo tudi regionalnega pomena. Razen tega bodo mladi delali tudi na ureditvi vodovoda na Nemškem rovtu v Bohinju in na ureditvi okolice nove šole v Begunjah.

Osnovna organizacija ZSMS Kamna gorica je v soboto, 3. 4., organizirala javno tribuno o problemu kulturnega doma v Kamni gorici in o sodelovanju mladih Lipniške doline ter njihove povezave z OK ZSMS. Na tribuni so sodelovali predstavniki krajevnih DPO, KS in občinskih DPO.

V sredo, 7. 4., so se na posvetu predsednikov in sekretarjev OO ZSMS v KS, OZD in šolah dogovorili o letošnjih delovnih akcijah, ki jih bo organizirala OK ZSMS in posamezne OO ZSMS, o vsakoletnem pohodu mladih o spomenika do spomenika NOB in o programu prireditev v mesecu mladosti.

Osnovna organizacija ZSMS Lesce je pripravila za soboto, 10. aprila ob 16. uri svečano otvoritev preurejenega prostora mladinskega kluba v Lescah. Po otvoritvenem govoru predsednika OO ZSMS Darka Kovača bodo mladi pripravili krajši kulturni program.

Komisija za šport pri občinskem svetu sindikatov je na seji, 7. 4., pozitivno ocenila organizacijo in izvedbo občinskih in republiškega sindikalnega prvenstva v smučanju za 1976. leto. Na občinskem tekmovanju je sodelovalo 452 članov iz 71 osnovnih organizacij sindikata, kar je bistveno več kot lani. Komisija je ugotovila, da bodo letos močno presegli načrtovano število udeležencev tekmovanj nad 1000 članov sindikatov. Na seji so sklenili, da bo občinsko prvenstvo v balinanju 24. in v šahu 25. aprila.

Na zadnji seji delavskega sveta SOSD Gozdno lesarskega gospodarstva na Bledu so potrdili program dela in finančni načrt za 1976. leto. Skupni izdatki bodo znašali 2.282.372 din. Gorenjske OZD bodo prispevale 2.125.118 din, razliko pa bodo pokrili s prenosom neporabljenih sredstev lanskega proračuna.

V TOZD Iskra Lipnica v srednjeročnem načrtu 1976-80 načrtujejo kot glavno investicijo izgradnjo montažne hale. Predvidena sredstva v znesku 4.920.000 din so že zagotovljena.

V soboto, 3. 4. zvečer, je delavska univerza v graščinski dvorani v Radovljici priredila svečano otvoritev razstave slik, vezanih na tkanino 24 članov DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, ki delajo v odseku za ženska ročna dela. Ob otvoritvi je bil koncert ženskega zbora z Jesenic. Razstava bo na ogled do 13. aprila.

V okviru programa kulturno estetske vzgoje je delavska univerza lani priredila 5 likovnih razstav, 3 komorne koncerte in prav toliko literarnih večerov ter 8 gledaliških predstav. Vse prireditve si je ogledalo 5.870 obiskovalcev.

GLAS
je vaš
najcenejši
poltednik

VRHUNEC PRIREDITEV OB 100-LETNICI ROJSTVA IVANA CANKARJA V MESECU MAJU

Desetega maja bo preteklo sto let, odkar se je Na klanu na Vrhniki rodil največji mojster slovenske besede in najpomembnejši znanilec socialistične revolucije IVAN CANKAR. V vseh njegovih literarnih delih, kritičnih in polemičnih spisih, v političnih govorih in predavanjih je izražena slutnja in vera v zarjo tistega dne, ko si bo NAROD PISAL SODBO SAM. »Nisem zatajil temelja stranke, razrednega boja. Nikakor nisem pozabil, da je delavstvo tista skala, na katero bomo gradili Slovenci svoj dom. — Da zdaj mora biti organizirano delavstvo na slovanskem jugu pripravljeno na vse! Da je ono, prav ono poklicano stopiti na fronto v boju za samostojno, neodvisno jugoslovansko državo.«

Stoletnico rojstva tega velikega moža praznujemo Slovenci pa tudi drugi jugoslovanski narodi in narodnosti prek vsega leta. V ta namen deluje tudi pri kulturni skupnosti Jesenice pripravljani odbor, ki se je po nekaterih predhodnih razpravah o tem praznovanju v nekaterih organizacijah, sestal na svoji prvi seji v preteklem tednu. Čeprav udeležba ni bila polnoštevilna, pa so na seji sprejeli že zelo konkretni program praznovanja, ki naj bi dosegel svoj vrhunec v mesecu maju. Na seji so bili mnenja, da je z ozirom na to, da se v maju prepleta vrsta prireditev in praznovanj in da letos praznujemo 35-letnico vstaje slovenskega in jugoslovanskih narodov, potrebno vse prireditve kar najbolj skrbno programirati in organizirati. Poudarili so, da naj bi sicer različne prireditve ob 100-letnici rojstva Ivana Cankarja potekale prek vsega leta, kot na primer različni koncerti, recitali, dramske prireditve, predavanja in razgovori o Cankarju ter podobno v organizaciji posameznih kulturno prosvetnih društev in organizacij, medtem ko bo odbor v sodelovanju z izvajalci in z vsemi dejavniki družbenega in političnega življenja, organiziral masovno praznovanje v mesecu maju. V ta namen so sprejeli program praznovanja, ki zajema vso občino, in sicer:

Od 30. aprila do 15. maja bo razstava Cankarjevih knjig v izložbi Državne založbe Slovenije na Jesenicah, ki jo bo pripravila občinska knjižnica v sodelovanju s to trgovino.

Od 5. do 21. maja bo izveden na Jesenicah, v Kranjski gori, Mojstrani, na Breznici, Hrušici, Javorniku in Blejski Dobravi recital učencev osnovne šole Tone Čufar Jesenice pod naslovom: PROLETARIAT IN DOMOVINA V DELIH IVANA CANKARJA. Recital pod vodstvom pedagoga Janeza Svobode pripravljajo 40 učencev. K recitalu pa bodo pevski zbori iz območja, kjer bo izveden recital, dodali krajše koncerte. Osrednja proslava na Jesenicah je predvidena za 7. maj in sicer izvedba omenjenega recitala in koncert mladinskega pevskega zbora Blaž Arnič — gimnazija Jesenice. Pred proslavo je predviden enourni koncert pihalnega orkestra Jeseniških železarjev, ker bomo s tem v občini praznovali tudi dan zmage.

Na seji so že predlagali občinski zvezi kulturno prosvetnih organizacij Jesenice, kateri zbori oziroma vokalne skupine, vključno z učenci glasbene šole Jesenice naj bi sodelovali na posameznih praznovanjih.

S ČUFARJEVO IGRO AMERIŠKA TATVINA V TRBOVLJAH

V petek, 2. aprila so bili člani dramskega odseka javniške Svobode v gosteh pri mladinskem gledališču DPD Svoboda v Trbovljah. Najprej so uprizorili v režiji Janeza Kejžarja Čufarjevo igro v štirih dejanjih Ameriška tatvina za učence osnovnih šol. Dvorana je bila polna obiskovalcev, prav tako pa je bila lepo obiskana tudi večerna predstava.

Z gostovanjem v rudarskih Trbovljah so javniški Svobodaši zaključili z uprizorjanjem Čufarjeve igre Ameriška tatvina, ki so jo naštevali ob 70-letnici pisateljevega rojstva. Čufarjevo igro Ameriška tatvina so uprizorili 11 krat: predstav na Javorniku, v Ribnem pri Bledu, Bohinjski Bistrici, Češnjici in v Trbovljah si je ogledalo okrog 1500 ljudi.

Člani mladinskega gledališča DPD Svoboda II so člane gostujoče skupine lepo sprejeli in jih seznanili tudi z njihovim programom za letošnje leto. V Trbovljah je bila pred kratkim zaključena dramska šola, ki so jo obiskovali mladi gledališčniki iz Trbovelj in za ključek pripravili satirični kabaret. V okviru danih možnosti bodo gledališčniki iz Trbovelj s satiričnim kabaretom gostovali še letos na Javorniku, v narčtu pa je tudi koncert trboveljskega okteta.

Z gostovanjem v rudarskih Trbovljah so bili člani dramskega odseka javniške Svobode zelo zadovoljni. Gostovanje pomeni utrjevanje nadaljnjih stikov med obema Svobodama.

Kot tretja organizirana kulturna akcija v tem mesecu bo TEDEN CANKARJEVEGA FILMA, ki bo potekal od 17. do 22. maja v vseh kinematografih jeseniške občine. Podroben urnik filmskih predstav, pri čemer sta mišljena filma NA KLANCU in IDEALIST, po povesti Martin Kačur, bo pripravljali odbor izdelal z vodstvom kinematografskega podjetja Jesenice.

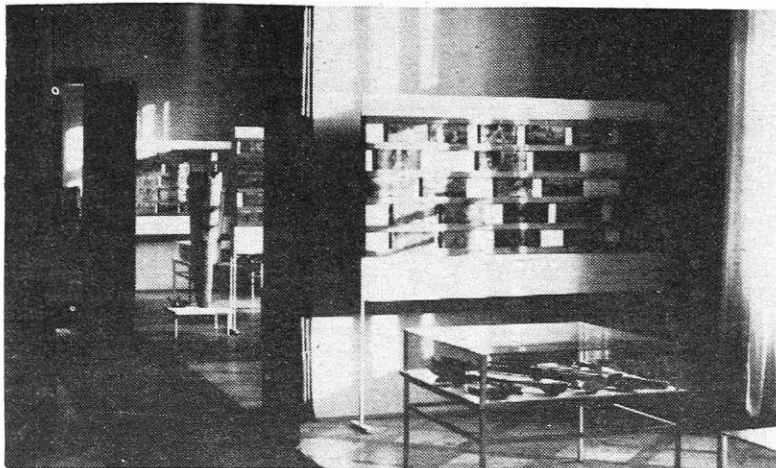
V tem času bo na Jesenicah tudi likovna razstava akademskega slikarja Iva Šubica, borca Cankarjevega bataljona, znanega iz legendarne dražgoške bitke. Prve dni maja pa bo izšla tudi 25. številka LISTI, kulturno umetniška priloga tednika Železar, ki bo posvečena predvsem Ivanu Cankarju.

V tem mesecu se učenci vseh osnovnih in srednjih šol jeseniške občine vključujejo v vseslovensko akcijo tekmovanja za CANKARJEVO BRALNO ZNAČKO, ki bo kot enkratna akcija potekala poleg že tradicionalnega tekmovanja za bralne značke. Učenci osnovnih šol od petega razreda dalje, bodo morali pre-

brati tri, učenci srednjih šol pa štiri Cankarjeva literarna dela. Seveda pa bo v tem času tako pri rednem pouku, kakor tudi z različnimi internimi prireditvami in proslavami, dan na vseh šolah poudarek na 100-letnico rojstva Ivana Cankarja.

Namen takega organiziranega pristopa k praznovanju 100-letnice Cankarjevega rojstva je, da bi v pripravah na te prireditve, kakor tudi pri sami izvedbi, aktivno sodelovali vsi dejavniki, od krajevnih skupnosti in krajevnih družbenopolitičnih organizacij in društev, do občinskih kulturnih in družbenopolitičnih organizacij. Da v občini ne bi bilo občana, od najmlajšega do najstarejšega, ki ne bi obiskal ene od prireditev ob 100-letnici rojstva Ivana Cankarja. In končno, da se v tem času uskladijo ostale prireditve oziroma podredijo sprejetemu urniku praznovanja 100-letnice rojstva te osrednje osebnosti slovenske moderne književnosti in znanilca naše socialistične revolucije.

Prireditve ob 100-letnici Ivana Cankarja v občini naj potrjuje njegovo veliko misel: »Trdna je moja vera, da napoči zarja tistega dne, ko naša kultura ne bo več krizantema siromakova, temveč bogastvo bogatega. Že slutim zarjo tistega dne, sluti jo vse moje najgloblje in najčistejše hrepenje. Ne, ne hrepenje samo! Moje delo je slutnja zarje, vsaka moja beseda in vse moje življenje. Že slišim dleto, ki kleše granitni temelj novi zgradbi...«

Notranjost čebelarškega muzeja v Radovljici

MUZEJI RADOVLJIŠKE OBČINE VABIJO K OGLEDU

Muzeji radovljiske občine so s 1. aprilom pričeli s turistično sezono in vabijo k ogledu svojih zbirk.

Spominski muzej talcev v Begunjah je odprt vsak dan od 8.—18. ure. Njegova posebno pretresljiva pričevanja so celice z napisi zapornikov med narodnoosvobodilno vojno in drugi dokumenti te dobe.

Kovaški muzej v Kropi je odprt vsak dan od 9.—13. in od 15.—18. ure. Prikazuje razvoj rudarstva in železarstva pod Jelovico, maketo Kroke iz srebe 19. stol. s številnimi vigenjci in fužinami, ki sta jo izdelala maketar tehniškega muzeja železarne Jesenice Marjan Dolinšek in vodja muzeja Miloš Magolič, stare umetno kovane okenske mreže, umetno kovaško zbirko Joža Bertoncija iz Kroke in drugo. K muzeju sodi tudi Slovenska peč in vigenje Vice, v katerem kovač Danijel za obiskovalce kuje žeblice kot so jih kovali pred stoletji.

Čebelarški muzej v Radovljici je odprt vsak dan od 10.—12. in od 16.—18. ure. Predstavlja razvoj slovenskega čebelarstva od prvih znanih začetkov do danes, ponazarja življenje in delo čebel in vabi z bogato zbirko poslikanih panjskih končnic in zbirko okrasnih panjev v obliki vojaka, leva, gršašnice, itd. Estetska in zelo privlačna likovna dopolnila v muzeju so slike akademskega slikarja Jaka Torkarja z Jesenic in pastel Maksima Gasparija, ki prikazuje prenašanje čebel na pašo.

Pred novo sezono je bil muzej obnovljen in dopolnjen ter vabi s svojimi bogatimi in privlačnimi zbirkami vse čebelarje, ljubitelje čebel in vse, ki jih zanima naša narodopisna preteklost. Plemenita postaja Antona Janše pod Zelenico je našla svoje mesto v fotopovečavi v sobi slovenskih čebelarjev, kjer je predstavljen tudi kip Antona Janše, velikega slovenskega čebelarja iz Zabrznice in poleg Zmitkove slike Janšev rojstne hiše s čebeljakom tudi maketa hiše in čebelnjaka, ki so jo v počastitev 200-letnice njegove smrti izdelali učenci osnovne šole njegovega rojstnega kraja. Razen poslikanih panjskih končnic, Gasparjeve in Torkarjevih slik ter Kuna-

verjevega poprsja Janše, hrani muzej tudi številne kvalitetne medalje, ki so jih prejeli naši čebelarji ali čebelarstva v preteklosti za svoje čebelarke uspehe in zasluge. Obnovitvena dela sta zelo kvalitetno opravila avtorja kropske makete Dolinšek in Magolič.

Linhartova soba je v sklopu Čebelarškega muzeja v radovljiski graščini, katere fasada je okrašena z bogatimi baročnimi štukaturami. V njej je prikazano življenje in delo našega prvega dramatika in vsestranskega izobraženega moža našega prosvetljenstva, po materi Radovljčana, ki ga je za pisanje v slovenskem jeziku navdušil Zois. Linhartova soba je odprta tako kot Čebelarški muzej, vsak dan od 10.—12. in od 16.—18. ure.

Šivčeva hiša na Linhartovem trgu v Radovljici restavrira zavod za spomeniško varstvo v Kranju. Objekt bo v celoti obnovljen in odprt za javnost 30. aprila. Njena izredno kvalitetna gotško-renesansna arhitektura zasluži vso pozornost. Ustredni prostor v prvem nadstropju stavbe, z bogato profiliranim renesančnim lesenim stropom in z lesom obloženimi stenami, je v Sloveniji doslej edini znani primer. Služil bo kot poročna dvorana, sicer pa bo kot vsa hiša, na ogled obiskovalcem. Prilije stavbe z dvoransko vežo in grebenastim obokom je namenjen likovnim razstavam. Tudi Šivčeva hiša je ob razstavah odprta vsak dan od 10.—12. in od 16.—18. ure.

Z ozirom na izredno pestrost v muzejih izloženih zbirk v obnovljenem in dopolnjenem čebelarškem muzeju, Linhartovi sobi in Šivčevi hiši na Linhartovem trgu v starem delu mesta, vabimo vse šole, turiste, nedeljske izletnike in ljubitelje muzejev ter kulturnih vrednot našega naroda, da obiščejo Radovljico, kakor tudi muzeja z ostalimi kulturno-zgodovinskimi spomeniki v Begunjah in v Kropi.

Najavljene skupine sprejemajo vsi muzeji ob vsakem času. Tudi obisk Bda, Vrbe, Doslovič in drugih krajev na Gorenjskem lahko povežete z obiskom v Radovljici. Skupine lahko javite na telefon 75-188.

TRI VELIKE PROMETNO-VARNOSTNE MANIFESTACIJE NA JESENICAH

Potem, ko so v večini osnovnih šol že izvedli interna tekmovanja pod naslovom KAJ VEŠ O PROMETU, bo v soboto, 10. aprila, na Jesenicah občinsko prvenstvo. Jesenice pa bodo gostitelj tudi medobčinskega prvenstva gorenjskih občin, 17. aprila, teden dni kasneje, to je 24. in 25. aprila pa republiškega tekmovanja in osmega srečanja pionirjev prometnikov. Za pripravo vseh teh srečanj oziroma tekmovanj, pri svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, pri občinski skupščini Jesenice, že deluje posebni koordinacijski odbor.

Osmega republiškega zaključnega šolskega tekmovanja KAJ VEŠ O PROMETU in osmega republiškega srečanja pionirjev prometnikov, se bo udeležilo okrog 400 pionirjev iz vse Slovenije. To bo vsekakor velika manifestacija prometno-varnostne vzgoje in kulture udeležencev v prometu, ki se izvaja na vseh osnovnih šolah in šolah druge stopnje in ki bo letos svoj vrh dosegla prav na Jesenicah. Čeprav koordinacijski odbor s številnimi delovnimi komisijami skrbno pripravlja dvodnevni program tekmovanj in drugih manifestacij, pa bodo prireditve in srečanja pionirjev prometnikov iz vse Slovenije uspele, če bomo tudi občani, predvsem pa mladi sovrstniki do svojih gostov iz vse Slovenije pokazali ustrežno pozornost in gostoljubje.

Predvsem organizatorji pričakujejo, da bodo za eno noč jeseniški pionirji prevzeli na prenočevanje tekmovalce in pionirje prometnike iz vse Slovenije.

Tekmovanje pionirjev pod geslom kaj veš o prometu, zajema teoretično znanje o prometu in prometnih predpisih, ki se izvaja pismeno oziroma s testiranjem in tekmovanje na poligonu v spretnostni vožnji in prometnem poligonu s kolesom »poni«. Tekmujejo ekipe šol, ki so se na medšolskih oziroma medobčinskih predtekmovanjih izkazale kot najboljše.

Več o tekmovanju in srečanju pionirjev prometnikov Slovenije na Jesenicah bomo našim bralcem posredovali v prihodnjih številkah Železarja.

SLAB OBISK DOBRE PREMIERE

Ob zaključku mednarodnega leta žensk, je amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice, 27. marca uprizorilo svojo četrto premiero, dramo Mire Pucove — Mihelič SVET BREZ SOVRAŠTVA.

Z uprizorjeno dramo je gledališče na dostojen način obudilo spomin na žrtve žena v naši borbi za svobodo in boljše življenje. Tako dramsko delo je bilo potrebno jeseniškemu gledališču, saj je prav gledališče institucija, katera nam na najneposrednejši način lahko prikaže trpljenje, hrabrost, upornost, ponos, humanost in razne osebnostne psihološke borbe naših žena.

Vse to je za jeseniško občinstvo v zelo dobri in spretni režiji pripravila Stanka Geršak, z njenimi zapornicami, ki jih je okupator nagnetel na pograde male celice. Drama s tako vsebino, kakor je Svet brez sovraštva, je bila vsekakor namenjena širšemu krogu občinstva. Že samo grob oris vsebine drame, ki je bil objavljen v Železarju, bi moral pri občanih, zlasti pa pri mlajši generaciji, vzbuditi zanimanje, kaj so preživljale in kako so trpele mnoge matere, žene in sestre po zaporih okupatorjev naše dežele. Prikaz teh dogodkov je tudi del naše zgodovine.

Na žalost, v svojih vlogah zelo dobre Špelca, Marija, Svetlovka, Mima, dr. Silva, Rozka, Mojskrca in Kolonelovka, so svoje like na premieri uprizorile pri skoraj prazni dvorani. Še predno se je dvignil zastor, smo se preštevali, bilo nas je 64 in drug drugega spraševali, ali je mogoče, da je na Jesenicah tako malo zanimanja za gledališko umetnost? Poznamo nam je, da v svetu, nekeje v večji, drugje v manjši meri, gledališča v pogledu obiskov doživljajo renesanso. To se dogaja tudi v naših gledališčih, v Kranju, Celju, Mariboru, Ljubljani, Trstu, kaj pa se dogaja pri nas na Jesenicah?

No, junakinje v policijskem zaporu niso imele časa razmišljati o tem problemu. Zaigrale so in vsaka je na svoj način povezana z osebnostjo doprinesla, da je predstava zelo uspešna in nekatere gledalce ganila do solza.

Da bi okupatorjeva policija prišla do potrebnih podatkov o svojih nasprotnikih, se je posluževala različnih metod. Tako je v že napolnjeno celico zaprla še Marijo (Magda Flander) s trimesečnim otrokom. Namen policije je bil združiti Marijo s Svetlovko (Vera Smukavec), materjo njenega moža Andreja, katerega išče policija. Za odkrivanje skrivališča iskanega partizanskega aktivista, bo poskrbel ovađuška Kolonelovka (Darinka Korošec). Ali, dogajanja v celici teko drugače kot je želela policija. Svetlovko ne zanima skrivališče njenega sina, samo zahteva, da Marija, tudi po ceni najtežjih policijskih tortur ne izda svojega moža. Razvnel se je zelo zanimiv razgovor med dvema materama, kajti Marija ve in tudi vse ostale v celici, da bo policija izkoristila Marjino ljubezen do šele tri mesece starega Matjaža. Verjetno ji ga bo policija odvzela in jo tako prisilila, da bi izdala moža. Svetlovko tudi to ne spremeni. Njo zanima samo njen sin, ker ona je največ dala in naredila (vse druge nič) za hosto in partizane in zato njen sin mora

živeti. Zahteva od snaha naj žrtvuje vnuka, kateri se ne ve za sebe... Njun dialog je bil na dostojni umetniški ravni, še posebno je potrebno poudariti zrelo in kvalitetno interpretacijo zahtevne vloge Vere Smukavec.

Špelca (Tatjana Košir) že nekolikokrat na zaslišanih mučena, trdo veruje v življenje in lepšo prihodnost. Poseže tudi v razgovor med Svetlovko in Marijo. S svojim plemenitim in humanim poseganjem začasno rešuje problem, ki je nastal v celici. Omeščala je celo srce Svetlovke. Majhnemu Matjažku pa vse zapornice zapoje Sijaj, sijaj, sončece...

V noči, polne mesečine, obupanim sotrpinkam pripoveduje o lepšem jutri, o njihovi zmagi. Za vsako ima dovolj nežnih besed, saj pravi: Sovraštvo je smrt, življenje je ljubezen. Torej treba je živeti, vzdržati. Rozko (Ida Stražisar), ki v molitvi prosi za svoja dva sina partizana, prepričuje, da jih bo še videla. Mojskrca (Rezka Torkar), ki je zaprta zato, ker je sosedki rekla da je žirafa, zagotavlja, da bo zopet videla njene uboge zajčke. Kolonelovki cipresi, želi še veliko ljubezni, ker se ni dovolj ljubila... In ko jo po zaslišanju, pretepeno, z ranami po glavi in nogah, vržejo nazaj v celico, ji je lepo, je srečna, saj je zopet med svojimi, policistom pa ni imela kaj povedati, saj nič ne ve!

Ko zapornice, pa tudi Marijo brez otroka, odpeljejo v Nemčijo, v celici ostanejo, mrtva Svetlovka, ki je podlegla srčni kapi, Kolonelovka, dojenček Matjaž in pretepena Špelca. Kolonelovka se izpove da je vohunka, kar pa ji Špelca ne zameri. Namesto očitkov, Špelca za ovadusko najde obilo lepih besedi. Da bi jo vrnila na pravo pot ljubezni, jo prosi naj se pobriga za jokajočega Matjaža... Tatjana Košir je lik junaške in humane Špelce ustvarila s potrebnimi količinami dinamike in nežnosti. Način njene interpretacije tega lika zasluži posebno pozornost. Mima (Lidija Bitežnik), je bila kot vedno na zadovoljni ravni. Dr. Silva Premk (Slava Marošević), čeprav v zahtevni vlogi, zanesljiva in dostojanstvena. Darinka Korošec, ves čas pod težkim psihološkim pritiskom med dogajanjem v celici in svojo ovađuško nalogo, je svoj lik ustvarila dobro. Tudi ostali sodelavci v predstavi: vodja zapore (Ivan Berlot), stražnik (Borut Verovšek) in agenti (Mile Crnovič in Milan Hribar), so po odlični režiji dodali svoj delež, da je predstava zelo uspešna.

Funkcionalno sceno je prispeval Jože Bedič, kostume pa Anica Šrančeva.

Franjo Ropret

**GLAS
v vsako
gorenjsko hišo!**

OBČINSKO TEKMOVANJE PIONIRJEV ZA POKAL MARŠALA TITA

V soboto, 27. marca, je bilo v veliki šahovski dvorani na Jesenicah v organizaciji ŠD Jesenice občinsko tekmovalno pionirjevo za pokal maršala Tita. Tekmovanja so se udeležili pionirji iz osnovnih šol: Žirovnica, Koroška Bela in Prežihov Voranc Jesenice ter Hrušice. Tekmovalo je preko štirideset pionirjev in pionirk, čeprav se tekmovalja niso udeležili pionirji iz osnovnih šol Tone Čufar Jesenice, Kranjske gore in Mojstrane.

Največ uspeha so imeli učenci osnovne šole Žirovnica, kjer že več let sistematično vzgajajo mlade šahiste, napredovala pa sta tudi Koroška Bela in Prežihov Voranc Jesenice.

Med mlajšimi pionirkami je zmagala Bojana Jonke (P. Voranc) 8, ki je kar za dve točki prehitela drugo-uvrščeno Doris Jeklič (P. Voranc) 6. Sledijo Lea Kajdiš (Žirov.) 6, Pika Mlačnik (Kor. Bela) 5, Gabi Kobentar (P. Voranc) 5, Romana Bur-
nik (Žirov.) 5 itd.

Ekipno je zmagala osnovna šola Prežihov Voranc.

Med mlajšimi pionirji je bil bolj izenačen, zmagal pa je Vinko Toman (Žirov.) 10,5 točk, drugi pa je bil Marjan Jazbec (P. Voranc) 9,5 točk. Sledijo Branko Bregant (P. Voranc) 6,5, Iztok Šimnic (Kor. Bela) 6, Ivan Sliško (P. Voranc) 6, Zdravko Smolej (Kor. Bela), 5,5 itd.

Ekipno je zmagala osnovna šola Prežihov Voranc pred osnovno šolo Koroška Bela.

Med starejšimi pionirkami je zmagala Majda Toman (Žirov.) 5,5, pred Meto Seljak (Žirov.) 4,5. Ekipno je bila najboljša Žirovnica.

Med starejšimi pionirji, kjer je bila konkurenca najmočnejša, je prepričljivo zmagal Franci Rodman (Žirov.), ki je tudi član jeseniškega šahovskega društva. Zanimivejši je bil boj za drugo mesto med Bojanom Resmanom (Kor. Bela) in Zoranom Češkom (Žirov.). Srečnejši je bil Zoran, ki je kljub enakemu številu točk osvojil drugo mesto in s tem pravico sodelovanja na gorenjskem prvenstvu.

Vrstni red: Franci Rodman (Žirov.) 9,5, Zoran Češek (Žirov.) 7, Bojan Resman (Kor. Bela) 7, Ismet Bešić (Kor. Bela) 6, Robert Soklič (P. Voranc) 6, Ahmed Jakupović (Kor. Bela) 5,5 itd.

Ekipno je zmagala Žirovnica pred Koroško Belo.

Vse najboljše ekipe in prva dva iz vsake kategorije so se uvrstili na gorenjsko prvenstvo, ki bo aprila v Trzinu. KT

MARUŠIČEVA DRUGA NA PRVENSTVU SRS

V nedeljo, 4. aprila je bilo v Kočevju XVI. hitropotezno prvenstvo članov in članic SR Slovenije za leto 1976. Prvenstva se je udeležilo 110 šahistov in 14 šahistk. Z Jesenic je nastopilo šest šahistov in ena šahistka. Nastopili so Branko Zorko, Alojz Železnik, Janko Majtan, Martin Jan, Tone Konobelj, Zdravko Koranter in Nada Marušič.

Jeseniška ekipa je nastopila izredno oslabiljena, saj niso nastopili nekateri najboljši hitropotezni igralci, zato je bil tudi uspeh toliko manjši, saj se je v finale od članov uvrstila samo mojstrski kandidat Branko Zorko, medtem ko so vsi ostali izpadli že v predtekmovalju.

Zorko je v finalni skupini med 18 igralci osvojil solidno 8. mesto. Sicer pa je zmagal mojster Osterman (Portorož) 13, pred Trampujem (Ljubljana) 10 in Ukmarmem (Bor.) 12 točk.

Med šahistkami, kjer je igralo 14 šahistk iz vse Slovenije, je bila prvokategorica Nada Marušič odlična, saj je osvojila prav toliko točk kot zmagavalka (11 točk) in zasedla drugo mesto, kar je njen največji uspeh doslej. KT

Namizni tenis

JESENICE : P-KLUB 3:5

Namiznoteniškim igralcem Jesenic ni uspelo, da bi v tem kolu druge slovenske lige zahod, premagali vo-dečo ekipo P-kluba iz Ljubljane, kajti gostje so se predstavili kot zelo izenačena ekipa. Pokazali pa so tudi precej več volje po uspehu, kot pa domači igralci. Edini, ki se je enakovredno boril iz igralci P-kluba je bil Rudi Buh. Tokrat je precej slabše kot ponavadi zaigral Vidmar, ki je izgubil s tretjim igralcem gostov Janezom Kernom, mladi igralec Jesenic Legat pa se ni mogel upirati precej boljšn-nasprotnikom. Zato tudi

ZA PRVOMAJSKE PRAZNIKE SKOZI BOSNO NA JADRAN

Za prvomajske praznike komisija za interniranje pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice, organizira petdnevno potovanje po naslednjem razporedi:

PRVI DAN – 29. aprila: ob 5. uri odhod z Jesenic, do Ljubljane in Novega mesta, kjer bo krajši postanek, nato do Karlovca – na Petrovo goro, kjer bo ogled partizanske bolnice in zemljank. Nadaljna pot do Plitviških jezer, po krajšem sprehodu nadaljevanje potovanja v Bihač. V Bihaču večerja in prenočišče.

DRUGI DAN – 30. aprila: Po zajtrku ogled mesta, kjer je bilo leta 1942 prvo zasedanje AVNOJ. Naprej potujemo v Drvar, kjer bo kosilo, po kosilu ogled Titove pečine in mesta, nato vožnja v Jajce. Večerja in prenočišče.

TRETI DAN – 1. maja: Po zajtrku ogled slapov reke Plive in muzeja, kjer je bilo drugo zasedanje AVNOJ. Po kosilu se pot nadaljuje preko Livna in Sinja v Split. Večerja in prenočišče.

ČETRTI DAN – 2. maja: Ogled Dioklecijanove palače, oceanografskega akvarija in ene od mestnih vrtin (zimski nageljni). Pot nadaljujemo v Šibenik, kjer bo kosilo, potem pa ogled slapov Krke in nadaljevanje potovanja v Zadar, kjer bo večerja in prenočišče.

PETI DAN – 3. maja: Po zajtrku se vračamo po jadranski magistrali do Crikvenice, kjer bo kosilo in popoldne povratek na Jesenice s prihodom v večernih urah.

Cena potovanja za osebo je 1.400 din (entisočtisto din).

V ceni so vračunane vse gostinske usluge, navedene v programu, prevoz, vstopnine in vodstvo potovanja – izleta.

Prijave sprejema občinski odbor ZZB NOV do zasedbe mest.

RAZPIS DELOVNEGA MESTA

Delovna skupnost skupnih služb vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice razpisuje eno prosto delovno mesto

FINANCNEGA KNJIGOVODJA – BLAGAJNIKA –

LIKVIDATORJA

za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo

dva meseca.

POGOJ: srednja ekonomska izobrazba – šifra 361-01.

Nastop dela takoj.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

TOZD KOVINOSERVIS Jesenice – odbor za medsebojna razmerja delavcev

razpisuje

prosto delovno mesto

VODJA SKLADIŠČA

Pogoji:

- kvalifikacije: kvalificirani delavec trgovsko železniške stroke,
- sedem let delovne prakse ali
- visokokvalificirani delavec,
- tri leta delovne prakse;
- poskusno delo dva meseca,
- osebni dohodki po pravilniku,
- stanovanja ni na razpolago,
- nastop službe takoj.

Rok za vložitev pismenih prijav je 15 dni, od dneva objave. Prijave naslovite na naslov: TOZD KOVINOSERVIS, Jesenice, Prešernova c. 15.

PROSTI DELOVNI MESTI

Delavski svet in odbor za medsebojna razmerja OZD – ELIM Jesenice – Hrušica, razpisujeta naslednji prosti delovni mesti, za nedoločen čas:

1. VODJO KOMERCIALNEGA SEKTORJA

2. FINANCNEGA KNJIGOVODJA

POGOJI: 1. Visoka šola ekonomsko-komercialne, elektro-strojne smeri in tri leta delovnih izkušenj.

POSEBNI POGOJI: Dveletna praksa na komercialnem področju, sposobnost vodenja in organiziranja komercialne službe, znanje enega tujega jezika ter moralno politična neoporečnost.

2. Srednja ekonomska šola ter tri leta delovnih izkušenj. Poizkusno delo je tri mesece. Rok za prijavo je 14 dni od objave razpisa oziroma do zasedbe delovnega mesta.

Prošnji priložite dokazila o izobrazbi, kratek življenjepis z opisom dosedanjih delovnih izkušenj. Za točko 1 je potrebno pred nastopom dostaviti potrdilo o nekaznovanju. Kandidate vabimo na razgovor. Informacije po telefonu 82-181.

VABILO NA SLAVNOSTNO AKADEMIJO OB MEDNARODNEM DNEVU INVALIDOV

Društvo invalidov Jesenice vas vabi v soboto, 10. aprila ob 17. uri v dvorano delavskega doma Julke in Albina Pibernik NA SLAVNOSTNO AKADEMIJO

Pokrovitelj prireditve ob letošnjem mednarodnem dnevu invalidov je občinski sindikalni svet Jesenice.

V kulturnem programu bodo sodelovali: folklorna skupina KUD Jaka Rabič iz Mojstrane, ženski oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica, instrumentalne skupine iz glasbene šole ter učenci posebne šole Jesenice z recitalom in mladi citraši ter daet dveh sester.

Ob tej priložnosti bodo prebrani in nagrajeni trije najboljši spisi učencev osnovnih šol na temo: »Kako pomagati invalidom.«

V avli delavskega doma Julke in Albina Pibernik bo v soboto, 10. aprila odprta tudi razstava učencev posebne osnovne šole Jesenice ob mednarodnem dnevu invalidov.

Najdena ura

V petek, 26. marca, sem pred glavnim vhodom v Železarno našla zlato žensko uro. Naslov najditeljice do-bite na uredništvu Železar-ja.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

10. aprila švedski barvni risani film BUCKO BLISK, ob 15. uri: Predstava je za vrčevalce ježkovega kluba brezplačna, poklanja ga Jugobanka Ljubljana.

10. in 11. aprila amer. CS barvni film SUROVA OKLAHOMA, režija Stanley Kramer, v gl. vlogi George C. Scott, ob 17. in 19. uri. Film je bil z velikim uspehom prikazan na Festu 74.

12. in 13. aprila amer. barvni glasbeni film LJUBIM LUCY, režija Gene Saks, v gl. vlogi Lucille Ball, ob 17. in 19. uri.

14. aprila franc. CS barvni film NE-KOČ JE BIL POLICAJ, režija Georges Lautner, v gl. vlogi Michel Constantin, ob 17. in 19. uri.

15. aprila zaprto!

16. aprila italij. barvni film POTOVA-NJE, režija Vittorio De Sica, v gl. vlogi Sophia Loren, Richard Burton, ob 17. in 19. uri. Film POTOVANJE je zadnja mojstrovina Vittoria De Sica. Sophia Loren je nagrajena z »zlato skoljko« za najboljšo igralko.

17. in 18. aprila franc. italij. barvni film VLAK ZA DVA POTEPUHA, režija Robert Aldrich, v gl. vlogi Lee Mar-vin.

Kino PLAVZ

10. in 11. aprila amer. barvni film LJUBIM LUCY, ob 18. in 20. uri.

11. aprila švedski barvni risani film BUCKO BLISK, ob 10. uri.

12. in 13. aprila amer. CS barvni film SUROVA OKLAHOMA, ob 18. in 20. uri.

14. aprila zaprto!

15. aprila angl. barvni film SIROTA IZ LOVUDA, ob 18. in 20. uri.

16. aprila franc. CS barvni film NE-KOČ JE BIL POLICAJ, ob 18. in 20. uri.

17. in 18. aprila amer. barvni film UMAZANE ROKE NAD MESTOM, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

10. aprila jap. CS barvni film NE-VIHTA NA PACIFIKU.

11. aprila angl. barvni film SIROTA IZ LOVUDA.

14. aprila amer. barvni film LJUBIM LUCY.

17. aprila amer. CS barvni film SU-ROVA OKLAHOMA.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

10. aprila amer. barvni film KUNG FU – ZELENi OBAD, ob 19.30.

11. aprila jap. CS barvni film NE-VIHTA NA PACIFIKU, ob 19.30.

17. aprila amer. barvni film LJUBIM LUCY, ob 19.30.

Gledališče

PETEK, 9. aprila ob 19.30

Mire Štefanac: VEČNA LO-VIŠČA – komedija gosto-vanje v Radovljici

NEDELJA, 11. aprila ob 16. uri Mire Štefanac: VEČ-NA LOVIŠČA – komedija gostovanje v Gorjah,

ob 19.30 Mire Štefanac: VEČNA LOVIŠČA – kome-dija – gostovanje v Rib-nem pri Bledu

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi ljubega
MIRANA ARCONA

se iskreno zahvaljujemo za vso pozor-nost vsem, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli ustna in pismena sožalja.

Iskrena hvala družinam: Vilmanovi, Gmajnarjevi, Tomazinovi, Solarjevi, Anderlovi, Malejevi, Ručigajevi in Ju-ličevi.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Zalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi drage hčerke, vnukinje

MARJANCE MAVRIČ

se iskreno zahvaljujemo za vso po-moč sosedom Jožetu Knificu, Meti, Dragu, Mici ter Mirku in Legato-vi. Še posebej se zahvaljujemo nje-nim sodelavkam iz obeh izmen v Iskri Blejska Dobrava za vso pozor-nost, častno spremstvo na zadnji poti, denarno pomoč in darovana venca. Prav tako se zahvaljujemo sosedom za zbrano denarno pomoč, darovalcem vencev, sodelavcem Vi-ctorja Jesenice, voznikom osebnih avtomobilov ter pevcem za žalostin-ke. Iskrena hvala sodelavki Tončki Dolenc za poslovalne besede ob od-prtem grobu ter vsem, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje in jo spremili na njeni zadnji poti.

ZALUJOČI: mami Jožica, ata, mama, družine Gros, Po-točnik in Smolnikar ter osta-lo sorodstvo

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 10. aprila bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta

SAMOPOSTEŽNA TRGO-VINA ROŽCA na Plavzu, Titova 79

V Kranjski gori bo v so-boto, 10. aprila od 15. do 19. ure odprta trgovina

EMONA MARKET Kranj-ska gora

AVTO MOTO DRUŠTVO ŽIROVNICA

obvešča vse svoje člane in kandidate za voznike motornih vozil, da uvaža dežurno službo v društveni pisarni v Mostah št. 10, in to

vsako sredo od 17. – 19. ure.

Vse člane in kandidate za voznike motornih vozil prosimo, da iščejo vsa pojasnila glede tečajev za voznike motornih vozil ter druge informacije v društveni pisarni, kjer bodo lahko nabavili tudi razno prometno vzgojno literaturo.

RAZPISUJE JAVNO LICITACIJO za prodajo osebnega avtomobila Zastava 750, reg. št. KR 66-89, leto izdelave 1971, 53.350 prevoženih kilometrov.

IZKLICNA CENA 7.500 din

Javna licitacija bo v torek, dne 13. aprila ob 18. uri pred druš-tveno garažo v Mostah pri Žirovnici.

JUGOSLOVANSKI PIONIRJI ODLIČNI V ŠVICI

Preteklo soboto in nedeljo, 3. in 4. aprila je Jugoslovanska pionirska smučarska reprezentanca sodelovala na mednarodnem Grand Prix tekmovanju v Švici. Na tekmovanju so nastopili pionirji iz trinajstih držav, največ uspeha pa so poželili pionirji Avstrije, Švice in Nemčije. Tudi naši pionirji so se na tem tekmovanju odlično uvrstili.

Med mlajšimi pionirkami je bila Barbara Benedičič deveta v slalomu in deseta v veleslalomu, le slabo sekundo boljše čase pa bi ji prinesel četrto mesto. Darja Porenta (Alpetour) je bila v slalomu osma. Med mlajšimi pionirji je bil najbolje uvrščen Jugoslovčan Grega Erbežnik (Olimpija) na sedmem mestu v slalomu, Matej Oblak pa je bil sedemnajsti v veleslalomu. Pri starejših pionirjih je bila Romana Pintar (Alpetour) odlična petna v slalomu, Marko Ribnikar iz Trčica pa je bil med starejšimi pionirji v slalomu enajsti.

Na tekmovanju so nastopili pionirji vseh smučarskih velesil, najmanjši zastanek za zmagovalko pa je zabeležila Barbara Benedičič, saj ni zaostala niti tri sekunde, v eni sekundi pa se je razvrstilo kar deset tekmovalk.

REZULTATI:

Mlajše pionirke — veleslalom: 1. Karolina Beer (Av) 43,86, 10. Barbara Benedičič 46,76, 15. Darja Porenta 47,86, 20. Saška Vesek 48,89.

Slalom: 1. Petra Staudacher (Av) 84,68, 8. Darja Porenta 91,39, 9. Barbara Benedičič 91,83, 12. Saška Vesek 92,09.

Mlajši pionirji — veleslalom: 1. Gvido Hinterseer (Av) 41,63, 11. Tomaž Čizman 45,13, 17. Matej Oblak 45,67, 19. Grega Erbežnik 45,90.

Slalom: 1. Herman Wellinger (ZRN) 84,40, 7. Grega Erbežnik 89,99, 10. Tomaž Čizman 88,06.

ČETRTRA TEKMA PODMLADKA

V soboto, 3. aprila je bila v Španovcu vrhu nad Jesenicami že četrta pregledna tekma smučarskega podmladka jeseniške občine. Na 600 metrov dolgem veleslalomu se je pomerilo med seboj 54 cicibanov in cicibank iz področnih klubov jeseniške občine. Vsa ta tekmovanja so pokazala, da nekateri področni klubi v občini delajo zelo uspešno z najmlajšimi, kar je vsekakor pohvale vredno. Najbolj pa se v delu z mladino trudijo v Kranjski gori in pod Golico, prvi rezultati tega pa se že kažejo.

Zal tokrat na tekmo niso prišli najmlajši iz Mojstrane, kjer imajo tudi nekaj nadarjenih smučarjev. Na teh tekmah pa je vsekakor dana možnost prav vsem našim najmlajšim, da pokažejo svoje sposobnosti in si s tem pridobijo vstop med najboljšimi tekmovalce. Področni klubi pa s številno udeležbo lahko dokažejo svoje plodno delo in skrb za smučarski naraščaj.

Med 25 vrstici so pokazali največ spretnosti naslednji:

Cicibanke: 1. Verona Klinar — SK Golica 1:11,83, 2. Radojka Berlišk — Jesenice 1:16,17, 3. Sandra Klinar — SK Golica 1:32,56, 4. Mojca Pristov — Jesenice 1:44,51, 5. Tanja Smolej — Kr. gora 2:21,88, 6. Romana Kotnik — Kr. gora 2:32,81, 7. Tina Zmit — Jesenice 2:38,44.

Cicibani: 1. Blaž Ravnik — Jesenice 1:02,33, 2. Robi Zan — Jesenice 1:02,97, 3. Boštjan Smolej — Jesenice 1:04,08, 4. Andrej Gosar — Kr. gora 1:09,17, 5. Igor Klinar — SK Golica 1:11,33, 6. Aleš Vidic — Kr. gora 1:15,05, 7. Sašo Robič — Jesenice 1:15,95, 8. Marko Plavčak — Kr. gora 1:17,48, 9. Gorazd Smolej — Kr. gora 1:20,65, 10. Robi Pesjak — Jesenice 1:21,91.

bef

STAREJŠI PIONIRJI NA KANINU

Nastop starejših pionirjev preteklo nedeljo na Kaninu je bil precej uspešen. V slalomu se je med seboj pomerilo za kategorizacijo 68 pionirjev in pionirk iz dvanajstih slovenskih klubov. Naši pionirji so bili med najbolj uspešnimi, saj so osvojili kar tri medalje od šestih, presesteli pa je zlasti z odlično vožnjo Bojan Kavčič, ki je bil zaslužen drugi, po prvi vožnji pa celo v vodstvu. Zelo dobro pa so se uvrstili tudi nekateri drugi naši mlajši pionirji, ki so že nastopili v višji konkurenci.

REZULTATI — starejše pionirke: 1. Nataša Blažič — Triglav 1:16,87, 2. Brigita Kejžar — Jesenice 1:17,24, 3. Mateja Rakovec — Jesenice 1:17,72.

Starejši pionirji: 1. Marko Flajs — Matajur — 1:13,55, 2. Bojan Kavčič — Jesenice 1:15,17, 5. Rok Celesnik — Jesenice 1:16,63, 6. Aleš Podrekar — Jesenice 1:17,30, 7. Gorazd Blatnik — Jesenice 1:22,66, 20. Andraž Berlišk — Jesenice 1:31,95, 24. Roman Kavčič — Jesenice 1:35,82.

bef

Starejše pionirke — veleslalom: 1. Traudi Hächer (ZRN) 1:02,09, 14. Romana Pintar 1:07,21.

Slalom: 1. Traudi Hächer (ZRN) 1:10,36, 5. Romana Pintar 1:14,23, 6. Metka Jerman 1:15,58.

Starejši pionirji — veleslalom: 1. Mark Girardelli (Av) 57,36, 19. Marko

DRUŠTVENI IZLET IN TEKMOVANJE V VELESALOMU NA ZELENICI

TVD Partizan Zirovnica je priredilo v nedeljo, 4. aprila, društveni veleslalom združen z izletom. V lepem sončnem pomladanskem jutru smo se odpravili z avtobusom in okrog 15 avtomobilov na Ljubelj in od tam z žičnico na Zelenico.

Zadovoljnih in zagorelih obrazov se je zvečer vrnilo vseh 110 udeležencev z mislijo, da bi tako rekreacijsko smučanje še organizirali. Devetinšestdeset bolj izurjenih smučarjev se je pomerilo v veleslalomu. Doseženi so bili naslednji rezultati:

Pionirji (16 tekmovalcev): 1. Stanko

Ribnikar 1:01,90, 37. Grega Benedik 1:05,71.

Slalom: 1. Mark Girardelli (Av) 1:04,19, 11. Marko Ribnikar 1:11,66, 17. Grega Benedik 1:17,15.

Ekipo so zmagali Avstrijci pred Nemci, Francozi, Švicarji, Jugoslovijci pa je bila odlična peta pred Italijo.

-bef

Barbara Benedičič (državna prvakinja — veleslalom) in Saška Vesek slovenska prvakinja — slalom) sta bili letos naši najboljši pionirki in sta nas uspešno zastopali tudi izven meja.

Odbojka

JESENICE : ŽOK MARIBOR 3:1 (13, — 7, 7, 10)

V srečanju z drugouvrščeno ekipo na lestvici prve republiške odbojarske lige, so gostje morale priznati premoč domače ekipe. Predvsem je odločila boljša igra na mreži, medtem ko so gostje pokazale dobro igro v polju. Moramo priznati, da sta ekipi prikazali kvalitetno in zanimivo odbojko, z velikimi preobraty.

Že prvi set je pokazal, da bo prišlo do ostre borbe za vsako točko. Do sredine seta se je odvijala enakovredna borba, nato pa so gostje z nekaj odličnimi servisi popolnoma zmedle domačinke in povedle s 13:7. Toda naše igralkice se niso predale. Z odlično igro so nadoknadile razliko in niso dopustile gostjam doseči niti točke več.

V drugem setu so gostje z odličnimi servisi preprečile domačinkam pripravo učinkovitih akcij in povedle z 10:10 in 13:1. To je bila dobra šola, da je potrebno v vsakem setu igrati resno in borbeno, brez vsakega popuščanja. Le taka igra lahko prinese uspeh in zadovoljje gledalce.

S tako igro so naše igralkice nadaljevale v tretjem in četrtem setu in ju odločile v svojo korist.

Tekma je pokazala, da so jeseniške igralkice sposobne še večjih uspehov, vendar z resno in odgovorno igro vsake posameznice, oziroma celotne ekipe. Ne smejo dopuščati nasprotnicam pobude v začetkih setov, da jih morajo nato »loviti« in trošiti energijo, ki je zaradi skopo odmerjenega časa za treninge nimajo toliko odveč. Še vedno delajo napake predvsem v sprejemu servisa in pri serviranju. Tem elementom bo treba nameniti več časa na treningih, na tekmah pa biti bolj zbrani.

Kljub tem napakam, moramo pohvaliti celotno ekipo za osvojitve novih dveh točk in prikazano odbojko.

Jeseničanke so nastopile v postavi: Mahnič, Rabzelj, Baloh, Lukek, Tušar, Tomažič, Purger.

V naslednjem petem kolu ženska vrsta gostuje pri tradicionalno neugodni ekipi Krke v Novem mestu. Aco

JESENICE : KAMNIK 1:3

(— 15, 11, — 6, — 8)

Jeseničane v spomladanskem delu prvenstva v slovenski odbojarski ligi spremlja izredna smola. V neposrednem boju za obstoj v ligi, bi se morali srečati v popolni postavi s Kamnikom. Vendar si je Divjak že med tednom pri smučanju poškodoval ramo, med tekmo samo pa sta bila poškodovana še Kravanja, ki je dobil mavec na roko in Kobal, ki si je poškodoval gleženj. Tako tudi tokrat domačini niso uspeli osvojiti točke. Tekma je bila v začetku precej živahna in se je v prvem setu vodila ogorčena borba za vsako točko. Gostje so imeli v zaključku nekaj več sreče in so osvojili set. V drugem so bili boljši domačini in so brez težav zmagali. Po tem setu sta se poškodovala Kravanja in Kobal in pravega odpora je bilo konec. Mlajši igralci niso uspeli zapolniti vrzeli in gostje so zaslužen zmagali.

Domače moštvo je nastopilo v naslednji postavi: Prešeren, Bogataj, Bergelj, Kravanja, Kobal, Pogačar, Legat, Gasar, Kos, Stravs. Jeseniško moštvo je sedaj pred težko nalogo, kako se obdržati v ligi

TRIGLAVSKI SMUK

Tradicionalni turni smuk od Staničevega doma v Krmo bo v nedeljo, 18. aprila. Podrobnosti bomo objavili v naslednji številki.

Košarka

FRUCTAL : JESENICE 93:80 (45:29)

Nova Gorica, 3. aprila, prvenstvena tekma 6. kola 1. SKL, gledalcev okrog 60, sodila sta Ložič (Ljubljana) in Kovacic (Nova Gorica).

Tekmo, ki bi morala biti odigrana doma, so Jeseničani na željo Ajdovcev odigrali v gosteh. Moštvo Fructala, ker nimajo doma dvorane, gostuje v Novi Gorici, vendar bodo še to leto zgradili v Ajdovščini malo dvorano, pokrit bazen in veliko dvorano, za dva tisoč gledalcev.

Domačini so bili v tem srečanju favoriti, saj so prvi na prvenstveni lestvici z enim samim porazom. Jeseničani niso začeli v najboljši postavi. Trener Božič je dal možnost mlajšim igralcem, da se izkažejo na prvenstveni tekmi. Prvi polčas so domačini dobili prepričljivo.

V drugem delu igre so Jeseničani igrali bolj agresivno v obrambi in ta del igre tudi odločili v svojo korist.

Jeseničani sedaj še dvakrat zapored gostujejo. Najprej proti Ježici v Ljubljani in potem v Novem mestu proti Novoteksu. Ker sta to moštvi z dna lestvice, bodo to zelo pomembna srečanja. Če bi Jeseničani prinesli kakšen par točk s teh dveh gostovanj, bi se v precejšnji meri rešili skrbi, ki jih prinaša boj za obstanek v ligi.

Nastopili so: Pavel Pirih 4, Janjič 4, Smolej, Bizjak, Dušan Pirih 26, Mišič 1, Lozar 2, Vauhnik 7, Šmid 6, Vujačić 23, Noč 6.

NI

DVE PRVENSTVI SLOVENSKEGA ŽELEZARNA

V soboto, 10. aprila bosta v Celju dve prvenstvi Slovenskih železarn in sicer v namiznem tenisu in šahu. Organizator obeh srečanj je komisija za športno rekreacijo kolektiva Žične Celje. Sodelovali bodo delavci — športniki iz vseh kolektivov sestavljene organizacije Slovenske železarne. V namiznem tenisu se bodo pomerili v ženski in moški konkurenci v dveh starostnih kategorijah in sicer do in nad 35 let starosti. Na prvenstvu v šahu pa bodo tekmovali le moški predstavniki.

Športniki iz našega kolektiva bodo sodelovali na obeh prvenstvih. Na lanskem prvenstvu so tako v namiznem tenisu kot šahu ekipno osvojili drugo mesto. J.